

Yirmi Yıl

«Barış ve Sosyalizm Sorunları»nın ilk sayısı Eylül 1958'de çıktı. Dergi, o günden bu yana geçen yirmi yıl boyunca her ay düzenli olarak yayımlandı; Toplam 240 sayı; bu Eylül sayısı 241'incisidir.

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» uluslararası Komünist hareketin ve ilerici toplumsal düşüncenin yakıcı bir gereksinmesini karşıladı. Yayımlanma kararı 20 Komünist ve İşçi Partisi'nin bir konferansında alındı. Şu anda 57 Komünist ve İşçi Partisi BSS'nin yayımlanmasına doğrudan katılmaktadır ve 20 öbür parti de onunla sıkı bağlantı içerisindedir. Birçok teorik ve aylık enformasyon dergisi olan BSS'nin Komünist ve İşçi Partileri'nin kolektif düşünce ve çabasının ürünü olduğunu söylersek abartmış olmayız. Bu partilerin direşken yardım ve desteği dergiye dünya çapında bir saygınlık ve yığınsal bir okur topluluğu kazandırmıştır.

Derginin her yönü katılan partiler tarafından eşitlik, karşılıklı saygı ve yoldaşça işbirliği temelinde örgütlenip yönlendirilmektedir. Ve partiler dergiye teori, politika ve örgütlenme alanlarında zengin deneyimli yoldaşları temsilci olarak göndermişlerdir. Bu, derginin sürekli yönetim organları olan Yazı Konseyi ile Yazı Kurulu'nun verimli kolektif çalışmalarda bulunmalarını sağlamaktadır. Kolektif tartışma ve karar alma, aynı zamanda derginin çalışmalarını inceleyen ve ilerki görevlerini belirleyen üst forum olan Komünist ve İşçi Partileri Temsilcileri'nin düzenli Konferansları'nda geçerli kuraldır. Son Konferans 1977 Nisanında, kardeşçe işgörür ve yapıcı bir hava içerisinde toplandı. Derginin çalışmalarını değerlendirdi ve şu anda dergiye yol gösteren önerileri formüle etti.

BSS'nin ana görevi deney değiş tokuşunu kolaylaştırmak ve böylece uluslararası Komünist birliği güçlendirmede partilere yardımcı olmak, emperyalizmin içyüzünün açığa çıkarılmasında ilerici güçlere ve barış, demokrasi, ulusal kurtuluş ve sosyalizm savaşında yığınlara yardımcı olmaktır.

BSS yazaları uluslararası okurlarına seslenirken, devrimci hareket açısından cananlıcı olan somut sorunlar üzerinde yoğunlaşırlar. Yüzlerce yazı, araştırma raporları, tartışma özetleri, vb., günümüzün egemen özelliğinin devrimci sürecin sürekli gelişmesi, Komünist hareketin etkisinin sürekli güçlenmesi, Marks, Engels ve Lenin'in öğretisinin gerçekten enternasyonalist doğası ve bunun Komünistler tarafından son derece farklı koşullarda yaratıcılıkla uygulanmasındaki geçerlilik olduğunu göstermektedir.

BSS'ye yazı verenler arasında Komünist ve İşçi Partileri'nin Genel (Birinci) Sekreter ve Başkanları, hükümet önderleri ve tanınmış kişiler, devrimci demokratik, ulusal kurtuluşçu, uluslararası örgüt ve hareketlerin önderleri ve pek çok ülkeden Marksist araştırmacılar yer alıyor. Bu yirminci yıldönümünde dergiye dünyanın her köşesinden gösterilen ilgiyi önemli ölçüde genişleten ve okuyucu çeken yaratıcı katkılarından ötürü tüm bu yazarlarımıza teşekkür etmek isteriz.

Bu, abone listemizden açıkça görülebilir. BSS sosyalist ülkelerin fabrika ve kooperatif çiftliklerinde, kapitalist dünya ülkelerinde ve gelişme yolundaki ülkelerde okunuyor. Ve bütün bu yörelerden dergimize sürekli okuyucu mektubu yağıyor. Bunlar derginin Komünist düşüncelerin bir kürsüsü olduğunu, hatta hasımlarının bile onun savlarını ve savunduğu davayı hesaba katmak zorunda kaldıklarını yazıyorlar. Okuyucular bizimle izlenimlerini paylaşıyor, sorular soruyor, önerilerde bulunuyorlar. Bu da derginin çalışmalarında başlıca bir etmen oluyor. Ve biz de bu vesileyle, uyarı ve önerileriyle yardımlarını esirgemeyen yüzbinlerce okurumuza gönül borcumuzu dile getirir ve gelecek yıllarda da bunu sürdüreceklerini umut ederiz.

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» 21'inci yılına girerken, tüm okurlarına en iyi dileklerini sunar.

İşçi Sınıfının Bilimsel Dünya Görüşü

Kurt Hager

*Almanya Sosyalist Birlik Partisi MK Sekreteri ve
Politik Büro Üyesi*

Marks ve Engels'in teorik mirası insanlığa büyük yararlar sağlamıştır, ve günümüzde muazzam bir önem taşımaktadır. Lenin, uluslararası işçi sınıfı hareketi içerisindeki oportünist ve revizyonistlerin saldırıları karşısında bu mirası korumuş ve onu kendi tabanı üzerinde yirminci yüzyılın yeni tarihsel koşullarında yaratıcılıkla geliştirmiştir.

Leninizm ile Marksizm organik bir bütün oluştururlar. Bu, öğretimizin tüm bileşen parçalarını ve devrimci özünü kapsar. Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimleri çağında, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında işçi sınıfı ile partisinin devrimci savaşım stratejisi ve taktiklerine ilişkin sorunlara evrensel olarak geçerli yanıtlar getirir. Doğrudan doğruya Marksizm'den ayrılmak demek olan Leninizm'den her sapma, işçi sınıfının bilimsel dünya görüşünü altetme yönünde boşuna bir girişimden ibarettir.

Engels'in «Anti-Dühring»i Marksizm-Leninizm'in hazinesinde özel bir yer tutar; bu yapıtın yayımlanışının yüzüncü yılı Komünistler ve tüm ilerici insanlık tarafından geniş ölçüde kutlandı. (1) Lenin «Anti-Dühring»in, «her sınıf bilinçli işçinin el kitabı» olan yapıtlardan birisi olduğunu söyledi. (2)

Kitapta odak noktasını, bilimsel sosyalizmin ana içeriği olan, işçi sınıfının tarihsel özgörevinin kapsamlı bir gerçekleşmesi oluşturuyor. Engels, işçi sınıfının bilimsel dünya görüşünün her üç bileşen parçasını elle tutulur bir somutlukla aydınlattı ve bunların karşılıklı ilişkilerini ve organik içbağlantılarını gösterdi. «Anti-Dühring»in büyük tarihsel ve çağdaş değeri onun, Marksizm'in felsefi, ekonomik ve sosyal-politik öğretilerini kapsamlı bir dünya görüşü halinde organik biçimde bağlamış olmasında yatar.

Bu kitapta Engels önce dünyanın maddi birliği, madde ile hareketin ve zaman ile mekânın karşılıklı ilişkisi ve ayrıca materyalist diyalektiğin temel yasa ve kategorileri gibi sorunlara ilişkin Marksist görüşü veriyor. Özne-nesne ve politik ekonomi kategorileri konusundaki çözümlemesi ile kapitalist toplumsal formasyonun yasallıklarına ve Komünist formasyonun temel özelliklerine ilişkin açıklaması da ölümsüz bir değer taşımaktadır.

(1) Bay Eugen Dühring'in Bilimde Devrimi (Anti-Dühring) Temmuz 1878'de Leipzig'de ayrı bir cilt halinde yayımlandı.

(2) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 19, s. 24.

Lenin, Marks ve Engels'in materyalizm ile diyalektik hakkında tümüyle özdeş bir felsefi görüşe sahip olduklarını vurguladı ve «Anti-Dühring»i işaret ederek onun Marksizm'in teorisi ve tarihi açısından son derece değerli olduğunu söyledi. Şöyle yazıyordu: «Engels'in tüm yapıtlarını gözönüne almadan Marksizm'i anlamak ve onu tam olarak ortaya koymak olanaksızdır.»⁽³⁾

Marks ile Engels doğa bilimine her zaman büyük önem verdiler. Doğa ve toplumsal bilimler arasında hiç bir zaman hiç bir karşıtlık koymadılar. Marks ve Engels'in felsefi materyalizmi, maddenin, nesnel gerçekliğin önceliğine ve nesnel gerçekliğin hem doğa hem de insanın toplumsal pratiğini kapsadığı gerçeğine dayalıdır. Engels'in «Doğanın Diyalektiği ve Anti-Dühring» üzerinde çalıştığı sıralarda ana görev, doğanın salt deneysel (ampirik) irdelenmesinden teorik doğa bilimine bilinçli bir ilerlemeyi gerçekleştirmektir. O tarihte egemen olan metafizik düşünüşle ve aynı zamanda hâlâ tanımlanmayı bekleyen olayların idealist yorumlanışıyla çelişki halinde bulunan doğa bilimlerindeki gelişmeden, eldeki bilginin teorik bir genelleştirmesini yapma gereksinimi doğmuştu.

«Anti-Dühring», işçi sınıfının bilimsel dünya görüşünün temel teorik tabanını oluşturan materyalizm ile diyalektiğin çözülmez birliğini gösterir. Engels, Hegel'in büyüklüğünü vurgularken, Hegel'in kendi idealist sistemine bağlamış olmasından gelen diyalektiğindeki gizemcilığe de işaret etti. Şöyle yazıyordu Engels: «Marks ve ben, idealist Alman felsefenden bilinçli diyalektiği çekip kurtaran ve onu doğa ile tarihin materyalist kavranışına uygulayan tümüyle yegâne kişilerdik».⁽⁴⁾

«Anti-Dühring»e, rahatlıkla materyalist diyalektiğin bir ders kitabı denebilir. Engels, doğanın değişmez bir bütün olmadığını, sonsuz bir çevrimde dönenip duran bir şey olmadığını, fakat zaman içerisinde kendisine özgü bir tarihe sahip bir şey olduğunu, toplum tarihinin, raslansal gibi görünen kargaşa içindeki ve anlamsız olayların bir ardarda dizilişi değil, insanlığın gelişmesinin yasalara bağlı bir süreci olduğunu ve bu kavrayışın onun doğuşu ve gelişmesinde de görülmesi gerektiğini gösteriyor. Bu yolla Engels, diyalektiğin – yineleyerek vurguladığı gibi – gerçekliğin uydurabileceği bir kalıp olmayan nesnel karakterini belirliyor. Şeylerin ve olayların diyalektik karakterinin bulunması ve gösterilmesi gerekir. Şurası karakteristiktir ki, Marksizm-Leninizm'in karşıtları saldırılarını materyalist diyalektik üzerinde yoğunlaştırmaktadırlar. Marksizm-Leninizm'in günümüzdeki burjuva eleştirmenleri, Engels'in deyimile, «diyalektik» sözcüğüyle anlamsızlaştırılan Dühring'ten pek öte gidebilmiş değiller. Popper, Topitsâ, Albert, vb. gibi diyalektiğin bugünkü karşıtlarının savları Dühring'-

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 21, s. 91.

⁽⁴⁾ Frederick Engels, Anti-Dühring. Bay Eugen Dühring'in Bilimde Devrimi, Moskova, s. 16.

inkilerden özünde hiç de farklı değildir. Onun gibi bunlar da «çelişki = saçmalık, ve bu yüzden, gerçek dünyada varolamaz» (5) görüşüne inanmaktadırlar.

Ancak, doğa, toplum ve düşüncedeki çelişkiler, gelişmenin çelişkili, çatışmalı karakteri salt yadsımayla yok edilemez. Dühring'den burjuvazinin günümüzdeki öğretisi üreticilerine, reformizm ve revizyonizm savunucularına varıncaya değin tüm eleştirilenler, Marksizm'in materyalist, eleştirel ve devrimci diyalektiğini ve herşeyin üstünde onun çekirdeğini, karşıtların birliği ve savaşı öğretisini hedef almışlardır; ve bunun da, buradan çıkan politik sonuçlardan ötürü olduğu açıktır.

Daha 1899'da Rosa Lüksemburg, Bernştayn'ı şu sözlerle eleştiriyordu: «Son olarak, en sivri oklarını diyalektiğe yöneltmekle, yükselen sınıf bilinçli proletaryanın kendine özgü düşünce tarzına karşı savaşmış olmuyor mu? Proletaryanın, tarihsel geleceği üzerinden karanlığı defetmesine yarayan silâhına karşı savaşmış olmuyor mu, ekonomik ezgi altındaki proletaryanın burjuvaziyi bozguna uğratmada ve onun varlığının kısa ömürlü olduğunu, kendi utkusunun ise kaçınılmazlığını göstermede kullandığı manevi alete karşı savaşmış olmuyor mu? Manevi bakımdan gerçekleştirilen devrimde kullanılan araca karşı savaşmış olmuyor mu?»

«Diyalektik bağları koparan ve ,bir yandan-öbür yandan', ,doğru-ama', ,buna karşın-ne var ki', ,az ya da çok' ilkesi üzerinde cambaz ipinde hareket edercesine düşünmeyi öğrenen Bernştayn, çökmekte olan burjuvazinin toplumsal varoluşunun ve politik etkinliğinin kesinkes manevi bir yansıması olan tarihsel açıdan meşru düşünce tarzını tümüyle tutarlı bir biçimde benimsiyor.»

Bugün FAC'nde Bernştayn'ın düşüncelerinin «dirilişi»ni görüyoruz. Bu hiç de şaşırtıcı değildir. Onun diyalektiğe karşıt ve revizyonist görüşlerinin yaygınlaştırılmasındaki amaç, emperyalizmin geçici ve tarihsel bakımdan eskimiş bir sistem olduğu düşüncesini çürütmek, sınıf çelişkilerini gözlerden gizlemek ve halkı kapitalizmin yenileştirilebileceği düşüncesine bağlı tutmaktır.

Değişik türde bir saldırı da Pekin liderlerinden, Maoculardan geliyor. Onlar, Marksist diyalektiğin yerine seçmeciliği (eklektisizmi) ve gizemciliği geçirdiler. Maocular, aslında, anti-Leninist bozguncu ve serüvenci politikalarını ve en gerici emperyalist güçlerle işbirliklerini haklı göstermek amacıyla diyalektiğin kavramlarını sömürüyorlar. Maocular karşıtların birliği ve savaşı yasanını ilkel ve çarpık bir görüşle değerlendiriyorlar. Sözümona süper güçler ile dünyanın geri kalan kesimi arasındaki çelişki düşüncesini alın. Buradaki safsata, bir yanda sosyalist Sovyetler Birliği'nin

(5) F. Engels, Anti-Dühring, s. 165.

ve öte yandan ABD emperyalizminin gelişme yolundaki ülkeler karşısında aldıkları tavrı özdeşleştirme çabalarında yatıyor.

Burjuvazinin ve onun felsefi savunucularının diyalektiği akılcı, yani materyalist, Marksist biçimi içerisinde kabul edilemez bulmalarını insan pekâlâ anlayabilir. Marks, Engels ve Lenin felsefi materyalizm ile diyalektiği birbirine bağladılar ve toplumsal gelişmenin nesnel yasallıklarını gözönüne serdiler; bu, işçi sınıfının dünya tarihinde kapitalizmin mezar kazıcısı ve sosyalist ve komünist yeni toplumun mimarı olma özgörevinin aydınlığa çıkarılması için zorunlu bir önkoşuldu.

«Anti-Dühring» küçük burjuva sahte sosyalizmine ve onun bilimdışı toplumsal teori ve «modelleri»ne karşı yetkin bir savaşım örneğidir.

Şöyle yazıyor Engels: «Sosyalizmi bir bilim yapmak için, önce onu gerçek bir taban üzerine oturtmak gerekti.»⁽⁶⁾ Böyle bir gerçek taban kapitalist toplumun çözümlenmesi ve eleştirisi ile, onun içerdiği üretimin toplumsal karakteriyle özel kapitalist iyelik arasındaki çelişkinin, proletaryayla burjuvazi arasındaki, tek bir fabrikada üretimin örgütlenmesiyle genel olarak toplumdaki üretim anarşisi arasındaki ikincil uzlaşmazlığın bulunup çıkarılması ile, kapitalizmde bunalımların kaçınılmazlığının ve bu sorunların devrimci bir çözümü için maddi önkoşulları oluşturma zorunluğunun ortaya çıkarılması ile sağlandı. Engels der ki: «Bu evrensel kurtuluş eylemini başarmak çağdaş proletaryanın tarihsel özgövevidir. Bu eylemin tarihsel koşullarını ve böylece de ta doğasını tümüyle kavramak, şu anda ezilen proleter sınıfı, yerine getirmesi kendisinden beklenen bu pek önemli eylemin koşulları ve anlamı hakkında tam bilgilendirmek – proletarya hareketinin teorik ifadesi olan bilimsel sosyalizmin görevi budur.»⁽⁷⁾

Buna, altmış yıl önce, işçi sınıfının erke yükseldiği Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'yle başlandı. SSCB'nin, daha sonra da öteki sosyalist ülkelerin işçi sınıfı, tüm öteki emekçilerle birlikte yalnızca sosyalizmin, onun yarattığı toplumun ekonomik ilerlemeyi uygarlığa, yani ekonomik akılcılığı insancılığa uygun kılmaya yetenekli olduğunu pratikte – en karmaşık koşullarda ve iç ve dış gericilikle sürekli savaş içerisinde – kanıtladı. İşçi sınıfı, sosyalizmin bir toplumsal sistem olarak bireyin gelişimi açısından son derece daha verimli olduğunu kanıtladı. Sosyalizm, toplumun her üyesinin tam gelişimi için, herkesin birbiriyle boğuşması ilkesine dayanan kapitalizmin orman yasasının varlığına son vererek, herkesin yoldaşça işbirliği için gerekli koşulları sürekli olarak yaratmaktadır. İşçi sınıfının sosyalizm ile komünizmin inşasındaki başarıları, onun Marksist-Leninist partilerinin önderliği altında, üretici güçleri geliştirmeye ve sosyalist eko-

(6) F. Engels, Anti-Dühring, s. 32.

(7) Agy., s. 393.

nominin hızlı, ardıcıl kalkınmasını gerçekleştirmeye daha baştan büyük önem vermiş olmaları sayesinde mümkün olabilmıştır.

Marks ile Engels sosyalist ve komünist toplum hakkında herhangi bir ütopya öne sürmediler. Engels'in Anti-Dühring'de komünist toplumsal formasyona özgü süreçler hakkında söyledikleri, onun, işçi sınıfı ile bağlaşıklarının savaşım yoluyla üstesinden gelmek zorunda oldukları kapitalist gelişmenin çelişki ve eğilimlerine ilişkin çözümlemesinden çıkan mantıksal sonuçlardır.

Engels komünist toplumsal formasyonu şu özelliklere sahip olarak tanımladı: 1) «Üretim araçlarının iyeliğinin toplum adına alınması» ve insanın insan tarafından sömürsünün olmadığı yeni üretim ilişkilerinin biçimlendirilmesi; 2) Üretici güçlerin ve üretim ilişkilerinin tüm toplum bireylerine yeteneklerini olabildiğince geliştirme, koruma ve uygulama olanağı sağlayacak biçimde geliştirilmesi; 3) Üretimin yalnızca tek tek işletmeler çapında değil, tüm olarak toplum ölçüsünde dengeli örgütlenmesi; 4) İnsanı yıprandırma eğilimi taşıyan eski iş bölümünü altetmeye ve kent ile kır, kafa ile kol emeği arasındaki zıtlığın üstesinden gelmeyi sağlayacak biçimde, üretici güçlerin gelişiminin düzenli ve sürekli hızlandırılması; 5) Toplumun çalışabilir durumdaki bütün üyelerinin üretici çalışmaya katılması ve çalışmanın yavaş yavaş başta gelen bir gereksinme haline dönüştürülmesi; 6) Toplumun nitelik bakımından yeni politik örgütlenmesini ve nitelik bakımından yeni toplumsal ilişkilerin biçimlendirilmesi.

Sosyalist topluluk ülkelerinin Komünist ve İşçi Partileri, Marksist-Leninist klasiklerden çıkan sonuçlara dayanarak ve sosyalist inşa sürecinde kazanılan pratik deneyimi derleyip toplayarak, komünist toplum ve onun iki gelişim aşaması teorisine daha somut bir biçim verdiler. Komünizm yolunda yasalara bağlı bir aşama olan gelişmiş sosyalist toplumun oluşturulması ve yetkinleştirilmesini belirleyen ana gelişme eğilimlerini bulup çıkardılar.

Bu sürecin uzun erimli ve çelişkili doğasının gösterilmesi, özelliklerinin ortaya çıkarılması, toplumun maddi, manevi ve kültürel düzeyleri için uygun gereksinimlerin formüle edilmesi ve zorunlu önlemlere ilişkin kararların alınması, ancak ve ancak, pratikle sıkı bağlantı içerisinde mümkün olabilmıştır.

Gelişmiş sosyalist toplumun oluşumu ve yetkinleşmesinin, sosyalizmin gelişmesinde nesnel bir yasallık ve tarihsel bakımdan zorunlu bir aşama olduğunu, komünist toplumsal formasyonun ilk evresi olduğunu yaşamdan, devrimci pratikten öğreniyoruz. Sosyalist ereğe ulaşma yolundaki çalışma ve çabalarımız, yeni toplumun nesnel gelişme ve ilerleyen olgunlaşma diyalektiği tarafından, süreç içerisinde çözümlenen görevler, sorunlar ve çelişkiler tarafından belirlenmektedir.

Marksist-Leninist teori ve tüm deneyimiz, sosyalist toplumun durağan olmadığını, onun gelişme ve yetkinleşmesinin hiç bir sınırı bulunmadığını gösteriyor. Ekonomi ve toplumsal politikamızı gerçekleştirmede ne denli ilerlersek, sosyalizmin sürekli yükseliş halinde gelişmekte olduğu o denli açıklık kazanıyor. Sosyalist toplum, Marksist-Leninist partinin önderliğinde işçi sınıfı ve tüm emekçilerin yaratıcı çabaları ile gerçekleştirilen büyük bir tarihsel güce sahiptir. ASBP'nin Programı'nda, gelişmiş sosyalist toplumun biçimlenmesi tarihsel bir derinlikli politik, ekonomik, toplumsal manevi ve kültürel dönüşümler sürecidir ⁽⁸⁾, deniyor. Bunların anlamını ve tarihteki büyük önemini anlayabilmek için, ideolojik ve politik çalışma açısından buradan gelen görevlerle birlikte, sosyalizmin şimdiki gelişme aşamasındaki değişikliklerin diyalektik niteliğini de görmek gerekir.

Sosyalist toplumu kurarken, emekçilerin maddi, manevi ve kültürel düzeylerinin ekonomik etkinlikte canlı bir büyümeyi gerektirdiği varsayımından hareket ediyoruz. Ekonomik ve toplumsal ilerlemenin canlalıcı kaynağı ekonomik etkinlik ile emekçilerin büyüyen maddi, manevi ve kültürel düzeyleri arasındaki diyalektik karşılıklı bağlantıda yatar. Sosyalizmde toplumsal ilerlemenin hızı ve kapsamı, dayanıklı karakteri ve somut tarihsel içeriği ekonomik ilerleme tarafından belirlenir ve sosyalist üretimin yüksek gelişme hızına, emek üretkenliğinin artmasına ve ekonominin yoğunlaşmasına bağlıdır.

Partimiz defalarca, özellikle de Sekizinci Kongre'sinden sonra belirtti ki, bilimsel ve teknik ilerlemeyi hızlandırma yoluyla emek üretkenliğinde artış ve yüksek ekonomik etkinlik sağlanmaksızın, bireyin her yönlü gelişimi için gerekli koşulları yaratmak olanaksızdır. Sosyalizmde toplumsal ve bireysel emeğin etkinliği, bu gelişimle çelişmek şöyle dursun, gerçekte onu son derece ileri götürür.

Tüm olarak toplum ölçeğinde planlama, gelişmiş sosyalizmi daha ileri biçimlendirme görevlerinin yerine getirilmesinde en önemli araçtır.

Dengeli gelişme, sosyalizmin ve sosyalist yaşam biçiminin bir üstünlüğüdür. Burada ana sorun toplumun maddi ve teknik tabanının daha gelişmesidir; bunun taşıdığı büyük önem uzun bir gelişme döneminden beri kapitalizmde olduğundan köklüce değişik yeni tipte bir maddi ve teknik tabanın kerte kerte biçimlenme olgusunda yatar. Bu bağlamda, Engels, Dühring'le polemiklerinde kayda değer bir uzak görüşlülük ve gerçekçilik göstermiştir. Engels, Dühring'in komünist toplumda «eski iş bölümü»nün tüm temel noktalarıyla birlikte korunup sürdürüleceği ve bu arada üretimin «eski tarz»da yürütüleceği görüşünü kabul etmiyor. Engels, Dühring'in,

⁽⁸⁾ Bkz. Programme der Sozialistischen Einheitspartei Deutschlands (Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin Programı), Dietz Verlag, Berlin 1976, s. 19.

kafa ve kol emeği ile kent ve kırsal arasındaki zıtlığı doğal ve kaçınılmaz saymasından ötürü, bu yaklaşımı sömürücü sınıflardan almış olduğunu gösteriyor.

Komünist toplumsal formasyonun maddi ve teknik tabanının kerteli gelişimine, çalışmanın özü ve karakterinde sürekli bir değişim eşlik eder. Nitelikli emeğin oranında artış olur ve bu, tam komünizmde kafa ve kol, nitelikli ve nitelsiz emek arasındaki toplumsal farklılıkların yitip gitmesine götürür. Engels şöyle yazıyor: «Toplum, ... her yönlü eğitimle yeni bir üreticiler soyu yetiştirerek, yeni bir üretici güç vücuda getirecektir.»⁽⁹⁾ Bu, hayalci umutlara ya da niyete dayanmıyor, aksine sosyalist üretim ilişkileri ve üretici güçlerin daha da gelişmesinin nesnel bir gereğidir. Bu, bilimsel ve teknik devrimin yaşama geçirilmesinde sosyalizmin başlıca üstünlüğüdür. Maddi ve teknik tabanı genişletmekten amaç, hem bireyin hem de üretici güçlerin gelişmesinde diyalektik bir birlik sağlamaktır.

Sosyalizmde emek üretkenliğindeki her yükselme, özgürlüğün daha bir gelişmesi demektir. Ekonomik ve toplumsal politikamızı birleştirme stratejimizde, Engels'in Anti-Dühring'de teorik olarak temellendirdiği üretimin gelişmesi ile hümanizm arasındaki bağlantıyı bilinçlice gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.

Süregiden gelişmiş sosyalist toplumu inşa süreci, aynı zamanda toplumsal ve bireysel özgürlüğün genişlediği tarihsel bir süreçtir. Kapitalizmin belli başlı çelişkilerini dikkate alan Engels, insanlığın zorunluluk diyarından özgürlük diyarına sıçramasının temel içeriğinin, üretim araçları üzerinde toplumsal iyeliğin kurulması yoluyla üretici güçlerin toplumsal karakterinin tanınmasından ibaret olduğu sonucuna varmıştı. Şöyle diyordu: «Ancak o andan itibaren insan kendisi, tam bilinçle kendi tarihini yapacak; ancak o andan itibaren onun harekete getirdiği toplumsal davalar, temelli ve sürekli büyüyen ölçülerde hedeflediği ürünleri verecektir.»⁽¹⁰⁾

Üretim araçlarının toplumsal iyeliği ile özgürlük arasındaki çözülmez bağlantı, Marksizm-Leninizm'de bilimsel özgürlük anlayışının ta özüdür. Özgürlük nutukları atıp duran burjuva ideologları ya üretim araçlarının iyeliği sorununu görmezden geliyor, ya da aslında kapitalist iyeliği savunmaya çabalıyorlar.

Sosyalizmde özgürlük emekçiler için gerçek özgürlüktür, fakat bu yalnızca tüm halkın gayretli ve yaratıcı çabalarıyla etkinleştirilebilir. Marksizm-Leninizm'in tanımladığı biçimiyle özgürlük, insanın, içinde yaşadığı doğal ve toplumsal koşullar karşısındaki etkin ve pratik tavrıdır. Marks ve Engels, zorunluğun bilgisi biçimindeki Hegel'in özgürlük görüşü ile mater-

⁽⁹⁾ Frederick Engels, Anti-Dühring. Bay Eugen Dühring'in Bilimde Devrimi, Moskova, s. 409-410.

⁽¹⁰⁾ Agy., s. 391.

yalist dünya görüşünü birleştirdiler ve özgürlüğü, insanın, zorunluğun bilgisine dayanarak doğaya, topluma ve kendisine hükmetmesi olarak tanımladılar.

Tarih Engels'in kapitalist toplumdaki çelişkiler çözülmesini doğruladı. Günümüzde, hele hele son yirmi yıl içerisinde bu çelişkilerin üretici güçlerdeki görece hızla gelişme sayesinde derinleşmesi, emperyalist burjuvazinin insanlığın en dirimsel sorunlarının çözümü için üretici güçleri geliştirebilmekten yoksun olduğunu göstermiştir.

50'li ve 60'lı yıllarda gelişmiş kapitalist ülkelerin yüksek bir ekonomik büyüme hızına sahip olduklarını anımsayalım. Kapitalizmin tüm tarihi boyunca ekonomik kalkınma hızı hiç bu denli uzun bir süre böylesine yüksek olmamıştı. Yine de, başı çeken bazı kapitalist ülkelerin ekonomik güçlerinin büyümesine karşın, bu durum kapitalist sisteme istikrar kazandırmadığı gibi, üstelik istikrarsızlığını çoğalttı. Şimdi emperyalizm, yeni bir sermaye birikimi dalgası doğurmak üzere, sermaye edinme koşullarını iyileştirmek için vargüçüyle çalışıyor. Fakat, Marks ve Engels'in gösterdikleri gibi, böylesi bir birikim en başta emekçilerin sömürsünün derinleşip yaygınlaşması sonucunu verir.

Gelişme yolundaki ülkelerin daha inceltmiş yöntemlerle sömürülme biçimleri geçen dönemde, sermayenin hızla büyümesi için esaslı bir kaynak oluşturmuştu. Emperyalist devletler çokuluslu tekeller aracılığıyla, gelişmekte olan ülkelerin ulusal kaynaklarının (petrol ve öbür hammaddeler) ve ulusal gelirlerinin (dev kârlar biçiminde) muazzam miktarlarını alıp götürmektedirler. Burjuva iktisatçıları, genç devletlere karşı sistemli ayrımcılığın ve kapitalist dünya ekonomisi mekanizmasındaki oransızlıkların bu ülkelere yılda 50–100 milyar dolara mal olduğunu tahmin etmişlerdir. ⁽¹¹⁾ Bu rakam, 1960 ile 1976 arasında başı çeken kapitalist ülkelerin yeterli gördükleri «kalkınma yardımı»nın toplamından çok fazladır.

Kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesi, burjuva ideolojisinin bunalımındaki şiddetlenmede de ifadesini bulmaktadır. Emperyalizmin ideologları kapitalist toplumsal sistemi savunmada gün geçtikçe daha bir güçlük çekiyorlar; çünkü bu sistemin varlığının artık hiç bir tarihsel aklama bulamadığı, günümüzün sorunlarını toplum çoğunluğunun yararına çözümlenebilmekten ve topluma tüm bireylerinin çıkarları yönünde dengeli bir gelişme doğrultusu sağlayabilmekten yoksun olduğu çok belirgin bir hal almıştır.

Burjuva ideologlarının «tüketim toplumu»nu bir «kültür toplumu»na dönüştürme düşüncesi hayal ürünüdür, çünkü temelinde hiç bir değişikliğe

(11) Reshaping the International Order. A Report to the Club of Rome (Uluslararası Düzeni Yeniden Biçimlendirmek. Roma Klübüne Sunulan Bir Rapor), J. Tinbergen ve öbürleri, New York, 1976, s. 16.

gitmeksizin kapitalist toplum sisteminin iyileştirilebileceğini varsaymaktadır. Buna karşılık, hümanist düşünceli burjuva teorisyenlerinin ancak bir ütopya olarak tasarlayabilecekleri bir şey olan «tüketim» (terimden yararlanmak için) ile kültürü birleştirme ülküsü sosyalizmde gerçekleştirilmektedir.

Ülkemizde halkın maddi ve kültürel düzeyi yükselmektedir, ve en önemlisi, her iki süreç de sıkı bir karşılıklı bağlantı içerisinde gelişmektedir. Bu bağlantı, elbette ki, Demokratik Alman Cumhuriyeti'ne yöneltilen propaganda tarafından gözlerden gizlenmekte, ve tersine olarak da tüketim maddelerinin, modern konutların varlığı, halkın kendi ev ve arabalarına sahip oluşu sosyalizmle bağdaşmaz şeylermiş gibi bir düşünce öne sürülmektedir. Kuşku yok ki, düşman propagandası halkın genliğinin büyümediği bir sosyalizm, bir «yoksulluk sosyalizmi» görmek ister, öyle ise ancak bu takdirde «sosyalizm deneyi»nin başarısızlığa uğradığını ellerini oğuşturarak söyleyebileceklerdir.

Tarihsel ilerlemeyi ve gerçek hümanizm ülkülerinin gerçekleşmesini en tam bir biçimde simgeleyecek olan maddi ve kültürel değerlerin birliğini üretmek ancak sosyalizmde olanaklıdır, çünkü o, işçi sınıfı partisinin önderliği altında berrak açınımlarla sunulmuş olan üretim araçlarının toplumsal iyeliği üzerine dayalı bir toplumdur.

Kapitalizmin ekonomik, politik, manevi ve ahlâksal bunalımının fırtınalı denizlerinde çalkanıp duran emperyalist politikacı ve ideologlar insan haklarına bir can kurtaran simidi gibi sarılmışlardır.

ABD Başkanı'nın Ulusal Güvenlik Danışmanı Zbigniew Brzezinski 1977 Ekim'inde Bonn'da yaptığı bir konuşmada, insan haklarını tarihsel saatte gelip çatmış olan bir düşünce saydığını söyledi. ⁽¹²⁾

Engels, «Anti-Dühring»de, burjuvazinin yükseliş döneminde, feodalizmin zincirlerinden kurtulma ve feodal eşitsizlikler ortadan kaldırılarak eşitliğin yasalarla kurulması isteminin, özgürlük ve eşitliğin insan hakları olarak ilânına yolaçtığını gösteriyor. Ve ekliyor: «Ve, insan haklarını ilk tanıyan Amerikan anayasasının aynı zamanda Amerika'da yaşayan renkli soyların köleliğini onaylaması – sınıfsal ayrıcalıklar yasaklanmış, ırkçı ayrıcalıklar onaylanmış – bu insan haklarının özgül burjuva karakterinin göstergesidir.» ⁽¹³⁾

Bu gibi deklarasyonların burjuva sınıf karakteri yalnızca bu hakların nüfusun kalabalık kesimlerinden (o dönemde ABD'de yaşayan köleler, iflas etmiş borçlular, Kızılderililer ve tüm kadınlar; o zamanlarda Fransa'da yalnızca varlıklı yurttaşlar oy hakkına sahipti) sakınılması olgusunda

⁽¹²⁾ Frankfurter Allgemeine Zeitung, 17 Kasım 1977.

⁽¹³⁾ Anti-Dühring, s. 146.

belirmekle kalmıyor. Bu, aynı zamanda, bu deklarasyonların toplumsal ve ekonomik alandaki insan haklarından hiç söz etmeyişinde de belir-mektedir.

Bugün burjuvazi, ilerleme halindeyken ilân ettiği ülküleri gerçekleştirme yetisinden, şimdiye dek olduğundan çok daha fazla yoksundur. Sosyalist ülkelerde insan haklarının ihlal edildiği uydurmaları ve sözümona özgür-lüğün olmadığı yönündeki anti-komünist kampanyanın amacı dikkatleri bu gerçekten başka yöne çevirmek, ve bu arada da reel sosyalizmin giderek büyüyen çekim gücünü tahrip etmektir. Fakat, insan hakları üze-rindeki bu tantanalı demagojik kampanya sürüp giderken bile, emperyalizmin yitirmiş bulunduğu tarihsel girişkenliği yeniden ele geçirebilmek-ten yoksun olduğu da açıktır. Bu demagoji, sosyalist ve kapitalist ülkeler-deki emekçilerin durumları arasındaki apaçık zıtlıktan dolayı, burjuva demokratik hakların sınırlandırılması, ırkçı ve faşist rejimlere emperyalist destek ile Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin emperyalist tehdit çabaları karşısındaki kesin tutumu arasındaki farktan dolayı, istenen poli-tik ve ideolojik sonuçları vermemiştir.

Bizim politik özgürlük ve insan hakları konusundaki ardıcıl tavrımız, «Proleter Devrimi ve Dönek Kautski» kitabında Lenin'in belirttiği gibi, «saf demokrasi» «saf özgürlük» diye bir şey olmadığı yolundadır. Sınıf savaşımı, ancak sosyalizmde gerçekleştirilebilecek olan işçi sınıfı ve öbür emekçiler için özgürlüğü ve hakları içerir. Biz özgürlük düşmanlarına, emekçilerin haklarını ve kazanımlarını yoketmeye kalkışan ve sosyalizmi yıkmayı amaç edinenlere karşı kararlılıkla savaşageldik: Onlar için özgür-lük diye birşey sözkonusu olamaz.

Engels'in «Anti-Dühring»de ortaya koyduğu ve Lenin'in işleyip geliştiri-diği Marksizm'in ekonomik ve politik vargıları dünya komünist hareketinin ve dünya devrimci sürecinin başlıca gücü olan Sovyetler Birliği'nin çev-resindeki sosyalist ülkeler topluluğunun teorik tabanını oluşturur. Uluslar-arası komünist ve işçi sınıfı hareketi bu vargıları yol gösterici edindiği her yerde başarıya ulaşmıştır. Aynı zamanda, «bu tabandan her sapmanın ne denli derin bir yanığı» olduğunu kavramak durumunda kalmıştır. (14)

Elbette ki, günümüzle Engels'in «Anti-Dühring»ini yazdığı dönem ara-sında temelli farklılıklar vardır. O dönem, Marksizm'in yeni yeni yayılmaya başladığı ve yığınsal sosyalist partilerin doğmaya başladığı bir dönemdi. Bugün ise dünya sosyalist sistemi vardır. Marksizm-Leninizm düşünceleri tüm dünyaya boydan boya yayılmıştır ve her kıtada komünist partileri bulunmaktadır.

Tüm olarak komünist hareketin konumlarının güçlenmesi ve yığınlar arasında etkisinin artması, uluslararası sınıf savaşımındaki gelişmenin

(14) V. I. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 19, s. 24.

önemli bir özelliğidir. Bu olgu, özel olarak kapitalist ülkeler komünist partilerinin üye sayısındaki artışlardan anlaşılabilir. Pek çok kardeş parti politik ve toplumsal savaşımında önde gelen ve giderek büyüyen bir rol oynamaktadır.

Tekelci burjuvazi komünist hareketin başarıları karşısında büyük bir telaşa kapılmış ve içinde bulunduğu politik-ideolojik savunma konumundan çıkarak, kapitalist ülkelerde yığınların sola kaymasına son verme çabasıyla şiddetli karşı ataklara kalkmıştır. Onun karşı stratejisi açıktan açığa tehdidi, doğrudan müdahaleyi ve politik-ekonomik baskının yığınsal ölçekte kullanımını, komünist hareketin Marksist-Leninist ilkelerine daha yoğun bir ideolojik saldırıyla birleştirmektedir. Başta, varolan sosyalizme, durmak bilmeyen kara çalma geliyor. Burjuvazinin yığınsal iletişim araçları ağı, sosyal demokratlarca öne sürülen «demokratik sosyalizm»den tutun da, ultra-solcu ve anarşist ütopyalara değin her türden sosyalizm modellerini savunuyor; böylelikle Marks-Engels ve Lenin'in bilimsel sosyalizmini çürütmeyi ve Sovyetler Birliği, DAC ve öbür ülkelerdeki varolan sosyalizmi «ıslah etme»yi, daha doğrusu yıkmayı amaçlıyor. Bütün bu modeller, Dühring tarzında, «en yüce manevi değerlerin» cisimleşmesi olarak sunuluyor.

Engels, Dühring'in savunduğu sosyalizmin «yüce bir saçmalık» ve «Alman öğrencinin sosyal demokrasiye henüz başlangıç halindeki dönüşünü ... damgalayan bir çocukluk hastalığı» olduğunu söylüyordu. (15) İnsan onun, bugün varolan sosyalizmin «durağan ve derin bunalım içinde» olduğunu ileri süren ve sosyalist toplumu «modernleştirme» gereğinden sözedenlerin bayağı taklitlerini duyunca neler söyleyeceğini tahmin edebilir.

Oktobr Devrimi, varolan sosyalizmin doğuşu ve bir dünya sistemine dönüşmesi, tüm dünya çapında barış ve toplumsal ilerleme güçlerinin büyümesi, yüzyıl önce Engels'in «Anti-Dühring» de formüle etmiş olduğu bilimsel sosyalizmin önerme ve vargılarının doğruluğuna, devrimci gücüne pratik kanıt oluşturmaktadır. Biz, sosyalizm ile emperyalizm arasındaki çetin ideolojik savaşımında, Marksizm-Leninizm'i çarpıtanlara ve günümüzün revizyonist ve oportünistlerine karşı savaşta bu keskin silâhı etkili bir biçimde kullanmaya uğraşıyoruz. Engels'in «Anti-Dühring»inde açıklanan buyruğunu yerine getirebilmemizin biricik yolu budur.

(15) Anti-Dühring, s. 11.

Leninizm ve Savaşımızın Açınımları

Ernst Wimmer

Avusturya Komünist Partisi Politik Büro Üyesi

Çeyrek yüzyılı aşkın bir süredir Avusturya ne bir devrimci durumu, ne de devrimci durum öncesini uzaktan yakından andıran bir dönem yaşamadı. 1977'de yalnızca 89 saatlik iş süresi grevde geçti ve Avusturya genellikle «toplumsal ortaklığın» klasik bir modeli olan «toplumsal barış adası» diye tanımlanmaktadır. Bununla birlikte devrim teorisi Partimizin politik ve ideolojik yaşamında önemli, hatta dirimsel bir yer tutar. Dahası, karmaşık durumu hesaba katarak, devrim teorisini Avusturya gerçeğine uygulamamış ve uyarlayarak geliştirmemiş olsaydık, Partimizin devrimci karakterini koruyabilmek konusunda şansımız pek az olurdu.

Çünkü zor koşullarda devrimci teorisinin güvenli pusulasına gereksinmemiz vardır. Ancak aynı zamanda somut açınımlarımızın bilgisine, bugün olanaklı olan ile yarın olanak dahiline girebilecek olan arasındaki bağa gereksinmemiz vardır. Bu olmazsa, en soylu dürtülerle bile, her zaman yolumuzu yitirme, bizi ereklerimize götüren yoldan sapma tehlikesi var olacaktır. Partimizdeki bunalım süresince edindiğimiz deneyim, durum karmaşıklaştıkça, açınımlarımız hakkında daha açık, daha gerçekçi bir anlayışın, isteklerimizin yönlendirdiği düşüncelerden, asılsız kehanetlerden ve ütopyalardan arınmış bir anlayışın daha bir zorunlu olduğunu göstermiştir.

60'lı yıllarda Partimizde boyveren derin bunalımın nedenlerinden biri kesinlikle böyle bir anlayışın yokluğu idi. Bu da, kısmen, toplumsal gelişmenin yeni sorunlarının önemini küçümsemek, azımsamak hatta yoksaymaktan ötürüydü. Bu aynı zamanda, son çözümlemede belirleyici olan köklü, uzun süreli etmenlerin yeni olaylar tarafından gözlerden gizlenmesi olgusundan kaynaklanmıştı. Bu durum uzun erimli, stratejik ve dolaysız, taktik amaçlar arasındaki dengeyi bozma eğilimi göstermişti. Gerçekte, bu ikisi arasındaki ilişki öylesine çarpıtılmıştı ki, strateji, taktik hesaplar üzerine dayandırılmıştı.

Devrim teorisinin öneminin büyümesi için nesnel nedenler vardır. Sınıf savaşımı giderek daha bir uluslararasılaşıyor ve bu da bizi ülkemizde şimdilik gündeme çıkmayan sorunlara yanıt bulmak zorunda bırakıyor. Öbür ülkelerde, başka koşullarda, sınıf savaşımının belirli bir aşamasında ortaya çıkan hemen hemen her sorun bizim için bir ölçüde geleceğimizi anlama ve dile getirme sorunu oluyor.

Devrim teorisinin büyüyen rolünün bu tür nesnel nedenlerinden birine işaret etmeme izin verin: Halk hareketlerindeki kendiliğinden varolan öge-

ır ne ortadan kaybolacak ne de «sönüp gidecektir». Ancak bilimin yeni eni alanlara girdiği bugün ve bu çağda böylesi öğelerin – yığınsal psikolojik etkisi değilse de – ağırlığının, gücünün azalmakta olduğunu söyleyemiz doğru olmaz mı?

Olgun devlet-tekel kapitalizmi sıkı korunan bir kaleye ve pekçok savunma yetenekleri de içinde dallı budaklı bir savunma ağına sahiptir, fakat bir saldırıya da kalkışabilecek durumdadır. Geriden yönlendirme, kandırma, aynı zamanda kısmen bütünleştirme ve baskı tekniklerini geniş bir eşitlik içinde işleyip geliştirmiştir. «Konumsal savaş hali», sınıf savaşımında bir istisna olmaktan çıkıp, kural haline geliyor. Düşmanın dallı budaklı savunma sisteminin bir darbeyle ya da herhangi bir yöntemin uygulanmasıyla yıkılacağı de yoktur. Sanınız, sonuç, bir «manevra savaşının» başarısına bağlı olacaktır.

Delaysıyla, ideolojik ve politik seferberliğe şimdiye dek olduğundan çok daha fazla gerek duyuyoruz, düşman cephesindeki her çatlak ve sürtüşmeden yararlanmalı, her yeni olayı aydınlığa çıkarmalı ve böyle bir aydınlatmanın sonuçlarını deney hazinemize katmalıyız. Eylem programları, sgarî programlar, yakın ve aşama aşama amaçlarımızın tanımlanması, «eninin» komünistlerin başta gelen görevi diye tanımladığı (!) devrimimize katkıya ya da geçiş biçimlerinin bulunması bugün özel önem kazanmaktadır.

Aynı zamanda, savaşımın bazı belirli evrelerini yalıtılma, bunları sonul edeflerimizden ayırma yönünde giderek artan nesnel bir saptırıcı etmen e vardır. Kendimizi düşmanın savunma sisteminde hareketsiz kalakalmış ulma tehlikesi ortadadır. Her adımın, böylesine bir çabayı ve doğruluğu sonuçların titiz bir çözümlemesini gerektirdiği bu durumda, toplumun ılt bu ayrı ayrı adımların bir aritmetik toplamıyla değiştirilebileceğine, rtik niteliksel bir sıçramanın olanaksızlığına inanma eğilimi vardır. Biz unu, Partimizde olup bitenlere dayanarak söylüyoruz.

50'li yılların ikinci yarısında Avusturya Komünist Partisi yeni sorunlarla, eni bir durumla karşılaştı. Ve bu durum tümüyle serpilmiş bir devlet-tekel steminin ve onun yanibaşındaki yardımcısı, yani bir kapitalist egemenlik içimi ve kapitalist sistemin «bunalımını hafifletme» aracı olarak «toplumsal ortaklığın» ortaya çıkmasından kaynaklandı. Fakat bu, birkaç yıl önce ona eren yirmibeş yıllık uzun bir refah döneminde, kapitalizm işçi sınıfı hareketinin gelişimini dizginlemek amacıyla hatırı sayılır ödünler verebilği için, devlet-tekel kapitalizminin elinde yeni bir silâh oldu.

Biz Komünistler toplumsal gelişmenin genel yasaları, başlıca harekete etirici güçleri üzerinde her zaman önemle durduk. Çünkü sosyalist açınımı alirleyen ve devamının utkusunu güvenceleyen bunlardır. Ancak bu ge-

) Bkz. V. İ. Lenin, Sol Komünizm – Bir Çocukluk Hastalığı.

lişme yasaları hakkındaki bilgi şu soruya kendiliğinden yanıt getirmiyor: Utku gelmekte neden bu denli gecikiyor? Pek çok köklü somut soru, ancak nesnel karşı eylem eğilimlerini, özellikle bu eğilimler, toplumsal gelişmeyi belirleyici olmasalar bile, son derece şiddetli bir biçimde belirledikleri zaman, gözönüne aldığımız takdirde yanıtlanabilir.

Acılı deneyimimizden çıkardığımız sonuçlardan bir tanesi şöyledir: Yeni olayları incelerken işlediğimiz her hata, her yetersizlik kendi saflarımızda güvenin yitmesine, revizyonizm ve seçmeciliğe (eklektisizme), yüzeyselliğe, camdan bakarken yeşil dalı görüp tüm ağacı görmeme yanılığısına götürebilir.

Bizim teorimiz, insanlığa geçmişini, bugününü ve geleceğini bir kez tam olarak açıklamak ya da henüz belirtileri görünmeyen tarihsel koşullarda, yaşamın her durumdaki sorununa uyan çözümler getirmek gibi bir sav ileri sürmüyor. Böyle bir sav, henüz açıklığa kavuşturulmamış olup, hâlâ araştırma bekleyen yeni olayların Marksist-Leninist teorinin «sınırları»na, aşacağı yukarı onun «bunalımı»na tanıklık ettiği savı kadar saçmadır. Partimizde, yeniyi araştırmadaki kendi ihmallerini Leninizm'in «yapısal çürüklüğü» diye gösterenlerin içine düştükleri durum, en hafif deyimle tuhaftr. Bunlar, (işe bakın ki, özellikle teori sorunlarıyla hiç uğraşamayacak halde olan) salt bir «parmak çokluğuyla» teorinin geçerliliğine, bazı önermelerinin doğruluğuna ilişkin bir karar dayatmak istediler. Deneyimimiz Marksist-Leninist teorinin özünden sapmanın partiye nelere mal olacağını bir kez daha gözler önüne serdi.

Sonuç: Çoğu kez çelişkili, ancak şu ortak belirleyiciye sahip yanlış görüşler; yeni, pek karmaşık savaşım koşullarında «temelinden yeni», «daha kolay», daha kısa, dosdoğru bir tarihsel yolun varolduğu inancı. Ve bu görüşleri savunanlarda, devlet-tekeli sisteminin hızla oluştuğunu hesaba katmama tipik bir yanılığı olarak beliriyordu. Onun yalnızca bir yönünü görmüş ve bunu alelacele temelinden yeni bir gelişme olarak ilân etmişlerdi. Gerçekte bu devlet-tekeli düzenleme, programlama ve müdahale mekanizmasının ta kendisiydi. Ardından, «demokrasiyle planlamayı birleştirme» yoluyla sistemi dönüşüme uğratmanın artık olanaklı olduğu sonucu çıkarıldı.

Devlet-tekeli kapitalizminin şirketlere kıyasla her erişilmez adımı onları erkten alışıya getirmeye yönelik bir adım; sosyalizme doğru bir adım olarak görüldü. Ve bu görüşlerin peşinde, pek yakın bir amaç bile ileri sürdüler: «yönetime katılmış toplum». Buna bağlı olarak Komünist Partisi, Marksist-Leninist öncü rolünden, sanki sosyal demokrat yönetimin toplumsal ortaklık politikasının doğruluğunu ve tüm gerekenin birisinin ona daha istikrarlı bir yön vermesi olduğunu kanıtlarcasına, bir «itekleyci» güç rolüne düştürüldü.

Bu «planlama ve yönetime katılma yoluyla» kerteli, evrimci «dönüşüm» görüşüne paralel olarak tekelci kapitalizmin erki tasfiye edilmeden, nitelik bakımından yeni bir demokrasi tipi yaratılabileceği teorisi yayıldı. Bu görüşe göre, sosyalizm yalnızca, geleneksel burjuva özgürlüklerine, toplumun kerteli dönüşümü sırasında kazanılması düşünülen bazı yeni özgürlükler eklemekle yetinecekti.

Revizyonizmin ve doğurduğu bunalımın üstesinden gelmek üzere, toplumsal gelişmenin ana eğilimlerini araştırmacı bir çözümlenmeden geçirme zorunluğunu duyduk. Değişik sorunları konu alan teorik konferansların önemli bir yer tuttuğu bu çözümlenmeden çıkan sonuçlar Partimizin 22. Kongresince onaylanan politik ve ideolojik ilkelerin formülasyonuna yolaçtı.

Bu çözümlenme sırasında devrim teorisinin hangi sorunu öne çıkıverdi?

Birinci olarak, kuşkusuz, her strateji ve taktiğin canalcı sorunu: Ne, ve hangi gelişme aşamasında, — kişinin önceden kestirebileceği kadarıyla — olanaklı ve zorunludur? Lenin, 1917'de, «Bir Makaleye Notlar ya da Nisan Tezlerini Savunma Konuşması»nda şöyle yazmıştı:

«Sorun, ne denli hızlı hareket edileceği değil, nereye doğru hareket edileceği sorunudur.

«Sorun, işçilerin hazırlıklı olup olmadıkları sorunu değil, fakat nasıl ve ne için hazırlıklı olacakları sorunudur.»⁽²⁾

İçinde bulunduğumuz şu koşullarda, — toplumsal ortaklık politikasının devletin bir silâhı haline dönüştürdüğü — sendikalar işçi sınıfının savaş silâhı rollerine döndürülmeden, işçi sınıfı lehine nitelik bakımından yeni bir güçler ilişkisi ve bağlaşımlar için geniş bir taban yaratamayız. Öngörülebilecek ilerisi için ana görev, Avusturyalı işçileri bu karmaşık ve zor sorunun çözümüne hazırlamaktır; politik değişiklik olasılığı bu çözüme bağlı olacaktır.

Devrime yaklaşma ve geçiş biçimleri üzerinde çalışmak, özel ivedilik taşıyan bir ödevdir. Buna, öznel ya da taktik hesaplar değil, toplumsal gerçekliğimizin temel özellikleri yol göstermelidir. Bu noktada bize şu soruluyor: Kapitalizm, Avusturya'da var olduğu haliyle, her birinin kendi bağlaşıklık biçimleri, kendi amaç ve hedefleri bulunan iki dönüşüm süreci için — demokratik ve sosyalist — nesnel taban olabilecek iki grup çelişkiye sahip midir?

Günümüz kapitalizmini, devlet-tekel kapitalizmi ile hep tekel kârlarının en yükseğe ulaşması ve sistemin istikrara kavuşturulması amacıyla ardıcıl olarak ve ustaca sömürülen, soyulan, ezilen ve beyinleri yıkanan geniş halk çoğunluğu arasındaki çelişki karakterize eder. Ama önce bu çelişkinin

(2) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 24, s. 33.

başağılaştırılmasının, aşırı ölçüde basitleştirilmesinin üstesinden gelmek zorundaydık: «bir yanda tekeller, öbür yanda halk», «bir yanda gericilik, öbür yanda ulus». Böylesi formüller, isteklerin yönverdiği düşünce biçiminin değişik bir çeşidinden başka bir şey değildir. Bunlar, ne var ki ancak sosyalizmde başarılabilir olan ulusun birliği, işçi sınıfının tam birliği düşüncesini aşılama eğilimi taşımaktadır. Ve bunlar – Avusturya’da pek göz kamaştırıcı bir biçimde sergilenen – devlet-tekeli sisteminin ara katmanların önemli bir bölümünü; hatta işçi hareketinin bir kesimini, hiç değilse bazı grupları kendine bağlı tutma yeteneğini gözardı etmektedir. Devlet-tekeli sermayesinin egemenliğine elden gelen en geniş anti-tekeli cepheyle karşı konması gerekliliği tartışma götürmez. Fakat bu cephe «tüm halkı» kapsayamaz.

Bu tür formüller emek ile sermaye arasındaki ana çelişkinin önemini azımsarlar. Tekelciliğin düşmanca etkilerini hisseden kapitalistlerin de yine kapitalist oldukları, emek sömürsü yaptıkları ve ücret indirimine gittikleri akıldan tutulmalıdır. Bu formüllerde bu gerçeğin gözden gizlenmesi eğilimi saklıdır. Anti-tekeli devrim yalnızca tekeli sermaye ile ezici halk çoğunluğu arasındaki çelişkiyi ortadan kaldırır. Emek ile sermaye arasındaki ana çelişki kalır. Anti-tekeli devrim bunu kolaylaştırır ve sosyalist devrim yoluyla çözümünü hızlandırır.

Bütün bu sorunların tartışılması sırasında, bizim aşama aşama amaçlarımıza inancını yitiren yoldaşlardan pek çok soru geldi.

Örneğin, anti-tekeli erkin kurulması sürecinin devrim sayılıp sayılmayacağı soruldu. Şili’deki hareket de dahil, önceki tüm devrimci hareketlerin kayıtlarında, tekeli sermayenin politik ve ekonomik erkini savaşmadan teslim edeceği yolunda bir sav görülmüş değildir. 22. Kongremiz bu konuda şöyle diyor: «Ne zaman ki, yığınlar, devlet-tekeli sistemiyle şiddetli çarpışmalar içerisinde çıkarlarının ve gerçek güçlerinin bilincine varırlar ve işçi sınıfının, onun devrimci partisinin önderliğinde yeterince güçlü bağlaşıklıklar yaratırlar, ancak o zaman köklü politik ve ekonomik değişiklikleri gerçekleştirmek mümkün olabilir.»⁽³⁾

Hâlâ sorulan öbür bir soru da şöyle: Peki, tekeli sermaye erkten uzaklaştırıldıktan sonra, toplum kerteli, aşama aşama bir dönüşüm içerisine mi girecek? Devlet-tekeli sistemini, yukarıda işaret ettiğimiz gibi, sık sık içiçe geçen iki çelişki karakterize eder: Devlet-tekeli sistemi ile halk çoğunluğu arasındaki çelişki, ve ancak sosyalist devrimle çözümlenebilecek olan emek-sermaye çelişkisi. Bu, anti-tekeli devrimi, hemen ardından sosyalist devrime götürebilecek olan toplumsal güçlerin kaçınılmaz olan yeni bir gruplaşmasının izleyeceği vargısını ortaya çıkarır.

⁽³⁾ Der 22. Parteitag der Kommunistischen Partei Österreichs, (Avusturya Komünist Partisi’nin 22. Kongresi 18–20 Ocak, 1974, Viyana, s. 345.

Ancak demokratik devrimin belirli bir grup toplumsal çatışmayı ortadan kaldırdıktan sonra, toplumun temel çelişmesini apaçık ortaya sereceği tarih tarafından kanıtlanmıştır. Ve bu noktada, yığınlar daha ileri gitme zorunluğuna inandırılmadıkça bir sürü nedenden dolayı bu aşamada durmaya ya da hatta süreci geri çevirmeye hazır olan güçler yalıtılmadıkça, elde edilmiş bulunan kazanımların ileri götürülmek bir yana, hatta pekiştirilmeyeceği bile açıklık kazanır. Her demokratik devrimi, bağlaşıklıklar içerisinde çelişki ve ayrılıkların doğuşu, öncelik kazanması izlemiştir ve ilerlemenin süregitmesi bunların çözümüne bağlı olmuştur. Komşu Çekoslovakya'da 1948 devriminin öncesi ve tarihi, bağlaşıklıklar içerisindeki toplumsal yeniden gruplaşmaların ille de bu bağlaşıklıkları daraltması gerekmediğini göstermesi açısından, bu konuda öğretici bir örnektir. Aksine, savaşımın sonucu, proletaryanın politikasının proleter olmayan katmanlar arasında üstünlük kazanmasına bağlıdır.

Devrimci teorinin Partimiz açısından bugün bile büyük pratik önem taşıyan öbür bir yönü de, anti-faşist ve anti-tekelci savaşım arasındaki bağlantıdır. Bu alanda kendi deneyimizden sözedebiliriz. Parti, Komünistlerin belirleyici, tutarlı ve yönlendirici güç olduğu faşizme karşı savaşta, burjuva demokrasinin iflas ettiğini görerek, proletarya diktatörlüğünün tekelci sermayenin teröre dayalı bir faşist diktatörlüğü karşısında biricik seçenek olduğu sonucuna varan pek çok anti-faşistin ya sıkı desteğini aldı ya da bunlar Parti'ye katıldılar. Ama, ne zaman ki faşizm alaşağı edildi ve tekelci sermaye parlamenter demokrasi aracılığıyla egemenliğini yürütmeye başladı – başka bir seçeneği yoktu – ne zaman ki savaşım koşulları karmaşıklaştı, bu anti-faşistlerden bazıları işçi sınıfı erkinin zorunluğunu tartışma konusu yaptılar, hatta hepten yadsıldılar.

Anti-faşist ve anti-tekelci savaşım arasındaki ilişki konusunda berrak bir görüşün olmaması, her zaman, demokrasinin sınıfsal doğası konusunda berrak bir görüşün olmamasıyla bağlantılıdır. Avusturya güçlü bir anti-faşist savaşım geleneğine sahiptir, fakat anti-tekelci savaşım daha başlangıç aşamasındadır. Zira şimdi bile, bu görece durgun dönemde bile tekelci sermaye bir tür yedek güç olarak, faşist ya da faşizm yanlı hareketler örgütlemekten (ki bu, Bağımsız ve Demokratik bir Avusturya'nın Yenibaştan Kurulmasına İlişkin Devlet Antlaşması'yla çelişmektedir) vazgeçmiş değildir. Dolayısıyla, anti-faşist savaşım önemli ve güncel bir görevdir, ve küçük burjuva demokrasisi anlayışına sahip olanları etkileyip çekebilir.

Ama, demokratik haklar uğrunda, bunların devlet-tekeli sistemi tarafından burjuva-parlamenter cephesi aracılığıyla istismar edilmesine karşı verilecek olan daha da önemli savaş, hepten farklı sorunlar sunmaktadır. Çünkü burada, demokrasi konusundaki küçük burjuva görüşler anti-tekeli savaşımın genişlemesine ciddi bir engeldir.

Başka bir anlatımla, şimdi, 70'li yılların sonlarına doğru, stratejimizi, övgüye değer olanca özelliğine karşın, 40'lı yılların anti-faşist savaşım geleneklerine dayandırabilir miyiz? Tam serpilmiş devlet-tekel kapitalizminin doğuşundan çıkıp gelen derinlikli değişiklikleri gözden kaçırmış olmaz mıyız? Devlet-tekel sistemi ve onun parlamenter kılıfı karşısında demokratik hakların savunulmasına, faşizme karşı demokrasinin savunulmasına yaklaştığımız gibi tümüyle aynı biçimde yaklaşırsak, bu, önce teknelci sermayeyi altetmeden niteliksel bakımdan yeni bir demokrasinin elde edilebileceği yanılığını doğurmaz mı?

Buradan, anti-faşist ve anti-teknelci savaşımı birbirine bağlama ve burjuva parlamenter biçimi içerisindeki devlet-tekel sistemi baş düşman olduğundan, anti-faşist savaşımı ötekine bağımlı kılma zorunluğu ortaya çıkar. Ve hatta parlamento gibi demokratik kurumların bu sistem tarafından çarpıtılmaktan korunması da, baş düşman üzerinde yoğunlaşmamızı gerektirir.

Bu sorunlar yalnızca bizim saflarımızda boy vermiyor. Düşman her zaman için, bulanıklık yaratmak amacıyla sorunlar hakkında yalan yanlış formülasyonlar aşılama çabaları ve bunların çoğu da devrim teorisine ilişkin olur. Bu da yine, teorinin ideolojik savaşımındaki rolünün büyüdüğüne inandırıcı bir kanıttır. Kaşerlenmiş anti-komünistlere, Komünistlere, daha rahat soluk alabilmeleri için kendilerini artık «dogmatizm cesedinin ağırlığı»ndan kurtarmaları yolundaki öğütlerinin dokunaklı manzarası önümüzde duruyor. Böylesi öğütlerden biri, Komünistleri, sosyalizme geçiş yasallıklarından sözemenin ve bunları uygulamanın «temelden yanlış» olduğunu anlatıyor. «Her tür yasallıktan bağımsız, biçimler çokluğu» gibisinden bol bol gevezelik dinliyoruz.

Bu öğütçülerin anlayamadıkları şey, biçimler çokluğunun, genel yasallıkların kendilerini farklı koşullarda farklı biçimlerde göstermeleri olgusundan çıkageldiği gerçeğidir. Ve herhalde onlar da, yasallıklardan yoksun bir dünyanın bir özgürlük dünyası değil, raslantının yönettiği bir dünya olacağından kuşku duymuyorlardır. Ne kadar ulus ya da «yazgı ve kültür birliği etmiş topluluklar» varsa, o kadar «sosyalizm» olacağı yolundaki topyekün vargılarına gelince, bu konuda bir yenilik savı ileri süremezler. Avusturya'da bunların pek ünlü bir öncelleri vardır. Benzeri bir görüş, 20'li yıllarda, sınıfsal doğası herkeşçe pek iyi bilinen Avusturya Marksizmi'nin aşırı sağcı sözcüsü Karl Renner tarafından dile getirilmişti.

Biz yine yasallıklar sorununa dönelim. Temelinde savın düğüm noktası şurada: Sermaye mülksüzleştirilmeden sosyalizm olabilir mi? İyelik ilişkilerini temelden yenibaştan yapılandırmadan sömürüyü yok edebilir miyiz? Emekçilerin iradesini varolan burjuva bürokratik aygıtı aracılığıyla yansıtabilir miyiz, yoksa yeni bir devlet mi kurmamız gerekir? Ve, böyle bir devlet daha örgütlendiği ilk günden başlayarak belli başlı tüm alan-

larda emekçilerin iradesini tam olarak yansıtmaya yetisinden yokun kalırsa – «özel çıkarlar»la, kâr ve ayrıcalık hevesiyle başedemezse, yeni kazanımları iç ve dış müdahalelere karşı koruyabilmekten yoksun kalırsa – işçi sınıfının ve genel olarak tüm emekçilerin çıkarlarını karşılayabilir mi?

Gelişme yasalarını benimsemeyi «dogmatizm» diye damgalayanların kimin tarafında yer aldığı böylece kesin açıklığa kavuşmuş olsa gerek. Bu gelişme yasaları veya yasallıkları bugün Avusturya Sosyalist Partisi içerisinde, yakında benimsenecek olan yeni parti programına bağlı olarak, ateşli bir tartışma konusudur. Tartışılan sorunlardan biri de iyelik ilişkilerinin yenibaştan yapılandırılmasına ilişkindir.

Şu sıralarda Sosyalist Partisi'ndeki çeşitli sol gruplar içinde süregelen strateji tartışmaları, devrim teorisinin daha başka bir yönünün, hegemonya sorununun başta gelen bir önem taşıdığına göstergesidir. Bugün Avusturya'da erki elinde tutan sosyalistler için, devletin gerçek işlevleri konusundaki ayrıntılı bir çözümleme çok nazik ve duyarlıklı bir iştir. Bu yüzden konu, erke «dikkatle ve yumuşak adımlarla» yaklaşmak gibisinden çeşitli teorilerle, ya da «yığınsal iletişim araçları ile ideolojik aygıtın ele geçirilmesi»nin, düşünceler yayarak toplumun yenileştirilebileceğini olanaklı kılacağı teorisiyle özel bir özenle geçiştirilmektedir.

Kuşkusuz tümüyle değişik bir anlamda, Marksist-Leninist teorisinin bir bileşeni olan «hegemonya» teriminin sık sık kullanılması da bu mantık çizgisini değiştirmiş değildir. Lenin'in, oportünistlerle giriştiği polemikte bu kavramı işlerken, emperyalizm koşullarında burjuva devriminin ancak işçi sınıfının yönlendirici rolü almasıyla tamamlanabileceği ve ancak bu yönlendiricilik gerçekleştiği durumda devrimci sürecin ileri götürülebileceği görüşünden hareket ettiği anımsanacaktır. Oysa, hegemonya kavramını kullanan sosyal demokratlar bir devrimi, devrimci süreci sonuca götürmeyi değil, «yeni bir ideoloji ve ahlak'ı gerçekleştirmeyi» kafaya koymuşlardır.

Sosyalist toplumun kurulmasının, ancak halk çoğunluğu, kendi deneyimlerinden kalkarak, işçi sınıfının ideolojik ve politik önderlik rolünü benimsediği durumda olanaklı olabileceğine kanıt aramaya bile gerek yok. Bu, hangi biçimi alırsa alsın, her sosyalist devrimin demokratik karakterini güvenceler.

Bununla birlikte, yığınlara değişen koşullarda dirimsel istemlerini nasıl kazanacaklarını gösterme yeteneğinden kaynaklanan bu önderlik rolünün ileri sürülmesi erkin ele geçirilmesiyle eş tutulmamalıdır. Öyle bir an gelir ki, egemen sınıfın diktatörlüğü, «demir pençesi», olanca korkunç çıplaklığıyla ortaya çıkar. Ve bu ancak egemen sınıfın ideolojik hegemonyası kırıldığı, düşünceleri artık ağır basmadığı, halk sermaye egemenliğinin ekonomik erk, baskıcı bir devlet aygıtı, bürokrasi, vb. üzerine dayandığını görmeye başladığı zaman olur.

İşçi sınıfı hegemonyası, dolayısıyla, değişimin başlangıcıdır, ama değişimin kendisi değildir. Böyle olduğu halde, bu sosyal demokrat teorilerin yazarları hegemonyayı, devletle eş tutmada ve böylesine «önemsiz» bir şeyi sermayenin diktatörlüğü diye abartmakta zerrece duraksamıyorlar. Ve bu, geçmişin ve bugünün tüm dehşet verici derslerine karşın yapıyor. Avusturya Sosyalist Partisi program taslağı, iyelik sorununu geçiştirivermek amacıyla, nasıl «yeni ahlaksal değerlerin gerçekleştirilmesi» deyimini kullanıyorsa, bu hegemonya kavramları da aynı biçimde erk sorununu, burjuva devletin «zırh»ının nasıl delineceği sorununu geçiştirmek amacıyla kullanılıyor. Ama şurasını da belirtmek gerekir ki, bu teorilere bel bağlamış olanların çoğu öznel olarak sosyalizm için uğraşmaktadırlar.

Düşünceleri yaygınlaştırma yoluyla toplumun sınıfsal karakterini değiştirme yönündeki bütün teoriler devletin ideolojik aygıtı ile toplumun ideolojik aygıtı arasında hiç bir ayırım yapmıyorlar. Oysa Avusturya'da böyle bir ayırım vardır. Çünkü, toplumun ideolojik aygıtının bir parçası olan sendikaların devlet-tekeli sisteminin başlıca kalelerinden biri haline gelmiş olduğunu akıldan çıkarmamız gerekir. Sendikaların işlevlerindeki böylesi bir değişimin toplumun ideolojik aygıtının işlevlerini de değiştireceği kanısındayız. Elbetteki devletin ideolojik aygıtı içerisinde etkinlik göstermek için en sınırlısı da olsa her fırsatı kullanmaya çalışıyoruz. Ama ideolojik aygıtı devletten ayırmak, ondan bağımsızlaştırmak ve hatta devlete karşı kullanmak, sanırım, gerçekçilikten bir hayli uzaktır.

Yanıtlamamız ve açıklığa kavuşturmamız gereken bir öteki soru da şu: Sosyalizm Avusturya için gerçekçi bir açınım mıdır? Bu soru, Avusturya'nın onyıllardan beri kapitalist dünyadaki en «sakin noktalar»dan biri olagelmesi nedeniyle ortaya çıkıyor. Bu soruyu yanıtlarken, kısa erimli açınım-lardan yola çıkmak yanlış olur.

Günümüz Avusturyası kesinlikte emperyalist sistemin en zayıf halkası değildir. Ama, Avusturya kapitalizminin devlet-tekeli kapitalizmi biçimine girmiş olması gerçeği, bizim ülkemizde de kapitalist formasyonun gününü doldurmuş olduğunu ve ancak tekeli sermayenin hizmetkârı olan devlet yeni işlevler yüklediği için varlığını sürdürdürebildiğini göstermektedir. Avusturya devlet-tekeli kapitalizminin alışılmadık ölçüde yüksek örgütlülük düzeyine sahip bulunması (bu, onun düzenleme mekanizmalarının görece yüksek verimliliğinin nedenlerinden biridir) ve ekonomideki devlet sektörünün alışılmadık derecede büyük olması, bir ve aynı zamanda devlet-tekeli sermayesinin ve burjuvazinin özel yapısal zayıflığının ifadeleridir. Aynı şey tekeli sermaye egemenliğinin özel bir biçimi olan toplumsal ortaklık için de geçerlidir. Egemen sınıf güçsüz olduğu için, ilerde savaştan işçi sınıfı hareketiyle bir çarpışmaya girişmekten korktuğu için güçlü Sosyal Demokrat Partisi'nin üst zümresiyle işbirliğine, «ortaklığa» gerek duyuyor.

Avusturya, emperyalizm koşullarında eşitsiz ekonomik ve politik geliş-

menin işçi sınıfı hareketini, onun savaşımını nasıl etkilediğinin açık bir örneğidir. Birinci Avusturya Cumhuriyeti on yıllık bunalım ve durgunluk-tan, 1934'deki İş Savaşı da dahil şiddetli sınıf savaşlarının içinde geçti. İkinci Cumhuriyet büyük sınıf savaşlarından yoksun yüksek ve istikrarlı bir ekonomik etkinlik dönemi yaşadı. Gericiler, değişen ekonomik koşulların ergeç politik savaşımında ifadesini bulacağından haklı olarak korkuyorlar.

Toplum yaşamının derin, uzlaşmaz çelişkileri tekelciliğe karşı ve sosyalist açınım yönündeki savaşımın nesnel tabanını oluşturur. Anti-tekel savaşımı yükseltmek için şimdiki durumda yeterince başlangıç noktaları vardır. Halk eğitimindeki acıklı durum, sağlık sistemindeki süregen yetersizlikler, taban demokrasisinin yokluğu, yüksek konut harcamaları, enflasyon, toplum düş-manı vergi politikası: tüm bunlar devlet-tekel sisteminin yan ürünleridir. Ekonomideki dev devlet sektörü ve Avusturya sermayesinin yapısal zayıflığı devletin sınıf karakterini halkın gözünden kaçırma eğilimi taşımaktadır. Ama öte yandan, bunun sonucunda, tüm toplumsal sorunlar devletin bir sınıf egemenliği aracı olma rolünün çevresinde dönmektedir. Ve bu sorun-ların çözümü, devlete karşı tüm cephelerde etkin bir savaşımı öngörür.

Avusturya'daki bu günün güçler dizilişi koşullarında ana görevimiz, sınıf savaşımının her aşamasında, kendi zamanında Lenin'in belirttiği gibi «bütün yönleriyle politik sergileme» (4) yapmaktır. Kötülüklerin kaynağını, yığınların önüne dikilen her somut sorunun ardındaki devlet-tekel kapita-lizminin egemenliğini yığınların gözleri önüne sermek için, bunun sınıf savaşlarıyla bağlanması gereklidir.

Yeni olaylar, bunların kökenleri ve işlerlik alanları yeterince incelen-meze, karışıklık yaratmaktan öteye gitmez. Zaten kapitalist bunalımın yeni niteliksel özelliklerinin işçi hareketinin karşısına bir yeni sorunlar yığını dikmemesi gerçekten de pek tuhaf olurdu. Buradan her yeni olguyu gere-ğince değerlendirme ve bu değerlendirmeleri sınıf savaşımının geniş öl-çüde değişken koşullarına gereğince uygulama zorunluğu ortaya çıkar. Kendi Partimizin deneyiminden biliyoruz ki, yeni sorunların doğuşu sıra-sında sınıanmış vargılarımızı küçümseme, yeterince değerlendiremememe, hatta hepten silip atma tehlikesi, başka bir deyişle revizyonizme yuvar-lanma tehlikesi her zaman vardır.

Bu, konumumuzu yeniden değerlendirmemizi revizyonizmle eş tuttuğumuz anlamında alınmamalıdır. Her somut durumda, Marksizm'in geliştiril-mesiyle mi yoksa revizyonizmle mi uğraştığımız, söz konusu önermenin köklü süreçler ve gerçekliğin olayları ile olan ilişkisine bağlıdır. Toplumsal gelişmenin ortaya çıkardığı sorunları çözmek, geçici, ikincil ve uzun erimli etmenler arasındaki ayrımı belirlemek için ekonomik temele otur-tulmuş, tüm sınıf ve katmanların ilişkilerini canlı gelişmeleri içerisinde ele

(4) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 5, s. 401.

olan ve ayrıca uluslararası deneyimin toplamını da kapsamaya yetenekli olan, öznel etmenin öneminin, esneklik ve kesintisizliğinin koşulsuz tanınmasını nesnel gerçekliğin ölçülü değerlendirmesiyle birleştiren bir devrimci teoriye gerek vardır.

Bu anlamda, Marks'ın 19'uncu yüzyılın proleter devrimlerinin özgül özelliklerini anlatan şu sözleri büyük bir güncel önem taşımaktadır. Marks şöyle yazdı: Onlar «kendi ilerleyişleri süresince kendilerini boyuna durdurur, sürekli eleştirirler, tamamlamış göründükleri yere yenibaştan başlamak üzere geri döner, ilk girişimlerdeki yetersizlikleri, zayıflıkları ve saçmalıklarıyla kılı kırk yaran bir acımasızlıkla alay ederler . . . her türlü geri dönüşü olanaksız bir durum yaratılınca dek kendi amaçlarının belirsiz devliği karşısında ikide bir irkilir, geri seğirtirler . . .» (5) Ve işte biz de tam bu şekilde, toplumsal gelişmenin ortaya çıkardığı sorunlara tekrar tekrar geri dönüp, vargılarımızı eleştirel bir değerlendirmeden geçirecek, savaşım açınımımızı daha tam anlayabilmek için devrim teorisini Avusturya koşullarına uygulamaya uğraşyoruz.

(5) Karl Marks, «Louis Bonaparte'ın 18'nci Brumaire'i», Seçme Yapıtlar, c. 1, s. 401.

«Sovyet Tehdidi» Efsanesi ve Günümüzün Gerçeklikleri

Yorum

Kemal Kervan

*Türkiye Komünist Partisi'nin «Barış ve Sosyalizm Sorunları» Dergisindeki
Temsilcisi, Yazı Konseyi Üyesi*

Dış politika süreçlerindeki taban tabana zıt eğilimlerin içiçe geçmesi, uluslararası gelişimin bugünkü evresinin özgül bir özelliğidir. Bir yanda politik detanta doğru, öyle her zaman kesintisiz süremeyecek olan ilerlemenin olumlu sonuçları geniş ölçüde tanınmıştır. Öte yanda, özellikle Birleşik Amerika ile NATO ülkelerinde silâhlanma yarışı yalnız sürdürülmekle kalmıyor, hatta hızla tırmandırılıyor. Bu, detantın yapısını amansızca kemirerek, her zamankinden daha fazla tehlikeli ve masraflı oluyor.

Halk, soluk aldığı hava, yediği ekmeğe gibi barışa gereksinim duyuyor. İnsanoğlunun varlığının temelini tehdit eden silâhlanma uğruna ne denli ulusal kaynak, ne denli insan emeği harcanıp gidiyor!

Ülkem Türkiye yoksuludur, muazzam ekonomik sıkıntıların pençesinde kıvrınmaktadır, ama her yıl emperyalizmin çıkarları doğrultusunda silâhlanmaya bütçesinin beşte birini, ya da bir milyar dolar ayırmaktadır. En verimli çağındaki yarım milyon insan ordu saflarındadır. NATO üyesi olduğu Türkiye'yi, ABD askersel üsleri ve öbür NATO gereksinimleri için, tüm dış borçlarının neredeyse iki katı harcama yapmak zorunda bırakmıştır. (1) Militarist çabalar, son on yılda askersel hazırlıklara 300 milyar dolar harcayan (bu muazzam tutarın yaklaşık yarısı son dört yıla aittir) saldırgan NATO blokuna bağlı öbür ülkelerdeki ekonomik kalkınma ve yakıcı toplumsal sorunların çözümü üzerinde benzer bir etkiye sahiptir.

NATO Konseyi'nin son Washington oturumunun emperyalizmin askersel hazırlıklarında bir tırmanmayı ve silâhlanma yarışının daha da yoğunlaştırılmasını öngören kararları, uluslararası kamuoyu tarafından, silâhlanma yarışının sona erdirilmesini ve daha güçlü detant isteyen dünya halklarına ahlâksızca bir meydan okuma olarak görülmektedir. (2)

(1) Türkiye Komünist Partisi Programı, NATO ve ABD askersel üsleri için yapılan harcamaların 200 milyar Türk lirasını bulduğunu belirtiyor. Aynı dönemde (ülkenin NATO'ya girişinden 70'li yılların başlarına dek) Türkiye'nin ulusal borçları 112 milyar liraya çıktı.

(2) Ayrıntılı bilgi için. Bkz. Boris Ponomaryov, «Tehlikeli Bir Gidiş. NATO Konseyi'nin Politikası Üzerine», BSS, Ağustos 1978.

Pekin'deki Maocular da dahil militarizm savunucularının alıcalı bula-calı bir derlemesi, bu askersel hazırlıkları destekleyecek propaganda sağ-lamak üzere, giderek büyüyen bir «Sovyet tehdidi» yolunda, Varşova Ant-laşması ülkelerinin «askersel üstünlük sağlama» çabasında olduğu yolun-da, «Sovyetler'in önceden tasarlanmış nükleer darbe indirmesi» olasılığı, vb. yolunda soğuk savaşın en kötü dönemini anımsatan gürültülü bir anti-komünist kampanya başlatmışlardır. (3)

Ama, durumun karmaşıklığına karşın komünistler, askersel detant ve uluslararası güvenliği sağlama uğrunda savaşımların açınımları ko-nusunda iyimser bir görüş taşımaya devam ediyorlar. Böylesi iyimserlik için yeterli neden vardır. Bu, çağımızın yasallıklarına ve bu çağın temel çelişmesini çözümlene yollarına ilişkin Marksist-Leninist görüşe, sürekli ola-rak dünya sosyalizmi ve demokratik hareketler lehine kaymakta olan ulus-lararası arenadaki güçler dengesinin bilimsel bir anlayışla değerlendiril-mesine dayanır. Bu iyimserlik, son dönemde dünya çapındaki gelişmede boy vermiş olan nitel bakımdan yeni öğelerin derin bir teorik çözümlene-sine dayanır. Bu yüzdendir ki, SBKP'nin 24. ve 25. Kongrelerinde ve sos-yalist ve kapitalist ülkelerdeki öbür kardeş partilerin en yüksek forum-larında onaylanan dış politika programları, askersel detantı ve silâhlama yarışını dizginlemeyi, uluslararası durumun gelişmesinde gerçek ve uygu-lanabilir bir açınımlar olarak görmektedir.

Askersel etmen, sosyalizmin dış politika stratejisinde hiç bir zaman baş-ya da ağır basan etmen olmamıştır. Sosyalist ülkelerin gücü, öbür etmen-lerin yanısıra barışçı sosyalist ve komünist kuruluş için elverişli dış koşul-lar sağlamak, emperyalizmin karşı-devrim «ihracı» ve halkların içişlerine karışma yönündeki her pervasızca girişimini önlemek ve kaynağı ne olursa olsun herhangi bir olası saldırıya karşı sosyalist topluluğu korumak ve güvenliğini sağlamak amacıyla sıkı sıkıya sınırlı savunma görevine her-zaman için sahip olagelmıştır.

Uzun bir süredir, emperyalizmin üstün güçlerine karşı yeni sistemi ko-ruma görevi, Sovyetler Birliği ile öbür sosyalist ülkeleri, Lenin'in söz-

(3) Bu bağlamda, «Sovyet tehdidi»ne ilişkin emperyalist suçlamanın ideo-lojik işlevinin genişlediğini kaydedelim. Eskiden bu safsata burjuva propagandası tarafından arada sırada, silâhlama yarışında yeni bir dönem başlatıldığı zamanlar kullanılırdı, oysa bugün bu düşüncenin çeşitli değişimleri emperyalist propagandanın değişmez bir ögesi, öbür anti-sosyalist girişimler için uzun erimli bir kaynak ve bir başlangıç noktası olma yolundadır. Üstelik, «Sovyet tehdidi» efsanesi, artık bütün dünya gericilik güçlerinin birliklerini bir «kutsal ittifak» içerisinde pekiş-tirme yolları aradıkları (ki, bu yalnızca emperyalist merkezlerin asker-sel-sanayi kompleksini değil, aynı zamanda Pekin Maocularını, Güney Afrikalı ve Rodezyalı ırkçıları, Latin Amerika'nın faşist rejimlerini ve Suudi Arabistanlı petrol şeyhlerini de içeriyor) ortak bir ideolojik plat-form önemi kazanmıştır.

leriyle (4), o zamanlar ekonomik ve askersel bakımdan «son derece zayıf» olan ve varlığını korumak için kesinlikle başka hiç bir yolu bulunmayan yeni toplumsal sistemin bütün barışçı önerilerini «güç konumları» anlayışlarıyla geri çeviren emperyalistlerin düşmanlık çemberi içerisinde, kendi askersel potansiyellerini yapılandırmalarını hızlandırmak zorunda bıraktı.

Aynı zamanda, Sovyetler Birliği ve öbür sosyalist ülkelerin silâhlanma yarışını hiç bir zaman başlatmamış ve insanoğlunun önünde ölüm saçan yeni silâh sistemleri geliştirmenin ağır sorumluluğu altına girmemiş olduklarını da vurgulamak gerekir. Onların savunma güçlerin yapılandırma yönündeki her adımları, emperyalizmin askersel hazırlıklarına karşı titizlikle ölçülüp-biçilmiş bir karşılıktı. (5) İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana Sovyetler Birliği'nin silâhlanma yarışını denetim altına almayı, nükleer silâhları yasaklamayı, askersel bütçelerde indirimi, vb. amaçlayan 100'ün üzerinde öneri getirmiş olduğunu anımsayalım.

Olayların akışı, şu diyalektik çelişkiyi doğurdu: Ülküsü barış ve silâhsızlanma olan sosyalizm varlığını korumak için güçlü bir savunma kapasitesi yapılandırmak zorundaydı, ve emperyalizmin askersel üstünlüğüne son verildikten sonra da, silâhsızlanma ve toplumu savaşlardan sonsuza değin kurtarmak için gerçek ve uygulanabilir bir taban oluşturmak amacıyla bir güç dengesi sağlamak zorunda kaldı. Bu son derece zor bir yükümlülük olmuştur. Muazzam bir çaba ve alabildiğine geniş kaynakların harcanmasını gerektirdi. Bununla birlikte, temel nokta, kökleri emperyalizmin ekonomi ve politikasında yatan ve tekelci sermayenin tek başına egemenliği sırasında kaçınılmaz olarak dünya savaşlarına yol açan emperyalizmin iç yasallıklarının işleyişini dizginlemektir.

Gerçekten de, sosyalizm lehine değişen güçler dengesi ve uluslararası pratikte barış içinde birarada varolma ilkelerinin genişçe benimsenmesi, büyük ölçüde SSCB ile ABD arasında ve bir yanda Varşova Antlaşması Örgütü üyesi sosyalist topluluk ülkeleri ile öte yanda NATO'da birleşmiş emperyalist devletler arasında aşağı yukarı bir askersel eşitliğin kurulmuş olması olgusundan kaynaklanmaktaydı.

Bu eşitlik, dünya sosyalizminin bir «askersel güç üstünlüğü»ne doğru

(4) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 33, s. 151.

(5) Bu olgu, kapitalist Batı'da pek iyi bilinir. Geçenlerde, nükleer silâhlanma yarışının tüm tarihi boyunca ABD'nin, teknik yeniliklerin ve yeni silâh sistemlerinin çoğunu getiren ilk devlet olduğunu, ancak istisnai olarak Sovyetler Birliği'nin bazı savunma sistemlerine askersel çabalarının daha büyük bir bölümünü geleneksel olarak ayırdığını yazan Profesör George Kistrakovski'yi tanık alın; uzman bir kişi olan bu profesör bir zamanlar (Eisenhower'ın başkanlığı sırasında) ABD Başkanlığı'nın bilim ve teknoloji asistanıydı. (New York Times Magazine, 27 Kasım 1977.)

ilerleyişinde geçici bir evre midir? Emperyalist strateji ve tahlil uzmanları, son derece güvenilir tarihsel kıyaslama yöntemlerine başvurarak ve geçmişe, sosyalizmin daha tarihsel girişkenliği ele geçirmemiş bulunduğu döneme anıştırma yaparak, durumun kesinlikle böyle olduğunu kanıtlamaya çalışıyorlar.

Bu sorunu daha ayrıntılı olarak ele alalım. Bütün önceki sömürücü toplumların tarihi, gerçekten de her yükselen formasyonun, çekip gitmekte olan formasyon karşısında ekonomide, toplumsal yaşamın örgütlenmesinde ve askersel alanda üstünlüğünü kurarak galip geldiğini göstermektedir. Kapitalizm egemenliğini tek başına sürdürürken, özellikle de emperyalizm döneminde, uluslararası işlerde askersel etmenin rolü uygulamada feci boyutlara ulaştı. Emperyalist dünya savaşlarını icat etme «patent»ini elinde bulunduran, tekelci aşamasındaki kapitalizmdir. Lenin'in söylediği gibi, «kapitalizmde etki, çıkar, sömürge, vb. alanlarının bölüşülmesindeki tek mantıksal dayanak, bu bölüşüme katılanların güçlerinin, genel ekonomik, parasal, askersel, vb. güçlerinin hesaplanmasıdır.»⁽⁶⁾ Dahası, son sözü söyleyecek olan askersel üstünlük etmenidir.

Gelgelelim, bu görünüşteki genel sosyolojik yasa, uluslararası arenada, can çekişmekte olan kapitalizmle savaşmak için farklı bir mekanizmaya, yasa işlevi gören ve toplumu kaçınılmaz utkusuna götüren yeni toplumun güç öğelerinin farklı bir yapılışına sahip olan yükseliş halindeki yeni bir formasyonun – komünist formasyonun – ortaya çıkmasıyla evrensel geçirliliğini yitirmektedir.

Bu, güçler dengesinde sosyalizm lehine bir değişim sürecidir. Ve bu süreç, kapitalizm üzerinde, insan uğraşının tüm canalcı olanlarında – ekonomik, toplumsal yaşam, bilim ve kültür – üstünlük öğeleri biriktirmeyi sürdürecektir. Böylece, ancak sosyalist topluluk ülkelerinin bir yanda sosyalizm, öte yanda emperyalizm ve en gerici bağlaşıkları arasında ulaşılmış bulunan askersel dengeyi, eşitliği korumaya yönelik sürekli ve değişmez politikaları ile birlikte, dünyanın sosyalist olmayan kesiminde barış, demokrasi ve sosyalizm için savaşan sınıf güçleri, gittikçe büyüyen bir üstünlük kazanacak ve giderek daha fazla sayıda ülke kapitalist sistemden devrimci kopuşu gerçekleştirecektir.

Sosyalist ülkelerin bu politikası farklı toplumsal sistemlere sahip bir devletler dünyasına göre ayarlanmıştır. Bu, sosyalist toplumdaki önderlerin, partilerin ya da toplumsal grupların özel isteklerinden çıkagelmiş değildir; ister toplum içi yaşamın örgütlenmesinde olsun, isterse uluslararası arenada olsun, egemenlik ve bağımlılık ilişkilerini dışlayan yeni toplumsal sistemin sınıfsal özünde ve tarihsel görevlerinde yatan bir iç yasalıktır. Başka bir deyişle, sonul hedeflerine ulaşmak için sosyalizmin asker-

(6) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 22, s. 295.

sel üstünlük etmenine hiç mi hiç gereksinimi yoktur. Bu, yalnızca son birkaç yılın kanıtlamakla kalmadığı, ve barış politikasının sosyalizmin gerçekten insancıl özünü, onun toplumsal doğasını yansıttığı gerçeğine inandırıcı kanıtlar getiren yeni bir yasallıktır. (7)

Bu olguya, SBKP'nin ve Sovyet devletinin önde gelen lideri Leonid Brejnev tarafından tekrar tekrar işaret edilmiştir. Büyük Ekim Devrimi'nin 60. Yıldönümü Üzerine Rapor'unda Brejnev, son derece açık bir biçimde şöyle belirtiyor: «Biz, diyelim ki Orta Avrupa'da Doğu ile Batı, yahut da SSCB ile ABD arasında şu anda varolan askersel güç dengesini bozmak istemiyoruz. Ama karşılığında, kimsenin de bu dengeyi kendi lehine bozmaya kalkışmamasında ısrar ediyoruz.» (8) Brejnev bu düşünceyi geliştirerek, geçenlerde Batı Alman Vorwärts'le yaptığı bir konuşmada şunları söyledi: «Sovyetler Birliği kendi payına şuna inanmaktadır ki, yaklaşık denge ve eşitlik, savunma gereksinimleri için yeterlidir. Biz askersel üstünlük kurmayı amaç edinmiyoruz.» (9)

Dolayısıyla, askersel güç etmeni dünya sosyalizminin dış politika stratejisinde niteliksel bakımdan yeni bir rol oynama durumundadır. Sosyalist ülkelerin askersel gücü, sürekli savunma işlevinden ayrı olarak, emperyalizmin askersel güçleriyle kalıcı bir dengeye ulaştığı şu koşullarda, sosyalizmin elinde askersel detantı ilerletmek, silâh sürümüne son vermek ve son olarak da askersel güç etmenini uluslararası ilişkilerden çıkarıp atmak için önemli bir maddi araç anlamı kazanma eğilimindedir.

Söylenenlerin ışığında, bir «Sovyet askersel tehdidi», «komünizmin saldırganlığı» ve Sovyetler Birliği ile bağlaşıklarının «askersel üstünlük kurma» çabası içinde oldukları türünden savların hepten temsiz olduğu özel bir açıklık kazanmaktadır. Bu gerçek yalnızca geniş kamuoyu tarafından değil, NATO üyeleri de içinde olmak üzere, pek çok kapitalist ülkenin yönetici çevreleri arasında da gün geçtikçe daha çok anlaşılmaktadır. Örneğin yakın zamanda Türkiye Başbakanı Ecevit, kendi ülkesine Sovyetler Birliği'nden gelen herhangi bir tehlike görmediğini tekrar tekrar belirtmiştir.

O halde, sosyalist topluluğun bugün emperyalist blokla oransal bir

(7) Marks, Paris Komünü'nün etkinliğini çözümlerken, bugün bile tüm anlamını koruyan derin bir değerlendirme yapar. İşçi sınıfının sınıf savaşını yürütürken, koşullar elverdiğince her zaman «bu sınıf savaşının çeşitli evrelerinden en akılcı ve insancıl yoldan geçip ilerleyebileceği akılcı bir durum» yaratmaya çalıştığını yazıyor. Marks'ın vurguladığı proletaryanın sınıf savaşının bu karakteristik özelliği, doğal olarak, bugün sosyalist ülkeler ve uluslararası işçi sınıfı tarafından komünistlerin önderliğinde dünya arenasında yürütülmekte olan sınıf savaşını için de geçerlidir.

(8) Information Bulletin, Sayı 23–24, 1977, Prag, s. 23–24.

(9) Vorwärts, 4 Mayıs 1978.

askersel güce sahip olması ve bir yandan askersel güç ve silâhlanma düzeylerinde, silâhlanma yarışını sınırlamaya, sonra da tümüyle ortadan kaldırmaya yönelik anlaşmalı önlemler sayesinde sağlanacak kerteli ve sürekli bir indirimle birlikte, kalıcı bir dengeyi koruma yönündeki uzun erimli strateji hattını benimsemiş olması gerçeğinin dünya çapındaki askersel-politik ilişkiler mekanizmasına getirdiği yeni öge nedir?

Dünyadaki askersel-politik durum köklü bir değişim geçiriyor. Bu alanda iki dünya toplumsal sistemi arasındaki karşıtlık, yavaş yavaş, artık burjuva stratejistlerinin alışageldiğimiz şemalarına uymayan özgül biçimlere bürünüyor. Sömürücü toplumların askersel üstünlük için çekişen taraflar arasındaki geleneksel yarışma mekanizması çöküyor. Silâh sürümü ve sürekli savaş hazırlıkları, tüm dünya devletler sisteminin çelişkilerinin ortaya çıkış biçimi olmaktan çıkıyor. İçinde yaşadığımız günü, hiç bir emperyalist devletin kalıcı bir askersel denge sağlama politikası izlemeyi düşünemeyeceği (çünkü o takdirde bellibaşlı dış politika hedeflerine ulaşamazdı) bölünmemiş emperyalist egemenlik günlerinden temelde ayıran şey de budur. Dünyanın emperyalizm çağında yeniden bölüşümünün hep askersel baskı ve bölgesel ya da dünya savaşlarıyla gerçekleşmesinin nedeni budur.

Bugün, bu evrensel nükleer-roket silâhları çağında, askersel üstünlük sağlama aracı olarak silâh sürümü, ne yazık ki tarihsel bir hata ve son derece tehlikeli bir eğilimdir. Bu eğilim, dünya arenasında etkileşim halindeki alt sistemlerden yalnızca birine, emperyalist alt sisteme özgüdür. Kendi payına dünya sosyalist sistemi, farklı toplumsal sistemlere sahip devletlerin askersel potansiyellerinde kalıcı bir denge sağlamak ve silâhlanma yarışına son vermek, askersel detant yolunda ilerlemek gibi yeni bir eğilim yaratıyor. Birbirlerini karşılıklı dışlayan bu iki eğilim arasındaki çarpışma, karşı karşıya gelme, askersel-politik ilişkiler alanında çağımızın temel çelişkisini ve sosyalist ülkelerin, iki ayrı toplumsal sisteme bağlı devletler arasındaki ilişkileri barış içinde birarada varolma ilkeleri uyarınca tümüyle yenibaştan yapılandırma savaşını yansıtan bu özgül biçimdir.

Biçimlenmiş bulunan niteliksel bakımdan yeni askersel-politik durum uzun erimde yalnızca uluslararası arenada değil, aynı zamanda dünyanın emperyalist kesiminde de önemli değişikliklere neden oluyor. İki ayrı toplumsal sisteme sahip devletler arasında kalıcı bir askersel dengenin kurulması, emperyalizmin etkinliğinin bağlı olduğu yasaların işlemesi üzerine daha da sert baskı dayatıyor. Askersel-sanayi kompleksini önemli propaganda dürtülerinden yoksun bırakıyor, esas olarak askersel olmayan sanayiilere dayanan burjuvazinin ılımlı kanadının politik konumlarını sağlamlaştırıyor, askersel bütçelerin yolaçtığı sürekli enflasyonun ve çılgınca silâh sürümüne giden ulusal kaynak savurganlığının kamuoyuna açıklanmasını giderek zorlaştırıyor ve barış ve silâhsızlanma hareketinin güçlenmesine, yeni toplumsal güçlerin bu savaşıma katılmasına yardımcı oluyor.

Son birkaç yıldır Türkiye'de barış hareketi serpiliyor. Bu serpilme, ilerici güçlerin ve işçi sınıfının topyekün ilerlemesi ve Türkiye Komünist Partisi'nin güçlenmesi çerçevesinde görülmelidir. Türkiye'nin ilerici güçleri için ileri demokratik bir düzen savaşımı, NATO'ya ve ABD'nin askereş üslerine karşı, barış ve detant için savaşımına sıkı sıkıya bağlıdır. Barış hareketi örgütlü biçimler almakta ve Türkiye Barış Derneğı gelişmektedir. Ülkenin NATO'dan çıkması, ABD askereş üslerinin sökülüp atılması, Sovyetler Birliğı ile bir dostluk ve saldırmazlık antlaşması bağlanması ve nötron bombasının yasaklanması yönünde gittikçe daha fazla istem dile getiriliyor. Bu istemler, Ankara'da barış savaşçılarının nötron bombasına karşı düzenledikleri bir forumda, öbürlerinin yanısıra Barış Derneğı Genel Sekreteri Enis Coşkun ve Cumhuriyet Halk Partisi'nden ilerici parlamento üyesi *Metin Tüzün tarafından öne sürüldü.*

Kapitalist ülke halklarının silâhlanma yarışındaki çılgınlığı gittikçe daha çok kavramaları ve bugün dünyada biçimlenmiş bulunan yeni askereş politik durumda silâhlanma tırmanışını durdurmanın olanaklı olduğunu görmeleri, halkların silâhsızlanma ve yeni bir dünya savaşı tehdidini savuşturma savaşımının koşullarını kökünden değıştirmiştir.

Bu, tarihte ilk kez, silâhlanma yarışını durdurmak, askereş detantı sağlamak ve bir termo-nükleer dünya savaşı tehlikesini uzaklaştırmak için biricik fırsatı yaratmıştır. Elbette ki, emperyalizmin doğası gözönüne alındığında bu sürecin bazı belirli nesnel koşulları vardır:

- İlk olarak, uluslararası arenada sınıf güçleri dengesi sosyalizm lehine geri döndürülemez biçimde değışmiş olmalıdır;
- İkinci olarak, yeni toplumsal sistem ekonomik, bilimsel, teknik, toplumsal ve öbür alanlarda kapitalizm üzerinde üstünlüğünü sürekli yapılandırmalıdır;
- Üçüncü olarak, sosyalizm ile emperyalizm arasında askereş alanda yaklaşık bir güçler dengesi sağlanmalı ve kalıcı kılınmalıdır.

Amma şurası oldukça açıktır ki, askereş potansiyellerin eşitliğı kendiliğinden kalıcı barışı ve ulusların güvenliğini sağlayamaz. Sosyalizme, silâhlanmanın daha geniş ölçüde tırmandırılmasına son vermek uğrunda etkili savaş için ve ilk elde nükleer silâhsızlanma olmak kaydıyla, geniş bir silâhsızlanma programına geçmek için gerçek bir araç, yalnızca bir başlangıç noktası sağlar. Leonid Brejnev, sosyalizmin dış politika stratejisinin uzun erimli hedeflerine ilişkin olarak şunları belirtiyor: «Varolan dengeyi korumak kendi başına bir erek değıldir. Biz silâh sürümü eğırisinde bir düşme eğilimini ve askereş cepheleşme düzeyini dereceli olarak indirmeyi başlatacak çabalardan yanayız. Biz, insanoğlunun karşılaştığı en dehşetli tehlike olan nükleer savaş tehdidinin önemli ölçüde azaltılmasını ve ardından ortadan kaldırılmasını istiyoruz.»

Sosyalist ülkelerin kardeş partileri de, iki karşıt sisteme sahip devletlerin askersel alanda benimseyecekleri uygun uluslararası yasa ilkesini formüle etmişlerdir: Kalıcı barış içinde birarada varolma ilişkileri ancak askersel güçlerin eşitliği ve eşit güvenlik temel ilkesine titizlikle uyulması halinde uygun bir biçimde gelişebilir.

Lenin'in kapitalist ülkelerle ilişkilerin şu genel ilkesini öne sürdüğü Sovyet erkinin ilk yıllarından bu yana sosyalizm ne de uzun bir yol almış: İşe bakın ki, emperyalistlerin o zamanlar reddettikleri bir yaklaşım olan «iki iyelik sistemi arasında, eşitler arasında olan türden bir antlaşma üzerinde»⁽¹⁰⁾ ısrar. Bugün Lenin'in barış içinde birarada varolma genel formülü geniş ölçüde benimsenmiş ve silâhlı güçlerin eşitliği temelinde tarafların eşit güvenliğinin özgül demokratik ilke halini aldığı, askersel alan da dahil, iki farklı toplumsal sisteme sahip devletler arasındaki her ilişki alanında ardıcıl olarak uygulanmaktadır.⁽¹¹⁾

Politik detantla kıyaslandığında, askersel detantı gerçekleştirme süreci, pek açıktır ki, muazzam ölçüde daha karmaşıktır ve daha fazla çaba harcamayı gerektirir. Silâh indirimi ve kerteli olarak silâhlanmaya geçiş açımları emperyalizmin en derin politik ve ekonomik yapılarını ve emperyalist burjuvazinin silâh yapımıyla, uluslararası yayılmacılıkla bağlantılı güçlü gruplarının çıkarlarını etkiler, onları ağır ve yeri doldurulamayacak yitkiler verme tehlikesiyle yüzyüze getirir. En sonu, şurası unutulmamalıdır ki, emperyalizm topyekün tarihsel girişkenliği yitirmiş olduğu halde, sosyalizm ve uluslararası işçi sınıfı hareketi geniş bir barış taarruzu sürecinde kendi sınıf düşmanlarına barış içinde birarada varolma politik ilkelerini benimsetirken, askersel ilişkiler alanında henüz hiç bir köklü değişiklik gerçekleşmiş değildir. Şimdiye değin iki karşıt eğilim arasındaki savaşım da hep bir iniş, bir çıkış olagelmıştır: Askersel detant ve silâhlanma yarışına son verme eğilimi, sosyalizmin taşıdığı eğilim ile emperyalizmin körüklediği askersel üstünlük, uluslararası gerilimleri büyütme ve silâhlanmayı sürekli tırmandırma eğilimi. Üstelik emperyalizm, NATO Konseyi'nin Washington'daki Mayıs oturumunun gösterdiği gibi, uluslararası ilişkilerde gerginlik öğelerini çoğaltmak, askersel cepheleşmeyi genişletmek ve körüklemek ereğiyle, bu tırmanışta yeni bir dönemi başlatma hazırlığı içerisindedir.

⁽¹⁰⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 45, s. 537.

⁽¹¹⁾ Brejnev'in, bu yılın ilkbaharında Federal Almanya Cumhuriyeti'ne yaptığı ziyaret sırasında imzalanan ortak bildiri, uluslararası hukuk pratiğinde ilk kez «yaklaşık eşitlik ve denge»nin silâhsızlanma ve silâhların sınırlandırılması önlemleri için gerçek bir başlangıç noktası olarak önerildiğini açıklıkla kaydediyor. FAC Şansölyesi Helmut Schmidt General Anzeiger'le yaptığı mülakatta denge ilkesinin tüm dünyada detant için son derece önemli bir önerme ve silâhların sınırlandırılması ve silâhlanma üzerinde denetim kurulması yönündeki herhangi bir çaba için bir dayanak noktası olduğunu söyledi.

ABD yönetimi, NATO'daki militaristler ve öbür saldırganlık odakları, kuşkusuz kendi buluşları olan SSCB'nin «askersel tehdidi»nden, Varşova Antlaşması'nın «üstünlük sağlama çabaları»ndan falan korkuyor değiller. Onlar, kurulmuş olan ve kendi askersel üstlüklerini gerçekleştirmek amacıyla, silâhlanma yarışında yeni yeni atılımlarla bozmaya uğraştıkları askersel güçler dengesini bir türlü kendilerine yediremiyorlar. Bunlar, ABD Komünist Partisi Merkez Komitesi ile Ulusal Konsey'inin Haziran Plenumu'nda Genel Sekreter Gus Hall'un belirttiği noktaları: Gus Hall, ABD, «zincirleme» yoluyla zorbalığa kalkıştığı ve ABD emperyalizminin, Sovyetler Birliği ile Birleşik Devletler arasında bir askersel denge anlayışına razı olmayı reddettiği sürece, detant yolunun «yavaş ve zor» olacağını söyledi.

Aynı zamanda emperyalizm kendini yeni güçler dengesine uyduruyor, manevra yapıyor ve orta çizgilerdeki konumlarını elde tutmaya bakıyor, barış güçlerinin pekişen cephesini bölmeye ve «derde deva savlar» bulmaya çalışıyor. Emperyalistlerin bu konuda uydurdıkları tipik bir teori, sosyalizmin gerçekten de bir askersel güç dengesine ulaşmış olması olgusunu sömüren «terör dengesi» teorisidir. Bu, barışın kalıcılığının iki rakip tarafından karşılıklı nükleer imha tehdidinin korunmasına, hatta büyümesine bağlı olduğunu kanıtlamakta kullanılıyor. Ortaya öyle bir sonuç çıkıyor ki, ölüm saçan cephanelikler ne denli büyük olursa, barışın korunup güçlendirilmesi için o denli fazla güvence varolacakmış.

Barışçı, ilerici güçlerin bazı üyeleri de zaman zaman bu oltaya tutuluyorlar. Bu türden «savlar» Türkiye'deki ulusal burjuvazinin sağ kanadının sözcüleri tarafından da kullanılıyor. Türkiye'den ABD askersel üslerinin kaldırılması ve ülkenin NATO'dan çıkması için çaba göstermeyi reddeden bu kişiler, «askersel stratejik denge»yi bozabileceği gerekçesiyle böyle bir şeyin önerilebilir olmadığını söylüyorlar. Ama şurası pek açıktır ki, herhangi bir yerde askersel-stratejik üstünlük kurmak gibi bir istek taşımayan sosyalist topluluk ülkeleri askersel üslerin böylece tasfiyesine bir tek yolla, o da askersel dengeyi daha alt bir düzeyde korumak üzere, kendi askersel potansiyellerinde buna denk bir indirim yaparak karşılık verebilirler.

Bugün dünyada hiç bir şey, uluslararası detantın pekiştirilmesinden ve geri döndürülmez duruma getirilmesinden, çılgınca silâhlanma yarışına son verme çabalarından daha yakıcı ya da önemli değildir. Bu, Sovyetler Birliği ile sosyalist topluluk ülkelerinin ve aralarında komünist öncülerinin başını çektiği uluslararası işçi sınıfına önde gelen bir rol düşen bütün barış güçlerinin ereğidir. Tarihsel girişkenliğin artık sapasağlam bir biçimde sosyalizmin ve dünyanın bütün öbür ilerici güçlerinin elinde olması, politik detantı bir askersel detantla tamamlamaya ilişkin bu yakıcı görevlerin yerine getirileceğinin güvencesidir.

Bariş ve Sosyalizm Sorunları İlk Yirmi Yıl

Ortak Kürsü

Bariş ve Sosyalizm Sorunları'nı yayımlama kararı, 1958 Martında Prag'da toplanan 20 Komünist ve İşçi Partisi temsilcilerinin bir Konferansında alındı. Bu temsilciler tüm kardeş partilere, uluslararası Komünist hareketin ve ilerici düşüncenin gereksinmelerini karşılaması amaçlanan bir derginin yayımlanmasına, uygun görülen herhangi bir biçimde katılma çağrısında bulundular.

Gün geçtikçe daha fazla partiden yanıt geldi: 1969'da Yazı Konseyi'nde 36 Komünist ve İşçi Partisi temsil edilirken, bu rakam 1973'de 45'e çıktı; bugün ise 57'dir. 20'den fazla partinin dergiyle işbirliği içinde bulunmasının yanısıra, yaklaşık 80 kadar parti de şu ya da bu biçimde onunla bağlantı halindedir.

Dergi, her ay kardeş partilerden uluslararası Komünist hareketteki belli başlı gelişmelere ilişkin raporlar yayımlar. Böylece BSS, en yakıcı ve karmaşık uluslararası ve ulusal sorunlara açıklık getiren bir görüş merkezi olarak hareket eder.

Geçen yıl dergi, 77 partinin katkılarını yayımladı. Ortalama olarak, 12 aylık sayısı en az yüz ülkeden konuları içeriyordu.

Dergiyi Kim Yönetir?

Komünist ve İşçi Partileri'nin 1969 Uluslararası Konferansı, «Uluslararası Komünist hareketin bir yönetici merkezi yoktur», diyor. Şu halde BSS, herhangi bir uluslararası Komünist örgütün organı değildir. Çalışmaları, derginin yayımlanmasına katılan partiler tarafından, eşitlik ve gönüllülük temelinde, karşılıklı saygı ve yoldaşlık ruhuyla örgütlenir ve yönetilir.

Tüm 57 partinin temsilcileri Yazı Konseyi'nin eşit haklı üyeleridir. Konsey'in düzenli toplantılarında uzun erimli planları inceler, yazıları ve öbür materyalleri tartışır ve her sayının içeriğini onaylarlar.

Şu anda 15 parti temsilcisinden oluşan Yazı Kurulu uzun erimli konuların yanısıra güncel sorunlarla da ilgilenir, yayım ve basım kadrosunun çalışmalarını denetler ve kardeş partilerle daha sıkı bağların kurulup geliştirilmesine çalışır.

En üst forum, Komünist ve İşçi Partileri Temsilcilerinin Derginin Çalışmalarına İlişkin Konferansı'dır. Parti temsilcileri derginin çalışmalarını incelemek ve ilerisi için görevler saptanmak üzere belirli aralıklarla toplanır. Böyle bir konferans ilk kez 1958'de, ikinci olarak 1960'da derginin

ilk iki yıllık çalışmasını gözden geçirmek amacıyla toplandı. Daha sonra 1969, 1971, 1974 ve 1977'de tekrar konferanslar yapıldı. Her yeni konferans daha bir temsili, daha bir ağırlıklı oluyordu: 1960 Konferansı'nda 36 parti temsil edilirken, 1969'da, 58, 1971'de 63, 1974'de 67 ve Nisan 1977'deki son konferansa 75 Komünist ve İşçi Partisi temsilci gönderdi. Delegasyonlar 14 Genel (Birinci) Parti Sekreteri ve Parti Başkanı tarafından yönetilmekte ve 50'yi aşkın parti yönetim organları üyesinden oluşmaktaydı. Konferans, Yazı Kurulu ile Yazı Konseyi'nin raporunu dinledi ve görüştü. Tartışma açık sözlü, yapıcı oldu, bir kardeşlik havası içinde geçti ve bir dizi değerli öneri ve öğüt ortaya çıkardı.

Yazarlarımız

Başka hiç bir dergi bizim eşsiz yazar kadromuzla yarışamaz.

Dergimizin ilk yazarları, Maurice Thorez, Wilhelm Pieck, Victorio Codovilla, John Koplenig, Jacques Duclos, Max Reimann, Harry Pollit, ve diğerleri gibi uluslararası komünist hareketin eski savaşçılarıdır.

Geçen yirmi yılda BSS 100'den fazla partinin Genel (Birinci) Sekreter ve temsilcisinden yazı yayımladı.

Yazarlarımızın yaygınlığı önemli ölçüde genişledi. 1958'de 41 partiden yazı almıştık, 1968'de bu rakam 52'ye, 1977'de ise 80'in üstüne çıktı. Yalnızca son beş yılda, kardeş parti yöneticisi yoldaşların 400'den fazla ve Marksist araştırmacıların yüzlerce yazısını yayımladık.

Yazarlarımız arasında ayrıca ileri gelen devlet ve halk adamları, uluslararası demokratik örgütlerin – Dünya Barış Konseyi, Dünya Sendikalar Federasyonu, Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu, Uluslararası Gazeteciler Örgütü, Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu, Uluslararası Öğrenciler Birliği, Dünya Bilim Adamları Federasyonu – önderleri de yer alıyor.

BSS, devrimci-demokratik ve öbür ilerici örgüt ve hareketlerle bağlarını sürekli genişletiyor: Bu örgüt ve hareketlerin 20'yi aşkın ülkedeki 100 önderi son beş yılda sayfalarımızda yazmıştır.

Uluslararası Bağlantılar

Yazı Kurulu, kardeş partilerle bağlantıları genişletip sağlamlaştırmak amacıyla pek çok girişimde bulunmuştur.

Son beş yılda kardeş partilerin dergideki temsilcileri şu ülkelere ziyaretler düzenlemişlerdir: Bulgaristan, Çekoslovakya, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Kuba, Macaristan, Moğolistan, Polonya, Romanya, Sovyetler Birliği ve Vietnam. Şu ülkelere de daha kısa geziler yapılmıştır: Angola, Arjantin, Avusturya, Belçika, Bangladeş, Benin, Danimarka, Ekvator, Etiyop-

ya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Finlandiya, Fransa, Hindistan, Irak, İrlanda, İsrail, İsveç, İtalya, Kıbrıs, Kolombiya, Lüksemburg, Madagaskar, Fas, Mozambik, Norveç, Panama, Peru, Portekiz, Sri Lanka, Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti, Yunanistan. Kardeş partilerin çağrısı üzerine Yazı Kurulu üyeleri çeşitli parti konferanslarına, festivallere, vb. katıldılar; emekçilerin yaşamları ve parti çalışmasının çeşitli yönleri hakkında bilgi edindiler. Dergide, bu geziler üzerine, onun kapsamını zenginleştirecek ve okura söz konusu ülkeler hakkında daha ayrıntılı bilgi verecek nitelikte raporlar yayımlandı.

Aynı dönemde, dergideki parti temsilcileri, sosyalist, kapitalist ve gelişme yolundaki ülkelerdeki hemen hemen bütün Komünist ve İşçi Partileri'nin kongrelerine katıldılar. Son beş yılda, kırktan fazla Komünist ve İşçi Partisi önderi BSS bürolarındaki toplantılarda konuşma yaptı.

Yoldaşça Tartışmalar

Kardeş partilerin ortak yayını olan derginin, uluslararası konferanslar, sempozyumlar, seminerler, yuvarlak masa tartışmaları ve araştırma grupları düzenleme yoluyla baş sıradaki sorunlar üzerinde ortak çözümlemenin ilerletilmesine çok katkısı olmuştur. BSS, ilk beş yılında, bu tür toplantılardan 14 tane düzenledi; bu rakam 1969–1974 arasında 39'a, geçen dört yılda da 43'e yükseldi.

1974'den 1978'e dek şu konularda onbir teorik konferans toplandı: Sosyalist ve kapitalist ekonomik bütünleşme ve Marksist-Leninist strateji ve taktiklere ilişkin bazı sorunlar (Prag, 1974); Dünya sosyalist sistemi ile ulusal kurtuluş hareketinin bağlaşıklığı (Bağdat, 1974); Lenin'in emperyalizm öğretisi ve kapitalizmin genel bunalımının çağdaş aşaması (Prag, 1975); Detant koşullarında üç devrimci akımın etkileşimi (Tihany-Macaristan, 1976); Şimdiki aşamada sosyalist ülkelerdeki ekonomik ve politik sistemlerin etkileşimi (Berlin, 1976); Büyük Oktobr ve çağdaş dünya (Prag, 1977); Toplumun devrimci dönüşümü döneminde ekonomi ile politikanın diyalektiği (Prag, 1978); Tarım sorunu ve ulusal kurtuluş devriminin şimdiki aşamasında köylülüğün rolü (Ulan-Bator, 1978).

Okurlarımız

BSS, Komünist ve İşçi Partileri ile ilerici örgütlerin etkin işbirliğiyle, aşağıdaki tabloda da görüleceği gibi, geniş bir uluslararası okuyucu kitlesi yaratmıştır.

	1958	1968	1973	1978
Ulusal Basımların Sayısı	22	31	39	57
BSS'nin Satıldığı Ülke Sayısı	80	100	142	145
Dil Basımlarının Sayısı	19	26	26	34

Barış ve Sosyalizm Yayınları'nın çıkardığı kitaplar, broşürler, dergide basılan yazı derlemeleri de geniş bir yaygınlığa sahiptir. 1958'den bu yana 100'den fazla bu tür kitap ve broşür Rusça, İngilizce, Fransızca, Almanca, İspanyolca, Arapça ve öbür dillerde olmak üzere toplam 2 milyon basılmıştır.

BSS okurlarıyla çeşitli kanallardan bağlantı kurar. Hergün dünyanın çeşitli köşelerinden okuyucu mektubu alır.

Altın Kitabımız

BSS'yi ziyaret edenlere genellikle belgeler, kardeş partilerin armağanları ve derginin tarihiyle ilişkili öteki andaçlardan oluşan sergimiz gösterilir. Ziyaretçiler, uluslararası Komünist hareketin ileri gelen kişilerinin, sosyalist ülkeler parti ve devlet önderlerinin, kendi alanlarında dünyanın saygısını kazanmış erkek ve kadınların notlarını içeren Altın Kitap'a özel bir ilgi gösterirler.

Burada, örneğin, Bulgaristan Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri ve ülkenin Devlet Konseyi Başkanı Todor Jivkov'un; Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan'ın; Suriye Komünist Partisi Genel Sekreteri Halit Bağdaş'ın; Alman Komünist Partisi Başkanı Herbert Mies'in; SBKP Politik Büro Yedek Üyesi ve SBKP Merkez Komitesi Sekreteri Boris Ponomaryov'un; Dünya Barış Konseyi Başkanı Romesh Chandra'nın; Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti Ulusal Cephesi – Birleşik Politik Örgüt Genel Sekreteri Abd el-Fatah İsmail'in iyi dilek mesajları vardır.

Dünyaca ünlü iki kozmonotun, uzaya uçan ilk insan Yuri Gagarin ile ilk uluslararası uzay uçuşunda yeralan Çekoslovak kozmonot Vladimir Remek'in de notları vardır. İki uçuşu birbirinden 17 yıl ayırıyor, ama iki kozmonot yalnızca bizim Altın Kitap'ın sayfalarında buluşuyorlar.

Yuri Gagarin'in 29 Nisan 1961'de yazdıkları şöyle: «Benim uzay uçuşum benim başarım değildi. Komünizmin başarısıydı. Bir Komünist olmaktan kıvançlıyım. «Barış ve Sosyalizm Sorunları'ndan, benimle aynı düşüncede olan tüm yoldaşlarıma, dünya üzerindeki tüm Komünistlere en içten selamlarımı iletmesini rica ederim.»

İşte Vladimir Remek'in notu da burada; tarih 26 Haziran 1978: «Dünyanın ilk kozmonotu Yuri Gagarin'in 1961'de konuştuğu olduğu ,Barış ve Sosyalizm Sorunları'nı ziyaret etmekten mutluyum. Parti yoldaşlarımla karşılaşmaktan mutluyum. Yuri Gagarin gibi ben de kıvançla söyleyebilirim ki: 'Benim uzay uçuşum benim başarım değildi. Komünizmin başarısıydı.' Uçuşum, sosyalist ülkelerin uzayı fethetme uğraşındaki işbirlikleri sayesinde mümkün olabildi. Proletarya enternasyonalizmi ilkelerinin ardıcıl olarak uygulanması, ülkemin, uzaya insan gönderen üçüncü ülke olmasını mümkün kıldı. Kardeş partiler temsilcileriyle buradaki karşılaşmam vesilesiyle, gezegenimiz üzerindeki Komünistlere içten selamlarımı iletirim.»

Yunanistan'ın Politik Yaşamında Önemli Bir Olay

Harilaos Florakis

Yunanistan Komünist Partisi MK Genel Sekreteri

Yunanistan Komünist Partisi'nin Onuncu Kongresi, 15–20 Mayıs tarihlerinde Atina'da toplandı. Kongre, bir devrimci coşku ve Yunan Komünistlerinin uğrunda döğüşükleri haklı davanın açınımları konusunda iyimserlik ruhu içerisinde çalıştı.

Ülkemiz açısından öylesine büyük önem taşıyan bu olayın – YKP'nin Onuncu Kongresi – sonuçlarını değerlendirenken, herşeyden önce Yunanistan'daki genel politik iklimi gözönüne almak gerekir. Kongre, Kıbrıs sorunu ile Ege Denizi'ndeki sorunların NATO çıkarları doğrultusunda çözümünü dayatmak, Yunanistan'ı NATO'ya yeniden tam katılıma zorlamak ve böylece Atlantik (NATO) blokunun güneydoğu kanadındaki «çatlağı» onarmak amacıyla, Amerikan emperyalizmi ile NATO çevrelerinin Yunanistan üzerinde yoğun baskısının uygulandığı bir ortamda yapıldı. Ortamın öbür bir ayırıcı özelliği de, hükümetteki «yeni demokrasi» partisinin işçi sınıfı, emekçiler ve toplumdaki tüm demokratik kesimlerin aleyhine izlediği otoriterlik ve sindirme politikasına karşı geniş çaplı halk eylemlerinin düzenlenmesiydi. Onuncu Kongre'nin toplanmasına kadar olan zamanın eşit ölçüde önemli bir olgusu da, YKP'nin, gerçekçiliği ve özverili savaşımıyla, geniş demokratik kamuyunun güven ve desteğini kazanmış olması ve bugün artık politika sahnesinde demokratik kamuyunun çıkarlarının, tüm ulusun çıkarlarının tutarlı bir sözcüsü ve yılmaz bir savunucusu olarak yerini giderek daha sağlam bir biçimde almakta olmaktadır.

Partimizin forumuna özel bir önem kazandıran öbür bir özellik de, hiç kuşkusuz, bunun 30 yıllık gizli çalışmasından sonra legal koşullarda toplanacak ilk kongre olmasıydı. Hiç abartmaksızın denebilir ki, Partimizin dostu da, düşmanı da Komünistlerin politika bildirimlerinde, bugün Yunan halkının önünde duran ve kongre öncesinde aylarca Parti içerisinde ciddi ve ürün veren bir tartışmadan geçen canalcı sorunlar hakkında neler söyleyeceklerini sabırsızlıkla bekliyordu. Doğal olarak, Onuncu Kongre, yalnızca sol güçlerin değil, halkın çok daha geniş kesimlerinin yakın ilgisini çekti. Bu noktayı aydınlatmak için, Kongre'nin çalışmalarına hemen tüm Yunan basınının – şu ya da bu biçimde ve çeşitli derecelerde nesnellikle – geniş yer verdiği belirtilebilir.

YKP'nin Onuncu Kongresi'ne gösterilen gerçekten ulus çapındaki ilgi,

kanımızca, şimdiki politik görüşlerine bakmaksızın emekçilerin, tüm demokratların, altmış yıldır en etkin, canlı ve tutarlı politik güç olagelmiş ve işçi sınıfının, tüm Yunan halkının savaşımına ve kazanımlarına değeri ölçülemeyecek bir katkı yapmış olan bir partinin tarihsel ve bugünkü değerinin bilincine varmakta olduğunun yığinsal kanıtıdır.

Komünist Partisi Onuncu Kongresi'ni, iç ve dış politik durumun olanca karmaşıklığının ve ülkenin önünde duran sorunların ivediliğinin bilincinde olarak topladı. Kongre öncesi dönemde YKP, kendisini iç teorik tartışmalara hapsedemedi. Bir yapıcı demokratik diyalog ve geniş toplumsal işbirliği örgütlenme alanındaki güncel pratik görevlerin, günlük sınıf savaşımı amaçlarımız ve ardıcıl politik etkinliğimiz üzerinde öncelik kazanmasına bir an için bile izin vermeden, savaşmaya ve çalışmaya devam etti. Parti'nin gerek parlamentoda gerekse onun dışında konumlarını pekiştirmiş olduğu bugün, YKP'nin etkinliğinin bu yönüne ilişkin istemlerin köklü bir biçimde artacağını varsayabiliriz.

Epeyce uzun kongreye hazırlık döneminde Yunanlı Komünistler işçi sınıfı ve tüm halk tarafından verilen tüm bir büyük savaşlar dizisinde etkin ve verimli bir yer aldılar. Bir dizi ulus çapında genel grevle doruğuna ulaşan eşi görülmedik ölçüde yaygın, ülkenin gelmiş geçmiş en büyük grev hareketinin en ön safklarındaydılar. YKP'nin konumları sendikalarda da temelli bir biçimde sağlamlaştı. Ayrıca Kasım 1977 parlamento seçimlerinde şimdiye dek olduğundan çok fazla oy alarak ve sayılabarlarımızı iki katının üstüne çıkartarak, kayda değer bir utku kazandı.

Böylece Partimiz, kongreye hazırlanırken, gerek pratik etkinliklerde, gerekse Yunanistan'daki devrimci hareketin şu aşamasında karşımıza dikilen dirimsel ivedi sorunların ortak bir biçimde incelenmesinde azami çabayı harcayarak, ağır bir çalışma ve savaş içerisinden geçti.

Şimdi de Parti'nin Onuncu Kongre öncesi ve sırasında dikkatini üzerinde topladığı belli başlı sorunlara gözatalım.

Üç Ana Sorun

Yunan toplumu için canalıcı olan ve ülkenin daha ileri kalkınmasını hedef alan bir senaryo doğrultusunda çözülmesi gereken üç ana sorun vardır. Bunlar, ulusal bağımsızlık sorunu, demokrasi sorunu ve ekonomik sorundur.

Ulusal bağımsızlık sorunu, Yunanistan'ın Amerikan emperyalizmi ile NATO'ya çok yönlü ekonomik, askersel-politik, bilimsel, teknolojik ve kültürel bağımlılığıyla ilişkili olarak özel bir ivedilik kazanmıştır. «Yeni demokrasi» hükümeti, o pek yaygın «Batı'ya teslimiyet» politikasıyla, Yunanistan'ın emperyalizme bağımlılığını artırmakta ve şimdiki durumda pek kritik, ulusal çapta önemli olan sorunları daha bir çapraşıklştırmaktadır.

YKP'nin Onuncu Kongresi, Yunanlı Komünistlerin ulusal egemenlik için, NATO ve AET'nin emperyalist zincirlerinden kurtulmak için ve ülkemizin, tümüyle Doğu Akdeniz'in barış ve güvenliğini tehdit eden ABD-NATO askersel üslerinin kaldırılması için yorulmaksızın savaşma azmini gözler önüne sermiştir. Kongre, Kıbrıs ve Ege konusunda Türkiye ile olan ayrılıklar gibi ulusal boyutlardaki yakıcı sorunlara gerçekçi, halkçı nitelikte çözümler önerdi. Bu sorunların ancak anti-emperyalist ve barışsever güçlerle, özellikle de sosyalist ülkelerle dayanışma ve desteğe özel bir önem vererek, emperyalistlerin çevirdikleri dolaplara karşı ulusal çapta örgütlü bir direnişle çözüme kavuşturulabileceğini belirtti. Kongre, Kıbrıs sorununun Birleşmiş Milletler çerçevesinde, Kıbrıs'ın bağımsızlık, toprak bütünlüğü, egemenliği ve demokratik güvenceler, tüm yabancı askerlerin adanın uzun süredir işgal altındaki topraklarından çekilmesi ve mültecilerin evlerine geri dönmesi ilkeleri temelinde hakça bir çözümünü savundu. YKP, Birleşmiş Milletler çerçevesinde ve onun kararları uyarınca, Kıbrıs sorunuyla ilgili bir temsili uluslararası konferans toplanmasından yanadır.

YKP, gerek Yunanistan'da gerekse Türkiye'de süregiden şovenist propandaya ödünsüzce karşı çıkar. Emperyalistlerce körüklenen silâhlanma yarışına karşıdır. Biz, Ege konusunda Türkiye ile Yunanistan arasında çıkan çelişkilerin ancak barışçı araçlarla, ulusal egemenliğe, toprak bütünlüğüne ve Helsinki Konferansı'nın Sonuç Belgesi'nde belirlenen ilkelere saygı temelinde, ve uluslararası detantı ilerletme arzusuyla yapılacak görüşmeler yoluyla çözümlenebileceği inancındayız. YKP'nin görüşüne göre, Ege kıta sahanlığı karmaşık sorunu, ABD'nin ya da NATO'nun herhangi bir karışması olmadan, deniz hukukuna ilişkin varolan uluslararası anlaşmalar temelinde ele alınmalıdır. Onuncu Kongre Ege Denizi'nin uluslar arasında barışçı bir karşılıklı ilişkiler denizi, bir iyi komşuluk ve işbirliği denizi haline getirilmesi zorluğunu belirtti.

Ulusal çaptaki öbür sorun da demokrasidir.

Askersel-faşist rejimin çöküşünden dört yıl sonra bugün, «yeni demokrasi» hükümetinin, askersel-faşist grubun erki ele geçirmesine ve elde tutmasına olanak sağlayan ana mekanizmaya dokunmaktan kaçınırken, isteksiz ve yapay bir «cuntalaşmayı önleme»yle yetinmiş olduğu fikrini benimsemeyecek pek az kişi çıkar. Öte yandan, şimdiki hükümetin bizzat kendisi, yerli ve yabancı tekellerin diktatorasını korumayı ve yığınların toplumsal adalet savaşımını bastırmayı hedefleyen otoriterliği güçlendirme yolundadır. Cuntanın devrilmesinden hemen sonraları, konumları gözle görülür bir sarsılma geçiren anti-komünizm yine başını doğrultuyor. Ege men klik, sistemli olarak, halkın özgürlüklerine, sendikal ve genel demokratik hareketin gelişmesine karşı yönelik anti-demokratik önlemler getiriyor. Bu gidiş en son geçenlerde, demokrasiyi koruma ve terörizmle savaşma bahanesiyle, aslında iç savaş döneminin halk düşmanı yasalarını yeni-

den gün ışığına çıkaran ve devlet makamlarının istedikleri zaman, istedikleri biçimde keyfi ve zorbaca hareket etmelerine olanak sağlayan şu sözümona «teröre karşı» yasanın çıkartılmasıyla doruğuna ulaştı.

Kongre, hükümetin otoriterlik eğilimlerinin, devlet-tekel kapitalizminin yürütme erkini parlamentonun ve temsili kurumların, özellikle yerel makamların öngörülerinin zararına olarak güçlendirme yönündeki karakteristik eğilimine sıkı sıkıya bağlı olduğunu belirtti. YKP, devlet aygıtı içinde, toplumsal yapıda Yunan toplumunun demokratikleştirilmesini ilereletecek bir çok özelliği bulunan bir dizi demokratik reform önermiş ve bunların gerçekteştirilmesi için geniş çaplı bir eylem birliği çağırısı yapmıştır.

Son olarak, üçüncü ulusal çaplı sorun, ekonomik sorun, ülkemizin gerçek ulus ve halk çıkarlarına yönelik ekonomik gelişmeye gereksinimi olduğundan, büyük bir yer tutar. Karamanlis hükümeti bu dirimsel zorunluğu karşılamak yerine, hâlâ yerli ve yabancı tekellerin erkini pekiştirmek yönündeki karşıt politikayı izliyor. Hükümet yabancı sermayenin ayrıcalıklarını Anayasaya bile geçirmeye kalkışmıştır. Öte yandan egemen çevreler, emekçileri ve ekonomiyi tekellerin, hele çokulusluların egemenliğinden korumaya yönelik somut önlemleri kesinkes geri çevirmişlerdir. Hükümetin sindirme politikası, egemen çevrelerin, bunalımın yükünü emekçi halkın sırtına yükleme niyetiyle, tekellerin kârlarını koruma, hatta yükseltme niyetini birleştirmektedir. Sonuç şu olmuştur: Örneğin 1970'de ortalama ücret kapitalist Avrupa'nın öbür ülkelerinde işçi ücretlerinin % 38,4'ü dolayındayken, bu rakam 1975'de yalnızca % 27'ye düştü. Öbür emekçi katmanların, en başta köylülerin ekonomik durumlarında da önemli ölçüde bir kötüleşme olmuştur. Ulusal gelirin üçte birini bulan devlet bütçesi, bu gelirin tekeli sermaye lehine yeniden üleşimi için elverişli bir kaldıraç olarak kullanılmaktadır. Sağcı hükümetin ekonomi politikası, genelinde, giderek belirginleşen bir yapısal nitelik alan ülkenin ekonomik sorunlarını artırmakta ve şiddetlendirmektedir. Emekçiler, halkın ve tüm olarak ülkenin çıkarlarına adanmış bir ekonomi politikası seçeneğinin gerekliliğini her geçen gün daha çok bilince çıkarıyorlar.

Bu nesnel gerçekliğe yanıt olarak, Onuncu Kongresi'nde YKP, yabancı sermayeye secde etmeye dek varan «açık kapı» çizgisine karşı bir politika saptadı. YKP, yabancı sermaye ile karşılıklı yarar koşuluyla işbirliği çerçevesini tanımlayan ve aynı, zamanda da yabancı çıkarların Yunan ekonomisinde, özellikle kilit sanayilerde köprü başlarını ele geçirme çabalarını önleyecek somut önlemler ileri sürmüştür.

Yunan Komünistleri kongre platformunda, ulusal zenginliklerin yerli ve yabancı tekellere peşkes çekilmesini şiddetle kınadılar. Maden kaynaklarını araştırma ve işletme sektörünün ayrıca tüm petrol ve öbür maden-

lerin arama, çıkarma, işleme ve satım işlerinin ulusallaştırılmasını önerdiler.

YKP, ekonominin belli başlı tüm dallarında devlet karma kuruluşlarının kurulması ilkesini destekler. Aynı zamanda, ekonominin ve ulusun demokratik çoğunluğunun çıkarları doğrultusunda, ulusallaştırmanın yürütülmesine temel oluşturan kuralların her yönüyle iyileştirilmesini ve ulusallaştırılmış sektör üzerinde etkinlikli bir demokratik denetim kurulmasını da talep eder ve bu yönde kampanya yürütür. Partimiz, işçilerin ulusallaştırılan devlet işletmelerinin yönetimine köklü bir biçimde katılmasında ısrar eder. Bu, tekeller otokrasisinin kısıtlanmasına ve yığınların ekonomik durumlarının rahatlamasına yardımcı olacaktır.

Onuncu Kongre, Komünistlerin, Yunanistan'ı AET'ye sokma planlarına temelden karşı çıkışlarını onayladı. Ekonomiye ve ulusal bağımsızlığa zarardan başka bir şey getirmeyecek olan Yunanistan'ın AET'ye girmesinin olası sonuçlarını enine boyuna çözümlleyen Komünistler, ulusun yararına olan başka bir yol, tüm ülkelerle eşit, gerçek ve karşılıklı yarara dayanan ilişkiler yolunu öneriyorlar.

Kongre, ulusal ekonomideki bunalım olaylarının olabildiğince hızla üstesinden gelmek için, emekçilerin ekonomik durumunu iyileştirecek, ulusal gelirden aldıkları payı büyütecek, enflasyonu dizginleyecek, iç pazarı canlandırarak ve üretim dışı harcamaları sınırlandıracak önlemler de ileri sürdü.

İki Politika

Şimdi, çeşitli partilerin bu üç ulus çapındaki soruna ilişkin çelişik politik değerlendirmelerini karşılaştırabiliriz.

Onuncu Kongre, bu sorunlar karşısında belli başlı iki politik akımın kutuplaşmakta olduğu, Yunan toplumunda taban tabana zıt iki politikanın biçimlenmekte olduğu sonucuna vardı. Bir politika, buna bağlı politik güçlerin bazı özlü araç, yöntem ve konum farklılıklarına bakmaksızın, ülkeyi emperyalizme bağımlılığa mahkum eden tekeli egemenlik sistemini koruyup sürdürme isteği tarafından yönlendirilmektedir. «Yeni demokrasi» partisi ile öbür egemen sınıf partilerinin stratejisini bu başlık altında toplayabiliriz. Öbür politika – kapsadığı partilerin özgül özellikleri ve görüşlerindeki büyük farklılıklara karşın – şu ortak niteliği taşır: Buna bağlı politik güçler varolan kritik ortamdan en iyi çıkış yolunu, tekellerin baskı ve çıkarlarına karşın varolan sosyal-ekonomik sorunların gerçekçi çözümünü, emperyalizme bağımlılıkla savaşta görüyorlar.

İki akım arasındaki çatışma canalcıdır: Bu, aynı zamanda, Yunanistan'da politik güçler dengesini ve bizzat politik gelişmeleri kökten belirler.

Bu, temelinde, çağdaş Yunan toplumunun emek-sermaye çelişkisine gelip dayanan ana çelişkisine bağlıdır. Politik cephelerin ayrılma çizgisi burada başlar. Ancak bu söylediğimiz, Komünistlerin bazı burjuva politik güçleriyle çeşitli işbirliği biçimlerini yadsıdıkları anlamına alınmamalıdır, zira yalnızca türevsel ve ikincil olan, ama yine de gündemde yer alan ve çözümlenmeleri için bu türden işbirliklerini gerekli kılan pek çok çelişki vardır.

Günümüz Yunanistan'ındaki iki karşıt politikanın çözümlemesinden yola çıkan Kongre, tüm ulusal politik partilerin, tüm Yunan partilerinin, grup ve parti önderlerinin alabildiğine berraklıkla yanıtlamak zorunda oldukları sorunun öz olarak söylece formüle edilebileceğini belirtti:

Halkla birlikteliklere mi karşısınız, yoksa tekellerle birlikte halka mı karşısınız? Emperyalizme karşı mısınız, yoksa emperyalizme bağımlılıktan yana mısınız?

Ya biri, ya öbürü. Başka bir orta yol yok. Bugün ve yarın, anti-emperyalist, anti-teknelci demokratik aşama, köklü devrimci dönüşümleriyle birlikte tamamlanmaya değer, hangi güçlerin stratejik düşmanlarımız, hangilerinin ise stratejik bağlaşıklarımız olduğunu yanılmaksızın göstererek, bağlaşıklıklar politikamızı belirleyecek olan işte bu tarihsel seçim, bu yük ayrışımıdır.

Anti-Emperyalist, Anti-Teknelci Halk Demokrasisi İçin

Yunan Komünistlerinin Partisi, iki ana politik akım arasındaki, Atlantikçilik (NATO'culuk), otoriterlik ve sözüme «tasarruf» politikası ile bağımsızlık, ardıcıl demokratik gelişme ve toplumsal ilerleme politikası arasındaki karşılaşmada barikatın hangi yanında yer alması gerektiğini biliyor.

Halkın yüksek çıkarları için olanca devrimci enerjisiyle savaşan YKP'nin Onuncu Kongresi şu genel görevi öne koydu: Bu savaşı, «yeni demokrasi» politikasına karşı, soldan henüz etkilenmemiş olan geniş toplum katlarını ve politik çevreleri çekecek belirli bir seçenek gösterme uğraşısıyla birleştirmek.

Komünistler, sağ partilerin ülkeyi sürüklemekte oldukları çıkmazdan kurtulmanın önkoşulunun, tekellerin egemenliğini yıkmak ve emperyalizme bağımlılığa son vermek için, gerçekten demokratik, anti-emperyalist, anti-teknelci bir rejim, bir halk demokrasisi, gerçek bir halk erki sistemi kurmak için, birlik ve savaşım olduğunu belirttiler. Ancak böyle bir rejimin halka özlemlerini gerçekleştirilebilmesi için her türlü gerçek fırsatı verebileceğine inanıyoruz. Ancak böyle bir rejimde ülkemiz, tekeller için değil, halk için ekonomik genlik sağlama yolundan, ulusal bağımsızlığına kavuşabilir. Ancak, bugün tekellerin denetiminde olan karar merkezleri halk

güçlerinin eline geçince, emekçi yığınlar yönetme ve işletme işlevlerini, şu anda bir avuç yerli ve yabancı sömürücünün elinde bulunan bu işlevleri yerine getirebilecektir.

Geniş Anti-Emperyalist ve Anti-Tekelci Güçlerin Bıraraya Getirilmesi

Onuncu Kongre, yakın demokratik hedef, bir halk demokrasisi konusunda herhangi bir soyut propagandaya dalıp gitmedi. Bu hedefe varma yolunu, Marksist-Leninist konumlardan tanımladı. Bu yol, temelli bir önkoşul olarak – tüm anti-emperyalist, anti-tekelci demokratik güçlerin biraraya getirilmesini öngörür. Varolan güçler dengesi uyarınca bağlaşıklıklar politikasının ayrıntılarını belirleyen YKP, geniş anti-emperyalist, anti-tekelci güçleri toparlanmaya çağırды; Partimiz, sürekli genişleyen bir sol güçler yelpazesinin buradaki kilit etmen olduğu inancındadır. Kongre aynı zamanda, toplumun anti-emperyalist, demokratik yeniden kuruluşunu gerçekleştirmek ve bir halk demokrasisi kurmak için gerekli güçlerin yoğunlaştırılması sürecinde öncü ve belirleyici rolün işçi sınıfı ve onun Leninist tipteki partisi YKP tarafından yerine getirileceğini de vurgulamaktadır.

İşte bu nedenle, bizim baş görevimiz işçi sınıfının birliğidir, ve bu görev, YKP'nin örgütsel yapısını, Yunanistan halkının emperyalizmle savaşını yönlendirmeye yetenekli, işçi sınıfının geniş çaplı yığınsal devrimci partisi olarak inşa etme görevinden ayrılmaz.

Tüm anti-emperyalist, anti-tekelci demokratik güçlerin gerçek işbirliği ve dayanışması, bu iki karşılıklı bağlantılı görevin yerine getirilmesine bağlıdır. Doğal olarak Onuncu Kongre, etkinliğimizin bu yönlerinin çözümlenmesine ve aydınlatılmasına kayda değer bir özen göstermiştir.

İşçi sınıfının bileşimindeki değişimler, saflarının sürekli kabarması, gelişme halindeki bir devlet-tekelleşim kapitalizmi toplumunda işçi sınıfının etkisini yükseltme sorunu üzerinde enine-boyuna tartışıldı. Sendikalar hareketin kendine özgü özellikleri, hızlı endüstriyel gelişme ve teknolojik devrimden kaynaklanan ve sendikalar örgütlenme biçimlerine etki eden yeni, karmaşık sorunlar çerçevesinde ele alınıp görüşüldü. Kongre ayrıca, yığın hareketlerinin gelişme sorunlarını ve Komünistlerin bunlarda yerleşmelerini de tartıştı. YKP'nin, parti inşasının tüm alanlarındaki çürütülemez başarıları ve yüksek ilerleme hızı hoşnutlukla kaydedildi. Aynı zamanda, yapılandırılmayı hedeflediğimiz gibisinden bir yığınsal Marksist-Leninist parti için gereken politik örgütlülük düzeyine varmak için henüz yapılacak pek çok iş olduğu da belirtildi.

Onuncu Kongre'nin temelli öneme sahip bir sonucu da, Dokuzuncu Kongre'nin çizdiği sosyalizme doğru ilerleme stratejisinin, Yunanistan'da devrimci hareketin şu gelişme evresindeki özgül doğası ve istemlerine

denk düşen bu stratejinin onaylanması olmuştur. Onuncu Kongre'nin vurguladığı gibi, ana görevi halk demokrasisinin kurulması olan anti-emperyalist demokratik devrim savaşımı, sosyalist devrimin amaçlarına karşı düşmez, aksine ikinci ve sonul aşaması Yunan toplumunun sosyalist dönüşümü olan bütünlüklü bir devrimci sürecin ilk aşamasını ifade ederek, bu amaçlarla birleşir.

Kongre'nin belgeleri, bu bütünlüklü devrimci sürecin devlet yapısının değiştirilmesi, toplumsal kurumların, politik partilerin ve yığın hareketlerinin rolü gibi tüm özellik ve görevlerini ele almaktadır; bu belgeler, devrimin, günümüz Yunanistan'ının koşullarına uygun olarak, barışçı bir yola girme olasılığını bilimsel temele oturtmaktadır.

Demokratik Güçlerin İşbirliği Sorunu

Partimiz stratejik amaçlarını saptarken, Yunanistan'daki yaşamın günlük sorunları üzerinde edilgen bir düşünmeye dalıp gitmez. Komünistler, halkın yaşam düzeyinin derhal iyileştirilmesi ve demokratik anti-tekelci reformların öne çıkarılması için kampanyaları etkinlikle yürütmektedirler. Bunu yaparken, reformlar için savaşmanın işçilerin sınıfsal eğitimini ilerlettiği, halkın genel demokratik hareketini yeni sınırlara doğru genişlettiği ve yakın stratejik hedefin, yani bir halk demokrasisinin elde edilmesine elverişli koşullar yarattığı inancından hareket etmekteyiz. Halkın bugün, burjuva demokrasisinin çerçevesi içerisinde ele geçirebileceği şeyler yarına bırakılmaz: Bu, Onuncu Kongre'nin, partiyi açıkça yığınlar arasında çalışmalarını ileri götürmeye ve yığın savaşımını etkinleştirmeye yönelten temel düşüncelerden biridir.

YKP, bir halk demokrasisi kurmak hedefiyle, tüm anti-emperyalist, anti-tekelci demokratik güçlerin her düzeyde, aşağıdan yukarıya doğru dayanışma ve işbirliğini savunurken, kendi programının salt bu ilkeye indirgeemez. O, Yunanistan'daki varolan tarihsel durumun diyalektik karmaşıklıklarının tümüyle bilincinde olmakta devam ediyor. Derhal çözüme kavuşturulması yalnızca sol güçlerin değil, aynı zamanda burjuva kampındaki bazı politik çevrelerin de çıkarına olacak belirli demokrasi sorunlarının bulunduğunu biliyoruz. Aynı zamanda, şimdiki dayanılmaz ortamdan derhal ya da ilerisi için ümit vadeden bir çıkış yolunda dirimsel çıkar gören geniş demokratik yığınların durumuna da uygun bir karşılık bulmakla yükümlüüz. Bu yüzden Partimiz, burjuvazininkiler de içinde olmak üzere, demokratik muhalefet güçleriyle, toplumsal yaşamın her yönüyle demokratikleştirilmesini, her türlü faşizan girişime amansızca karşı koymayı, bugünkü denetimsiz tekelci egemenliğin kısıtlanması ve dizginlenmesi ve de emekçi halkın yaşam düzeyinin etkinlikle yükseltilmesini öngören bir program temelinde geniş yapıcı işbirliğinden yanadır. Böylesi bir programın henüz tekelci ezgiyi ortadan kaldırmayı kapsamadığı anlaşılacaktır. Ne ki,

bunun gerçekleştirilmesi ileri bir adımı, politik ortamda hissedilir bir dönüştürme, belirli bir demokratik evrimi ifade edecektir ve bu da halkın devrimci hareketin stratejik hedeflerine doğru daha ileri başarılı bir atılımı için son derece arzu edilir olan önkoşulları yaratacaktır.

Bazı Sonuçlar

Kongre, Parti'nin daha üst bir olgunluk aşamasına yükselmiş olduğunu gösterdi ve onu, sağlam bir Marksist-Leninist taban üzerinde ürün verici etkinliğin ilerletilmesi için doğru – ve en önemlisi – ortak olarak alınan kararlar ve yol gösterici çizgilerle donattı.

Kongre öncesi tartışmalarda olduğu gibi, Kongre sırasında da belirleyici özellik, gündemdeki tüm sorunlara düşünceli, çözümsel bir yaklaşımdı. Tüm Onuncu Kongre hazırlık ve yürütme çalışmaları, derin bir ideolojik ve politik birlik havası içinde geçti.

Parti içerisindeki açık diyalog, onun çok özlü bir potansiyel biriktirmiş bulunduğunu gösterdi. Parti basınında yayımlanan yüzlerce makale ve öbür yazılar bizim için bir tür kendimizin yeniden keşfi, düşüncemizin olgunluğunun, sorunları sorumluluk dolu bir anlayışla, yaratıcılıkla ele alma ve hatalarımızı araştırıp, serinkanlılıkla eleştirebilme yeteneğimizin yeniden keşfiydi. Bu yazılarımızı kaleme alanların ve öbür yazarlardan çoğunun uzun bir süredir Parti'de bulunmadığını düşünecek olursak, buradan, 1974'deki politik değişikliklerden bu yana Parti'nin örgütsel ve eğitsel çalışma düzeyi hakkında olumlu bir sonuç çıkarılabilir.

Kongre, Parti üyeleri ve aktivistlerinin teorik beklentilerinin kayda değer ölçüde artmış olduğunu gösterdi. Bu da, ideolojik ve teorik çalışmamızı, burjuva ideolojisine ve çeşitli oportünist, küçük burjuva ideolojik akımlarına karşı güçlü bir atılımla birleştirerek, daha bir etkinleştirme gereğini bir kez daha kanıtlamaktadır.

Parti'nin, uluslararası Komünist hareketin karşısına çıkan dirimsel ideolojik ve teorik sorunların irdelenmesinde daha etkin bir yer almasının sağlanması gibi ivedi bir görevin önümüzde durduğu sonucuna vardık. Ayrıca YKP'nin, yeteneklerinin azamisiyle, uluslararası Komünist hareketin birliğini koruma ve pekiştirmeye çabalayacağı da vurgulandı.

Partimiz 60 yıllık yaşamı boyunca halkın ve ülkenin çıkarlarını savunarak, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmini yükseklerde tutarak ve her türlü sağ-«sol» sapmalarla savaşarak, işçi sınıfının, halk kitlelerinin önünde yürüye gelmiştir.

Onuncu Kongre, YKP'nin Marksizm-Leninizm'i çarpıtma, Marksizm'i Leninizm'e, bunun bir parçasını diğerine karşı koyma, bölünmez Marksist-

Leninist öğretinin bütünlüğünü bozma yönündeki tüm girişimlere kesinkes karşı çıktığını açıkladı.

Biz, Leninizm'in çağımızın Marksizm'i olduğuna, zaman ve coğrafi sınır tanımayan bir süreklilik ve evrenselliğe sahip bulunduğuna şaşmazca inanıyoruz. O bizi, sosyalist devrim ve sosyalizm kuruluşunun genel yasallıklarının bilgisiyle, bu bilgiyi kendi gerçeklerimize, ulusal özgüllüklerimize yaratıcı biçimde uygulama yeteneğiyle donatıyor. Leninist düşüncelerin doğruluğu ve canlılığı – gerek geçmişte, gerekse günümüzde – bizim partimizin, bütün uluslararası devrimci pratiğin devrimci deneyimiyle kanıtlanmıştır.

Yunanistan Komünist Partisi, komünist partilerinin hem bağımsızlığını, hem de can veren uluslararası kardeşçe işbirliği ve dayanışmasını güvene veren proletarya enternasyonalizmi ve Marksizm-Leninizm ilkelerine olan sarsılmaz bağlılığını, ardıcıl enternasyonalist karakterini bir kez daha gözler önüne serdi.

Onuncu Kongre'de kardeş partilerden ve ulusal kurtuluş hareketlerinden 45 delegasyonun hazır bulunması yalnızca Partimizin yaşamında değil, tüm ülke için önemli bir olay olarak değerlendirildi. Yurtdışından gelen parti ve örgüt üyesi konukların kongreye katılmaları, onların Yunan halkının ulusal bağımsızlık ve Kıbrıs sorununun hakça çözümü uğrunda savaşıyla dayanışmalarını bildirmelerine ve Yunanistan ile Türkiye arasındaki anlaşmazlıkların uluslararası hukuk ve detant ilkeleri uyarınca barışçı çözümü için desteklerini dile getirmelerine olanak sağladı. Kongre'ye katılan partilerden birçoğunun erkte olmaları ve ülkelerinin dış politikalarını belirleme durumunda bulunmalarının yanısıra, gerikalanlarının da kendi ülkelerinde dış politika konularının biçimlenmesi üzerinde etki sahibi olmaları olgusu, bu desteğin ne denli politik ve pratik önem taşıdığının göstergesidir. SBKP delegasyonunun toplumumuzun tüm sorunlarına ilişkin kesin olarak sınıfsal bakış açısından tanımlanmış açık seçik konuları Yunan kamuoyu arasında, tüm Yunanistan halkı üzerinde istisnai bir ilgi uyandırdı.

YKP'nin Onuncu Kongresi böylelikle, Yunan ulusunun geniş kesimlerine, dünyada Yunanistan'ın bir ulusal bağımsızlık politikası izlerken, kritik ulusal sorunlara olumlu, gerçekten demokratik bir çözüm ararken güvenebileceği kudretli güçlerin var olduğunu hissetmeleri ve anlamaları için etkiyleyici bir fırsat verdi. Kapitalist basının politik yorumcuları YKP'nin Onuncu Kongresi'nin bir «ulusal katkı» yaptığını boşuna görmezden gelmediler.

Dava uğrunda savaşırken yasal olarak toplanan son kongrede, aramızdan ayrılarak 33 yılını hapislerde geçiren tüm Yunan Komünistleri için Onuncu Kongre iki kat esinlendirici bir olaydır. Yunan Komünistlerinin Mayıs Forumu, ülkemizde, en başta iç savaş yenilgisinin sonuçlarının ve

sıkıntılarının üstesinden gelme yeteneğini, uzun illegalite döneminin getirdiği yitikler, bölünmeler, sağ ve «sol» oportünizmin hileleri karşısında ayakta kalma yeteneğini ve yeni doruklara tırmanma, yarının demokratik ve yenilenmiş Yunanistan'ının çevrenlerinin görüldüğü canalcı noktaya erişme yeteneğini kanıtlamış olan devrimci hareketin dirimselliğini ve gücünü, Marksist-Leninist düşüncelerin altilmez gücünü bir kez daha doğruladı.

Komünistlere yakınlık duyduklarını söylemenin pek zor olacağı kimi yorumcu ve gözlemcilerin bile Onuncu Kongre'yi bir «utku kongresi» diye adlandırmaları kayda değer bir noktadır. Bizimkiyle aşağı yukarı aynı tarihe raslayan bir başka kongrenin, 1968 yılında YKP'den ayrılarak «ikinci komünist parti» diye ortalıkta boy gösteren sağ revizyonist grubun kongresinin, bir düş kırıklığı, uyumsuzluk ve kargaşayla elele gittiği için, bu kişilerce bir «yenilgi» ve «çözülme» kongresi olarak tanımlanması da daha az dikkat çekici değildir.

Böylesine farklı iki kongrenin, sözün gelişi, birbirine koşut olarak toplanması, yerinde karşılaştırmalar yapmamıza ve sağ revizyonizmin kendisini içine düşürdüğü umutsuz durumu görmemize olanak sağlıyor. Bu gerçek, son parlamento seçimlerindeki topyekün bozgunlarında da kendini gösteriyor.

İşçi sınıfının devrimci öncü kolu YKP'nin Onuncu Kongresi, Partimiz emekçi yığınlar ve ulusal demokratik çevreler arasında gittikçe artan saygınlık ve etkisinin yeni, çarpıcı bir kanıtıydı. Bu gerçek, Onuncu Kongre'nin dev kapanış toplantısı sırasında onbinlerce kişinin katıldığı Atina'daki Panyonios Stadyumu'nda bir kez daha gözler önüne serildi. (1) Kongremiz, Komünistlerin savaşımı sürdürmeye, sınıfsal savaşkanlıklarını yükseltmeye ve işçi sınıfını, tüm Yunan halkını ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizme ulaştırmaya yetenekli bir Marksist-Leninist partinin inşasını ilerletmeye olan yenilmez iradesini tam yetkiyle yansıtmıştır.

(1) Basın, stadyumun, spor sahası da içinde olmak üzere tıka basa dolu olduğunu ve çevredeki caddelere taşıtığını bildiriyor. Yalnızca stad-
yumda 70-75.000 kişi vardı – Editör.

Komünistler Parlamentoda

Bhupesh Gupta

*Hindistan Komünist Partisi Ulusal Konseyi Merkez
Yürütme Komitesi Üyesi*

Bhupesh Gupta yoldaş, Hindistan parlamentosunun en eski üyelerinden biridir. Daha 1952 yılında Hindistan yasama organının yüksek meclisine seçilen B. Gupta, 1955'ten bu yana parlamentonun bu meclisinde Komünist Partisi grubunun lideridir. Dergimizin muhabirlerinden biri, bu ünlü parlamento üyesi komünistten, aşağıdaki sorulara yanıt vermesini rica etmiştir:

● Burjuva parlamentosuna katılan Hindistanlı komünistler somut olarak neler yapabilmiş, ne gibi sonuçlar elde etmişlerdir?

● Bir Asya ülkesinin parlamentosunda komünistlerin çalışmalarındaki özellikler nelerdir, başka bir deyişle, bu çalışmaların Hindistan komünistleri için ne gibi perspektifleri vardır?

● Komünistlerin parlamento çalışmalarına katılmalarının amaç ve koşullarıyla ilgili olarak biriken deneyimlerin başlıca sonucu ve bunun devrimci savaş bakımından önemi nedir?

Bu sorulara verilen yanıtlar aşağıdadır:

1

Bilindiği gibi Hindistan 1947 yılının Ağustosunda bağımsızlığına kavuşmuş ve 26 Ocak 1950'de iki meclisli ve cumhurbaşkanlığı (1) cumhuriyet ilân edilmiştir. Memlekette merkezi parlamento ve eyaletler meclisleri üyelerini seçmek için ilk genel seçimler 1951-1952 yıllarında yapıldı. Partimizin bu seçimlerdeki parlak başarıları yalnız düşmanlarımızı değil, dostlarımızı da şaşırttı: Komünist Partisi, geçen yıla gelinceye kadar, merkezi hükümeti meydana getiren ve ülkede başlıca burjuva partisi olan Hindistan Ulusal Kongre partisinden sonra ikinci yeri almıştı. Bu başarı Hindistan Komünist Partisi (HKP) üyelerinden ve kadrolarından (yaklaşık olarak 10 bin komünist) büyük bir kısmının hapiste bulunduğu ve partinin ülkenin birçok yerlerinde yasak olduğu bir dönemde elde ediliyordu. Örneğin ben, Eyaletler Konseyi'ne seçildiğimde, hapiste bulunuyordum. Daha birçok yoldaşımız

(1) Hindistan parlamentosu, Halk Meclisi (Lok Sabha) ve Eyaletler Konseyi (Rajya Sabha) adı verilen iki meclisten oluşmaktadır. Cumhurbaşkanını bu meclislerin ve eyaletlerdeki yasama meclislerinin üyeleri seçmektedir.

parlamentoya illegalite koşullarından ya da cezaevlerinden çıkarak gelirler. Bu yoldaşların hepsi de yürütölen kahramanca, özverili savaşta büyük deneyimler edinmiş kimselerdi.

Geçmiş yıllarda korkunç bir baskı altında tutulan ve yediği darbelerle zayıflamış olan HKP'nin memleketin politik yaşamında yönetici partilerden biri olarak yer alabileceğini kimse beklemiyordu. Fakat tam da bu oldu ve partimiz parlamentoda baş muhalefet partisi haline geldi. Bu ise, benice, parlamentere demokrasinin gelişmesi bakımından büyük bir önem taşı-maktaydı. Nitekim bu durum Hindistan'daki tüm parlamento sisteminin çalışmalarını etkiledi ve böylelikle bu sistemi ve onun kurumlarını, sınırlı sınıfsal çıkarları için tekelleri altına almak isteyen burjuva politikacılarının hesaplarını boşa çıkardı.

Birçok partilerin temsilcileri (2) gibi, biz de parlamentoya ulusal kurtuluş hareketinin saflarından gelmiştik, ama işçi sınıfını temsil ediyorduk, onun çıkarlarının koruyucusuyduk. HKP başlıca ödev olarak şunları ileri sürdü: Ulusal demokratik devrim sonuna kadar sürdürölmeli, ulusal demokratik bir cephe oluşturulmalı, ulusal demokrasi devleti kurulmalı, sosyalizme yönelme perspektifleri gözönünde bulundurularak, kapitalist olmayan bir gelişme yolu tutmalıdır . . . Komünistlere göre bu değişim sürecinde yönetici rolü, köylülerle bağlaşıklık kurarak, işçi sınıfı oynamalıydı. İşte biz, daha parlamento çalışmalarımızın başında, ölkedeki diğer partilerden farklı olarak, ödevlerimizi bu temellere oturttuk. Parlamento yaşamına katılmamızın anlamı da buydu.

şimdiye kadar yaptığımız ve bundan böyle yapacağımızı nelerdir?

Parlamentoya gelişimizde biz, doğal olarak, dikkatimizi, İngiliz emperyalizminin, o zamanlar başında J. Nehru'nun bulunduğu hükümet üzerindeki etkisine karşı savaş yürütme konusuna yönelttik. Hindistan Ulusal Kongre Partisi ve onun hükümeti, ölkenin bağımsızlığa kavuşmasıyla emperyalizme karşı savaşın bittiği izlenimini vermeye çalışıyorlardı. Oysa Hindistan, daha önce olduğu gibi, Britanya Uluslar Topluluğu üyesiydi. Ne var ki, iş bu kadarla bitmiyordu. İki ölke arasında çok sıkı ekonomik ve başka ilişkiler vardı. Örneğin, Hindistan'ın ekonomik gelişmesini İngiliz emperyalizmine bağımlı duruma getirmek için, Colombo adı verilen bir plan hazırlanmıştı. Doğal olarak biz, parlamento kürsüsünden, gerek ekonomik, gerekse politik alanları ve bunun yanısıra savunmamızı ilgilendiren bu gibi planlara karşı olduğumuzu açıklamaktan geri kalmadık. Bu arada

(2) Hindistan'daki ilk genel seçimlere, 73'ü resmen ulusal ya da yersel parti olarak kabul edilöen, 100'den fazla politik parti ve grup katılmıştı. Bu partilerin çoğunun ortaya çıkmasını toplumsal-ekonomik koşullar, sömürgeciliğin kalıntıları olan, toplumsal, dinsel, ulusal farklar, dil ayrılığı vb. etkilemişti. İlk genel seçimlerden sonra resmen kabul edilöen politik partilerin sayısı bir hayli azaldı.

emperyalizme karşı savaşın sona ermediğini halka anlatmak, buna inanmasını sağlamak için, aralıksız çalışmayı görev edindik. Bağımsızlığın elde edilmesinden sonra da, bu savaşın ekonomik, politik ve diğer araçlarla sürdürülmesi gerektiğini söyledik. Sömürgeciliğin egemenliğine son verilmişti, fakat kalıntılarının da tamamıyla yok edilmesi gerekiyordu. Tutumumuz bu idi ve gerçekçi olduğu ve ulusal çıkarlara uyduğu için yığınlar arasında yankı uyandırıyor, destek buluyordu.

Ama bu, savaşın kolay olduğu, hep destek gördüğümüz anlamına gelmez. Unutmamalı ki, o sıralarda gerek Hindistan'da, gerekse dünyada durum son derece karmaşıktı ve yönetici çevreler Batı'ya yönelikti. Örneğin İngiliz parlamontosunu örnek sayıyorlar, taklit edilmesini gerektiğini söylüyorlardı. Biz parlamentoya girdiğimizde, binanın üzerinde hâlâ İngiliz bayrağı dalgalanıyordu. O bayrak, başta komünistler olmak üzere, girilen protesto hareketinden sonra indirildi.

Yürütülen savaşın merkezinde hangi sorunlar yer alıyordu? Örneğin dış politikaya bir göz atalım. Biz parlamentoda Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkiler sorununu ortaya atmıştık. Bunun ölçüsüz eleştirilere yol açtığını söylemeye bile gerek yok. Örneğin 50 yıllarının başında bana Sovyetler Birliği'nin «ticari ajanı» diyorlardı. Çünkü Hindistan ile SSCB arasında ekonomik ve herşeyden önce ticari ilişkiler kurulmasını önermiştim (O sıralarda Hindistan'ın dış ticareti baştan aşağı İngiliz kontrolü altında idi). Çabalarımızı bundan sonra da sürdürdük ve 50 yıllarının ortalarında ilk sonuçlar kendini göstermeye başlamıştı. O yıllarda Hindistan'la kapitalist ülkeler arasında imzalanan ve yenisömürgecilik niteliği taşıyan ticari ilişkiler yönetici sınıfın bazı çevrelerinde hoşnutsuzluk uyandırıyor, çünkü ulusal gelişmeyi önemli ölçüde kösteklemekteydi. Ama bu sorunları ortaya koyan, ticaret adı altında yürütülen soyguna karşı koyan, bağımsız Hindistan'ın döviz rezervlerinin saçılmasını kınayanlar komünistler olmuştur.

Daha sonraları SSCB ile ticareti, HUK'nin parlamento içi ve parlamento dışı birçok üyeleri de desteklemişti. Böylelikle bizim tutumumuzun dayanakları gitgide güçlenmişti. Bugün, bilindiği üzere, Hindistan'ın dış politikası barış ve ulusal kurtuluş savaşlarını destekleme, Sovyetler Birliği ve sosyalist topluluğun üyesi diğer ülkelerle dostluk bağlarını sürdürme politikası ve bu politika hükümetin değişmesinden sonra da değişmemiştir. Hindistan Başbakanı M. Desai'nin geçen yıl Sovyetler Birliği'ni ziyaret etmesi ve L. Brejnev ile diğer Sovyet yöneticileriyle görüşmesi Hindistan-Sovyet dostluğunun halkımızın bilincinde derin kökler saldıığını ve ulusal varlığımızın bir parçası haline geldiğini göstermiştir.

Şimdi iç politika alanına dönelim. Bu alanda da tüm girişimlerimize karşı konuyordu. Fakat biz yılmadık ve parlamento kürsüsünde, endüstri-

nin kilit noktalarında etkilerini sürdürmeye çalışan yerli ve yabancı tekel-lerin maskesini sıyırdık, devlet sektörünün geliştirilmesi görüşünü savundu-duk. Bu arada gerek ekonomi alanında, gerekse devlet aygıtında boğaz-larına kadar rüşvet ve suistimallere batanların içyüzünü açıklayarak, sigor-ta şirketlerinin ve bankaların, petrol endüstrisinin, makine kuruculuğu en-düstrisine bağlı bazı kolların ve kömür ocaklarının millileştirilmesi için direttik. Ayrıca, Hindistan burjuvazisinin yabancı tekel-lerle birlikte hazırladığı plana göre, Hindistan'daki belli başlı endüstri kuruluşlarını kontrolu altına almaya kalkışan büyük işadamlarının yolunu kestik. Çay plantas-yonları ile kömür ocaklarının sahibi İngilizlerin sömürü, suistimal ve sav-saklamalarını parlamentoda ilk açıklayanlar komünistler olmuştur. Tekelci kapitalizmin içyüzünü açıklamak ve ona karşı savaş yürütmek parlamento-da günlük ödevlerimiz arasında yer almıştır.

Bugün birçok ağır endüstri ve makine yapıcılığı işletmesi devletin malı-dır. Memleketimizde SSCB'nin yardımıyla 70'ten fazla endüstri vb. işlet-mesi kurulmuştur ve bunlar, ekonomimizin yaşamsal alanlarında kilit nok-tası olan endüstri kuruluşlarıdır. Bana göre bizler, parlamentodaki eylem-lerimizle, bu değişikliklerin gerçekleşmesine önemli katkılarda bulunduk. Parlamentoda hiçbir parti, Hindistan'da büyümekte olan, demokratik bi-çimde yönetilen devlet sektörü temelinde modern endüstrinin kurulması için Komünist Partisi kadar diretmemiştir.

Bundan başka biz, köklü bir toprak reformu yapılması, toprağın onu işleyenlere dağıtılması konusunda parlamentoda ısrar ettik. Bizim çaba-larımızla ve savaşkan köylü eylemleriyle bu görüşümüz de gitgide daha geniş ölçüde desteklenmeye başlandı. Eyalet yasama meclislerindeki yoldaşlarımız da, köklü toprak reformları uğrunda aralıksız olarak savaş yürüttüler.

Bağımsız Hindistan'ın anayasasında laiklik ve sosyalizm ideleri yer al-maktadır. Biz bölgeciliğe taraftar ve laikliğe karşı olanları eleştirerek, hü-kümetten, bunlara karşı önlemler almasını, anayasadaki vaatlerine uyararak dinsel bağnazlığa karşı savaşmasını istedik. Görüldüğü gibi, partimizin parlamento çalışmaları genç cumhuriyetin laiklik temellerinin sağlamlaş-masında önemli bir rol oynamıştır. Bununla ilgili olarak, bölgelerdeki ge-rici çevrelerin saldırılarına herkesten fazla komünistler göğüs germişler-dir. Cumhuriyete dil ilkesi temeline göre giren eyaletlerle ilgili olarak, yeniden örgütlenmeye gidilmesi isteğini herkesten önce komünistler ortaya atmışlardır. Parlamentoda hiçbir parti, İngiliz sömürge egemenliğinin des-tekçisi olan eski ricalarla, bunların feodal ayrıcalıklarına karşı, HKP ka-dar çetin savaş yürütmemiştir.

Biz parlamento kürsüsünden, işçilerin, köylülerin ve tüm emekçilerin çıkarlarını ardıcıl olarak savunmak için faydalandık ve hükümeti defa-

larca ödümler vermek zorunda bıraktık. Bu konularda, zaman zaman, burjuva yöneticilerle, «boğaz boğaza» geldiğimiz olmuştur. Komünistlerin tutumu, kurtuluş savaşımızın geleneklerini ve özellikle toplumsal ve ekonomik amaç ve vaatlerimizi yansıtmaktaydı. Biz, ücretlerin artırılması ve işsizlere yardım ödenekleri ayrılması için savaştık; tekellerin hareket özgürlüğünün kısıtlanması konusunda hükümeti etkiledik, sendikal haklar uğrunda savaşım yürüttük. Yakın geçmişten bir tek örnek vermekle yetineceğim. İndira Gandhi'nin ülkede olağanüstü durum ilân etmesinden sonra, büyük sermayenin, son yıllarda emekçilerin yaşam düzeyine karşı düzenlediği en büyük saldırı başladı. Hükümet, işçi sınıfına karşı yöneltilmiş diğer önlemlerin yanısıra, primlerle ilgili yasağı değiştirerek, emekçilerin bir kazanımını ortadan kaldırdı. HKP, bu gerici önleme karşı, parlamentoda enerjik bir direnişe geçti. Ne yazık ki, bununla ilgili haberler basında ve resmi haberleşme araçlarında yer almadı, çünkü sansür yasaları, hükümetin bu gibi haberleri yasaklamasına olanak veriyordu.

Daha birçok örnekler verilebilir, ama komünistlerin parlamentodaki eylemlerinin anlam ve etkisinin anlaşılması için buraya kadar söylenenlerin yeterli olduğunu sanıyorum. Yalnız şunu belirtmek istiyorum ki, biz bu savaşta sadece partimizi temsil etmedik, aynı zamanda ülkemizdeki anti-emperyalist, anti-feodal, anti-tekelci güç ve akımların da temsilciliğini yaptık. Hem de yalnız temsil etmekle kalmadık, ayrıca onları güçlendirmek, esinlemek, birleştirmek, ulusal gelişmelerdeki ilerici eğilimleri güçlendirmek, Hindistan'ın uluslararası alandaki rolünü yükseltmek için solcu ve demokratik birliğin kurulması yolunda çabalar harcadık. Burjuva iktidarının halk yığınları için yaşamsal önem taşıyan sorunları çözmeyeceği bizim için apaçıktı.

Daha önce belirttiğim gibi, biz parlamentodaki çalışmalarımız boyunca işçi sınıfının devrimci konumlarının propagandasını yaptık, ülkenin tam ekonomik ve politik bağımsızlığa kavuşabilmesi için uzlaşmasız bir savaşın gerekli olduğu görüşünü savunduk. Hiç kuşku yok ki, burjuva liderleri de Hindistan'ın politik bağımsızlığını istiyorlardı, ama onların amacı memlekette sermayenin egemenliğini sağlamaktı. Bizim için parlamento hem devrimci ajitasyon kürsüsü, hem de somut devrimci savaş alanıydı. Oysa ulusal burjuvazi ve onun politik temsilcileri, parlamentoya, sınıfsal egemenliklerinin sağlamaştırılması ve sonsuzlaştırılmasına yararlı bir silâh gözüyle bakmakta, kurtuluş hareketinin anti-emperyalist demokratik geleneklerini ikide birde kabaca çiğnemektedirler. Tek sözle bizim parlamentodaki eylemlerimiz burjuva güçlerinin eyleminden ilkesel olarak farklıdır.

Hindistan koşullarında parlamento eylemlerinin özellikleri hakkında ne söylenebilir? Her şeyden önce şunu belirtmek gerek ki, Asya ülkelerinin,

sömürgeciliğin ortadan kaldırılmasından önce içinde buldukları düşük düzeydeki kapitalist gelişme ve egemenlik yıllarında bu ülkelerin toplumsal-sınıfsal yapılarının kapitalizme dönüşmedeki ağır tempolar toplumda kapitalizm öncesi sistemlere özgü sınıf ve katmanların toplumda sayı bakımından üstün olmalarını sağlamıştır. Burada dikkatleri şu önemli noktalar üzerine çekmek istiyorum: Bizde, Avrupa kapitalist ülkelerindekinden kesinlikle farklı olan toplumsal kuruluşlar piramidi vardır; toplumda henüz toplumsal ve politik yapılar açıklıkla biçimlenmemiş, ya da hiç olmazsa gelişmiş kapitalist ülkelerdeki düzeye erişmemiştir; emekçilerin okuma-yazma durumu daha zayıf, bilinçleri, hele sınıfsal bilinçleri daha az gelişmiştir; burjuva demokrasisinin parlamento sistemi daha dengesizdir; bu nedenle otoriter eğilimlere karşı ilerici güçler tarafından savunulması gereklidir.

Bugünkü dönemde Hindistan gibi ülkelerde kapitalist gelişmenin «temiz biçimlerde» yürüyemeyeceği apaçıktır. Asya'da kapitalist egemenliğin tüm olumsuz çizgileri, daha sömürgeci devletlerin bu sistemin tohumlarını ekmeye başladıkları sıralarda ortaya çıkmıştır ve bu sistem, toplumun derin bunalımlara sürüklenmesinden başka bir seçenek göstermeyi başaramamıştır. Doğal olarak, böyle bir durum kapitalizmin, küçük burjuvazinin geniş katmanlarını kendisinden yana kazanmasına, bu katmanların, toplumsal değişimlerin silâhı olan parlamento dahil, burjuva kuruluşlarını desteklemelerini sağlamasına zerre kadar yardımcı olmamıştır. Aynı zamanda, büyük burjuvazi, toplumumuzda geleneksel olarak varolan kasta-lara, bölgeciliğe, vb. dayanarak, halkın bu katmanları üzerinde belirli ölçüdeki etkisini koruyabilmiştir. Bu bir paradoks gibi görünse de, insanın, Hindistan'daki yığınların ideolojik bakımdan burjuvalaşması ve bunun parlamentonun çalışmasını etkilemesi gibi karmaşık ve çelişkili bir süreci anlamaya çalışırken, böyle bir durumu gözönünde bulundurması gerekiyor.

Pratikte sözkonusu özellikler birçok planda kendini göstermektedir. Örneğin ülkenin birçok köylük bölgelerinde şu veya bu adayın seçimleri kazanması veya kaybetmesinde din ve kast sorunları hâlâ büyük bir rol oynamaktadır. Partilerin çoğu adaylarını seçerken, bu etkenleri mutlaka gözönünde bulundurmaktadırlar, çünkü geniş seçmen yığınlarının ancak şu veya bu bölgedeki geleneksel örgütlerin yöneticisi olan kimselerin yardımıyla elde edilebileceğini bilmektedirler. Birçok örneklerden çıkarılan sonuçlara göre, oylar çoğu kez satın alınmaktadır. Seçimlerde sahtecilik olayları da geniş ölçüde yaygındır. Demokrasiyi göklere çıkaran Hindistan burjuva partileri, bu oyunların hiç de yabancıları değildir. Buna, seçim sonuçlarının değiştirilmesinde paranın oynadığı büyük rolü de eklemek gereklidir. Ayrıca, birçok eyaletlerin köylük bölgelerinde, örneğin Harican'lar gibi geri kalmış vatandaşlar seçim hakkından tamamiyle yoksun bırakılmışlardır. Bundan bir süre önce, Bihar eyaletinde yapılan seçimler sırasında, büyük toprak sahiplerinin silâhlandığı gruplar seçim sandıklarına

elkoyarak, oy vermeye gelen vatandaşları terörize edip, seçim merkezlerinden kovduktan sonra, sandıklara sahte pusulalar doldurmuşlardır. Seçimlerde sorumlu olan resmi kişiler bu saldırılar karşısında ya boyun eğmek zorunda kalmış, ya da bu sahteciliğe ortak olmuşlardır. Yasama organlarına seçilmiş olanların, bir partiden başkasına geçmeleri adeti geniş ölçüde uygulanmaktadır. Bu durumda, seçmenlerin, halk yığınlarının irade ve isteklerinin hiçe sayıldığı ortadadır. Geçmişte bu gibi «fırıldaklar» HUK geniş ölçüde başvurduğu gibi, şimdi de Janata Partisi aynı şeyi yapmaktadır.

Burjuva parlamento kuruluşları köklü toplumsal-ekonomik değişimler aracı olmadığından ve yığılar bunu anladığından, gerici çevreler, bu kuruluşlara karşı savaşta, halk yığınlarını seferber etme olanağına sahip bulunmaktadırlar. Bununla ilgili olarak şu kadarını belirtmeliyiz ki, bugün iktidarda bulunan Janata Partisi'ne oy verenlerin çoğu, HUK hükümetine karşı Bihar eyaletindeki yasama meclisinin kapatılması isteğiyle harekete geçmişlerdi. Bununla da yetinmemiş, sözkonusu yasama meclisinin birkaç üyesini kaçırarak, tehdit yoluyla istifaya zorlamışlardı. Bu gibi kimselerin, sözkonusu kampanya sırasında küçük burjuvazinin birçok katmanları tarafından desteklendikleri de yadsınamaz. 1975 Haziranında, başbakan İndira Gandhi, ülkede olağanüstü durum ilân edildiğini açıkladı. Bu ise emekçilerin birçok haklarını sınırlandırdığı gibi, parlamentonun haklarını da kısıtladı. Hindistan'da gerginlik son kertesine gelmişti. Burjuva iktidarının zayıflığı, yozlaşması, anti-demokratik, halka karşı tutumu iyice ortaya çıkmıştı. Kişisel, otoriter yönetim gitgide İndira Gandhi'nin elinde toplanıyordu. Bu durum, bir yandan demokratik güçlerin ve yürüttükleri savaşın zayıflamasına neden olurken, öte yandan da gericiliğe, demagojiye başvurarak, halkın hoşnutsuzluğundan kendi yararına faydalanma olanağını sağladı. Bu da 1977 seçimlerinin sonucunu etkiledi.

Bütün bunlar ülkemizdeki burjuva parlamenter sisteminin temelindeki zayıflıkları göstermektedir. Ama bence, bunun, gelişmekte olan diğer ülkelerdeki benzerlerinden pek de farkı yoktur. İktidardaki sömürücü sınıf veya sınıflar, bu sistemin işleyişini sınırlandırmak, ve egemenliklerini sürdürmek sözkonusu olunca, tamamiyle yıkmak olanağına sahiptirler. Bu konuda birçok örnekler vardır. Bunlardan biri, Sri Lanka'da anayasanın, başkanlık yönetimi yararına değiştirilmesidir. Diyebilirim ki, bence, günümüzde burjuva parlamenter demokrasisinin tümü tehdit altında bulunmaktadır.

Orta derecede gelişmiş bir ülke olan Hindistan'da parlamento geleneğinin 30 yıllık bir ömrü olmasına karşın, burjuva-demokratik kuruluşlar ülkemizde, gelişmekte olan diğer birçok ülkelere kıyasla, daha derin kökler salmıştır. Böyle olsa da, dediğim gibi, bunların üzerinde dolanan tehditleri küçümsemek gerek. Hal böyle olunca, komünistlerin parla-

mento eylemleri daha da büyük bir önem kazanmıştır. Fakat biz devrimci demokrasi perspektiflerini görmekte ve bu uğurda savaşmaktayız.

HKP geçen yıl yapılan genel seçimlerde Halk Meclisi'nde sadece yedi üyelik kazanmakla, ciddi bir başarısızlığa uğramıştır. Bugün bizi Halk Meclisi'nde sadece Kerala ve Tamilnadu eyaletlerinin milletvekilleri temsil etmektedir. Ülkenin diğer bölgelerinden seçilmiş bir tek temsilcimiz yok. Seçimleri sağcı güçler kazandı ve biz onlarla işbirliğini kabul etmedik. Bununla beraber, uğradığımız başarısızlığın, daha önceki kazanımlarımızı yokettiğini düşünmek fazla kötümserlik olur. Bana kalırsa bunlar geçici başarısızlıklardır. Uğradığımız kayıpların birçok nedenleri vardır ve biz bunları derinlemesine incelemiş bulunuyoruz. Durum bu yılın Mart-Nisan aylarında yapılan XI. Parti Kongresi'nde incelendi. Bize göre partimiz, bir süre, geniş yığınların eğilimini yanlış değerlendirdi, halkın, olağanüstü durum zamanında işlenen haddinden fazla suçun ve aşırılığın sorumlusu olan İndira Gandhi hükümetinden kurtulma azminde olduğunu anlamadı. Ne var ki, şunun da unutulmaması gerekir: Geçen yılın Mart ayında yapılan seçim, ülkede uygulanmakta olan seçim sisteminin demokrasinin korunması ve güçlendirilmesi isteklerine yanıt vermediğini gösterdi. Bu sistemin noksanlıkları nelerdir?

Şimdiye kadar Hindistan'da hiçbir parti, seçmenlerin çoğunluğunun desteğine dayanarak iktidar olmamıştır. İktidar partilerinin parlamentodaki yerleri, daima, seçimlerde kazandıkları oylardan fazla olmuştur (örneğin HUK, iktidarda bulunduğu süre içinde bir kez bile olsun parlamento seçimlerinde % 50 oranında oy almadığı halde, Halk Meclisi'nde hep yerlerin % 75'ini, hatta daha fazlasını sağlamıştır). Nisbi temsil usulünün uygulanmaması burjuvazi için olağanüstü bir avantajdır. Bu nedenle bizce burjuva parlamentosu koşulları çerçevesi içinde parlamentonun halkı temsil eden bir organ haline gelebilmesi için, nisbi temsil usulünün uygulanması, her partinin parlamentoda elde ettiği yerlerin, verilen oyların sayısına uygun olması gerekir. Bu sistem, hiç olmazsa, her türlü ilkeye aykırı bağlaşıklıklar kurulmasını ve diğer suistimalleri önleyebilir. Partimizin en önemli istemlerinden biri budur.

Bunun yanısıra, parlamento sistemine paranın egemen olması olanağına son verilmesi zorunludur. Büyük toprak sahipleri ve tekeller, seçimleri etkileyerek, yasama organlarının ve hükümetin desteğini sağlayabilmek için milyonlarca rupi harcamaktadırlar. Seçimlerin ve parlamento kurumlarına büyük sermayenin ve burjuva partileri yöneticilerinin çıkarlarına fazlasıyla uygun gelen oyunlarına karşı korunmasını sağlayacak yenilikler yapılması gereklidir.

Biz parlamento kurumlarının yenileşmesi için birçok önlemler önermekteyiz, ama, bunun yanısıra, temel ödevin, gitgide daha geniş kitlelerin dev-

let yönetimine çekilmesi olduğunu gözden kaçırmıyoruz. Bu, yenilenme sürecinin temelini oluşturmalıdır. Parlamenter demokrasinin halk yığınlarının çıkarlarına gerçekten hizmet edebilmesi ve ulusun ilerlemesine yardımcıda bulunabilmesi için burjuvazinin zorbalığından kurtarılmalıdır. Emekçilerin bu sistem üzerine gitgide daha güçlü baskıda bulunmaları ve çalışmalarını etkilemeleri gerekmektedir.

Geçen yıl yapılan seçimler, burjuva demokrasisinin bunalımını ortadan kaldıramamıştır. Tam tersine, bu bunalım derinleşmesinin yeni bir aşamasına ulaşmıştır. Şimdi yaşanmakta olan an, en ciddilerinden biridir ve bugünün olayları Hindistan'ın geleceğini geniş ölçüde etkileyebilir. Eğer solcu ve demokratik güçler (bu konuda en önemlisi komünistlerin birliğidir) birleşmez ve halkın moral, politik ve ekonomik bunalımdan çıkmasına yardım etmezlerse, sağcı güçler daha da sağlamlaşabilir. Bunu gözönünde bulunduran Hindistan Komünist Partisi, solcu ve demokratik güçlerin birliği için büyük çabalar harcamaktadır. Aslında partimiz, ülke ve halk için seçenek ve zorunluk haline gelen solcu ve demokratik güçlerin birleşmesi ödevini ulusal çapta ciddi ve dürüst olarak yerine getiren tek partidir. Burjuvazinin iktidar üzerindeki tekeline, bu tekeli, ikili parti sistemiyle, ebedileştirmek niyetlerine ancak böyle son verilebilir.

3

Parlamentero katılmamızın genel sonuçlarını özetlersek şunları söyleyebilirim:

Birincisi, Marksizm-Leninizm'in kurucuları, burjuva parlamentosunda eylem yürüten komünistlerin başlıca amacının parlamento kürüsüsünde konuşmak, seçim kampanyaları ve yasaların görüşülmesi sırasında politik savaş yürütmek, egemen sınıfın liderleriyle tartışmalar yapmak olduğunu ve bütün bunların halk yığınlarının sınıfsal eğitimi ve savaşıma çekilmesi için gerekli araçlar arasında yer aldığını açıkça belirtmektedirler. Bizim kanımıza göre, bu görüş genel çizgileriyle, ülkemizdeki komünistler dahil, sosyalist dünya dışındaki tüm komünistler için bugün de geçerlidir.

İkincisi, komünistlerin burjuva devletinin parlamentosuna ve hatta hükümetine katılmaları, işçi sınıfının, devletin politikası ve ülkenin gelişmesi üzerindeki etkisinin artmasına yardım etse de, sadece bu, hükümetin veya burjuva devlet aygıtının diğer kuruluşlarının, hele hele burjuvazinin ekonomik ve politik konularının kontrol altına alınması için yeterli değildir. Bu da doğal bir şeydir, çünkü sermaye hem ekonomiyi, hem burjuva partilerinin politikasını, hem de yığınsal haberleşme araçlarını kontrol etmektedir. Komünist Partisi burjuva parlamentosunda ne kadar fazla yere sahip olursa olsun, yığınları seferber etmeden çözümleyici başarılar elde edemez. Bizim deneyimlerimiz, başarının her zaman, parlamenter savaşın

yığınsal hareketle kaynaştırılmasına bağlı olduğunu göstermektedir. Parlamento'daki komünist sayıların gücünü, yığınlarla ilişkilerinin köklü, yığınsal hareketlerle ve yığın örgütlerinin savaşlarıyla savaşkan bağlarının güçlü olmasını artırmaktır. Burjuva yöneticiler parlamento tartışmalarında parlak nutuklar karşısında bile sağır davranırlar; onların anladığı dil, savaşkan yığınsal eylemlerdir. Benim kanıma göre, sosyalizm için parlamenter yol denen şey yoktur.

Silâha başvurmadan, barışçı bir yol ve bir de barışçı olmayan yol vardır, ama her ikisi de yığınların emperyalizme ve gericiliğe karşı politik, ekonomik ve ideolojik alanlarda direnmelerini gerektirmektedir. İşte komünistlerin eylemleri bu savaşın güçlendirilmesine yönelik olmalıdır. Belirli koşullarda bir iç savaşa gidilmeden, yani gericiliğin emekçilerin sosyalizme doğru yürüyüşünü önleyecek yığınların demokratik seçim yapmalarına karşı çıkacak güç ve cesaretinin olmadığı koşullarda sosyalizme yönelmek mümkündür. Başka durumlarda bu mümkün değildir. Fakat, tarihin gösterdiği gibi, hiçbir durumda gericilik iktidarı gönüllü olarak elden bırakmıyor. Onu iktidardan kopmaya zorlamak gereklidir. Bu işi, işçi sınıfı, ancak toplumdaki ağırlığına dayanma, geniş demokratik güçleri birleştirme ve güçlü bir politik hareket yaratma yeteneğini göstermekle başarabilir. Parlamento bu savaşın güçlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ama toplum düzeninin değişmesi, yapısında köklü toplumsal-ekonomik değişimler yapılması ancak komünistlerin ve diğer solcu demokratik güçlerin, aktif yığın hareketlerine dayanarak, burjuva parlamentosunu burjuvazinin sınıfsal yönetiminin aracı olmaktan kurtararak, emekçilerin toplumsal, ekonomik değişimler uğrunda savaşlarının aracı haline ve eninde sonunda, iktidarın ele geçirilmesinden sonra, toplumsal değişimler aracı haline getirmeleriyle mümkündür.

Üçüncüsü de, komünistlerin parlamentodaki diğer partilerle kurdukları karşılıklı bağların taşıdığı büyük önemdir. Bu, olağanüstü karmaşık ve çok yanlı bir sorundur.

Yukarıda belirttiğim gibi, elde ettiğimiz olumlu sonuçların en önemli unsurunu, komünistlerin girişimlerde bulunmaları ve parlamento dışında geniş halk yığınlarından destek görmeleri oluşturmuştur. Ama, parlamento içinde, belirli çevreler tarafından ve bu arada, hep ulusal burjuvazinin temsilcileri tarafından yöneltilmesine karşın, Hindistan Ulusal Kongresi'nden belirli kesimler tarafından desteklenmeseydik birçok ilerici yasalar parlamentodan geçemezdi. Bu destek, ancak, HUK'nin bir yere kadar, büyük ölçüde toplumsal yapısını da belirleyen bağımsızlık savaşı gelenekleriyle açıklanabilir. Sömürgeciliğe karşı savaşta en büyük politik örgüt olarak yer alan HUK, sadece burjuvaziyi değil, işçi sınıfının ve diğer emekçilerin bazı kesimlerini kendinden yana çekmeyi başarmıştır. Bu politik örgütün üyeleri ve yandaşları arasında en çeşitli toplumsal-politik çev-

relerin temsilcilerini bulmak mümkündür. Hatta, şurası da belirtilmelidir ki, 40 yıllarının başlarında komünistler de bu partinin çerçevesi içinde eylem yürütebilmişler, işçi sınıfının ve köylülüğün ulusal kurtuluş savaşındaki önemini ısrarla ve ardıcıl olarak vurgulamışlar ve kurtuluştan hemen önceki dönemde işçilerle köylülerin bütün ülkedeki birçok anti-emperyalist ve anti-feodal hareketlerinin örgütlenmesinde baş rolü oynamışlardır.

Bağımsızlığın elde edilmesinden sonra, devlet iktidarı ulusal burjuvazi-nin eline geçince, ülkemiz kapitalist gelişme yolunda yürümeye başladı. Fakat bu sömürgecilikten miras kalan ekonomik sorunları çözemezdi. Bu HUK'ye bağlanan halk yığınları arasında düşüklüğüne neden oldu ve iktidar partisi içindeki güçlerin belirli ölçüde kutuplaşmasına yol açtı. O kadar ki, bazı üyeler bu partiden çıkarak, kendi örgütlerini kurdular. Böyle de olsa, 1977 yılındaki son seçimlere kadar HUK, çevresinde en geniş toplumsal katmanların ve bu arada demokratik görüşlü küçük burjuvazinin önemli sayıda temsilcilerini bir araya getiren biricik büyük politik örgüttü. Biz, bu burjuva partisinde anti-emperyalist ve anti-feodal görüşlere hep bağlı kalan ve ulusal dış politika konusunda olumlu tutumları olan demokratik çevrelere her zaman, işçi sınıfının ardıcıl olmasına da potansiyel bağlaşıkları gözüyle baktık. Parlamento tartışmalarında ve kararların alınışında bunların desteğini kazanmaya hep önem verdik. Bu çevrelerin ilerici davasına olumlu katkılarını kabul etmemek haksızlık ve birikmiş değerli deneyimlere dayanmaktan vazgeçmek olur.

Bana göre, gelişmekte olan bir ülkenin bir burjuva partisinde böyle demokratik katmanların bulunması oldukça yaygın bir olgudur ve bu komünistlerin parlamentoda uyumlarını genişletme olanağı sağlamaktadır.

Yalnız şunu belirtmeliyiz ki, bu gibi bağlaşıklıklarda esnek bir tutum takınmak, partinin bağımsız rolünü sürdürmek gerektiğini unutmamalıdır. Burjuvazi her zaman, devrimci güçlerin yürüttükleri savaşın içeriğini boşaltmaya, bu güçleri kendi reformist politikasının çerçevesi içine sıkıştır-maya çalışmaktadır. İşte bu nedenle komünistlerin konumları ile proleter-ya dışındaki bağlaşıklarının konumlarını açıkça sınırlandırmaları çok önemlidir. Hem de bu, yalnız ideolojik değil, politik sorunlarda da yapılmalıdır, yoksa partinin bağımsızlığını kaybetmesi tehlikesi ortaya çıkar. Biz partimizin geçen seçimlerdeki başarısızlığından bu sonucu çıkarmış bulunuyoruz.

Komünist sayılab, parlamento çalışmalarında, hiçbir zaman burjuva etkinin tehlikesini unutmamalıdır. Burjuva liderlerinin yasama organlarındaki solcuları, överek, vaadlerde bulunarak, kanatları altına alarak ve diğer metotlara başvurarak uslandırmayı ve etkilemeyi denediklerine tanık olmuşumdur.

Ama bütün bunlar, yanlışlık yapmak korkusuyla, diğer solcu ve demok-

ratik partilerle demokratik solculuğun birliği bakımından önem taşıyan mümkün olduğu kadar geniş işbirliğini sağlamaktan vazgeçmek anlamına gelmez. Somut politik sorunlarda uzlaşmaya gitmenin de gerektiği unutulmamalıdır. Önemli olan bu yola hangi sorunlarda başvurulabileceğini ve ne kadar uzağa gidilebileceğini bilmektir.

Son olarak şunu belirtmek isterim ki, Hindistan'daki toplumsal ilerleme savaşı, her ne kadar seçimlerin önemli rolü yadsınmazsa da, sadece oy sandıkları etrafındaki savaşımla kazanılamaz. Utku ancak emekçilerin, sert ve acımasız sınıfsal ve politik savaşlarıyla savaşkan yığınsal hareketleriyle elde edilebilir. Biz komünistler seçimlere katılmayı da, parlamentoda ve diğer yasama organlarındaki çalışmayı da bu geniş çerçeve içinde değerlendirmekteyiz.

Sermayenin Kozmopolitizmi ve İşçi Sınıfının Enternasyonalizmi

Michael O'Riordan

İrlanda Komünist Partisi Genel Sekreteri

Bugün sermayenin tekelleşmesi sürecinin en önemli özelliği, onun enternasyonalleşmesidir. Devlet-tekeli «sargısı» içinde gelişmeyle, bu enternasyonalleşme, karşılıklı olarak bağıntılı iki süreç halinde, yani devletlerarası düzeyde entegrasyon (örneğin, Avrupa Ekonomik Topluluğu) ve özselci düzeyde, şimidiye kadar eşi görülmedik ölçülerde çokuluslu korporasyonların (ÇUK) oluşması halinde kendini gösteriyor. Ayrıca, bu korporasyonlar son yıllarda uluslararası birliklerden çok daha çabuk gelişiyor.

Biz, bu yazımızda, gazete ve dergi gibi bir yayın çerçevesine sığmayacağı için, ÇUK'un gelişme yolunu izliyecek, bunların politik-ekonomik iş niteliğini ortaya koyacak ve dünya kapitalist işletmeciliği sistemi içindeki yerlerini belirliyecek değiliz. Biz burada sadece bir sorun üzerinde, yani yeni tipten tekeller düzeyinde sermaye birikimi sürecinin kozmopolitikleşmesi ile proletaryanın çalışma koşulları ve sınıf savaşımının enternasyonalleşmesi arasındaki bağıntı üzerinde duracağız. Bir başka deyişle, burjuva kozmopolitizminin ve proletarya enternasyonalizminin ekonomik temellerini konu edineceğiz.

Yeni tipten uluslararası tekellerin yerleşip pekişmesi oransal olarak yeni bir olgudur. Ama bugün pratik olarak sendikalar veya işçi sınıfının diğer örgütleri düzeyinde hiç bir toplantı, çokuluslu korporasyonlar (1) sorunlarına değinilmeden geçmiyor. Bu tekeli ahtapotlarının her biri dokunacaklarını birçok ülkeye uzatmış bulunuyor. ÇUK'un dolaysız yatırımları bugün çoğu devletlerin gayri safi ulusal hasılasından iki üç kat daha çabuk artıyor. Kural olarak sayısal bakımdan küçük hissedar gruplarına ait özselci örgütler, çokuluslu korporasyonlar, egemen ulusal devletin çoğundan daha büyük bir ekonomik güce sahiptirler. Burjuva ekonomistlerine göre, 1985 yılında kapitalist dünyada sanayi üretiminin dörtte üçü en büyüklerinden 300 kadar tekeli grubunun iyeliği olacak, karar ve yönetim merkezlerinin sayısı daha da azalacaktır.

Bugün artık en büyüklerinden 100 kadar tekeli yabancı ülkelerdeki

(1) Dergimizde yakın geçmişte bu sorunla ilgili yazılar yayımlandı. Bkz. Sayı 1978/7 ve 8.

kuruluşlarının üretim hacmi 500 milyar doları buluyor, yani kapitalist dünyanın 350 milyar dolar dolayındaki tüm dışsattım tutarını bir hayli aşıyor. ÇUK'un, her şeyden önce Amerikan sermayesinin denetiminde olanların ellerinde çok büyük parasal kaynak ve yedekler toplanmış bulunuyor. Bu tekellerin en kısa süreler içinde 250–300 milyar dolar serbest ödeneği, yani tüm kapitalist dünyanın döviz yedeklerinin iki misli daha fazlasını iş alanına sürebilecekleri sanılıyor. (Bu gerçek, İrlanda'nın eski sanayi ve ticaret bakanı Justin Keating tarafından, yakın geçmişte ortaya çıkarılan yeni yeraltı servetlerinin işletilmesiyle devlet kumpanyalarının mı, yoksa çokuluslu konsernlerin mi görevlendirilmesi sorununun ülke ölçüsünde tartışılması sırasında açıkça ileri sürülmüştü.)

Tekellerin kozmopolitik egemenliğine dönük eğilimleri koşullayan en önemli etkenler arasında şunları sayabiliriz: İşgücünün düşük tutulduğu ve ucuz hammadde kaynaklarını hizmete koşmanın kolay olduğu ülkelerde işçilerin sömürülmesi; yabancı ülkelerde kendi özel kuruluşlarını kurma yoluyla yerel gümrük ve dış ticaret tarifeleri yasası hükümlerinin, ulusal gümrük duvarlarının aşılması; kârların liberal vergi yasalarının yürürlükte olduğu ülkelere aktarılması ve faiz oranlarının düşük olduğu ülkelere krediler alınması, kambiyo kurunda ikircimler yüzünden meydana gelen kayıpların uluslararası parasal operasyonlara katılmalarla giderilmesi . . . Bütün bunlar, en çok kâr sağlama çırpınışının gerektirdiği işlemlerdir.

Ama bunun başka nedenleri, başka gerekçeleri de vardır. Çokuluslu süper konsernler kurma yoluyla sermaye yoğunlaşmasının hızlanması, emperyalizmin dünyadaki politik değişimler karşısında gösterdiği tepkidir, güçler dengesinin sosyalizm yararına değişmesi sürecini durdurma denemesidir.

Zamanı geçmiş özel iyelikçi örtü altında üretim güçlerinin büyük ölçüde toplumsallaşması sonucunda çok uluslu korporasyonların ortaya çıkması, kapitalizmin çelişkilerini, bu arada ücretli emek ile sermaye arasındaki çelişkileri sertleştirdi.

Çokuluslu korporasyonun yabancı ülkeler ekonomilerinde kök salıp tutunması için ülkeden sermayenin ve teknik araçların akıp gitmesi, yurtdışına binlerce işyerini alıp «götürüyor», ülkedeki işsizliğin artmasına yol açıyor. Amerikan trans-ulusal korporasyonları, 1966 yılından 1970'e kadar, ABD sınırları içerisinde yaratılma olanağı bulunduğu halde, yabancı ülkelerde 600 bin işyeri açtılar. Aynı dönemde, İsveç'in ülke içindeki işyeri sayısı 17 bin azaldığı halde, yabancı ülkelerdeki kuruluşlarında çalışanların sayısı 35 bin arttı.

Tüm bunlar, ÇUK'un yöneldiği ülkelerde işsizlik sorununun böylelikle çözüldüğü anlamına gelmez. Çünkü teknolojik bakımdan daha ileri üretim süreçleriyle ilişkili olan bu korporasyonların içeri sokulmaları, serma-

yenin organik yapısının değişmesine, bununla da işeli aramanın oransallıkla azalmasına yardım ediyor. Burada, ÇUK'ların, işelini üretime çekmesinden fazla üretimden itip çıkarmasını gösteren birkaç örnek verebiliriz.

1968 yılında Amerikan «Westinghouse» grubu Belçika'da elektro-teknik kombinasyonu ASEK'i satın alır almaz, üretimde ağırlığını koyan yeni sahiplerin istikrarlı saymadıkları personeli işten çıkarmaya başladılar. Yaklaşık iki bin kişi işinden çıkarıldı. Yalnız vasıfsız işçiler değil, mühendis-teknisyenler de işsizler arasına katıldılar. Bir örnek daha: «Marion» (ABD) makine yapım kumpanyası Clyde'de İngiliz tersanelerini satın aldıktan sonra, «yeni bir örgütlenme»ye girilerek ilgili sendikaya, dört yıl için grevden vazgeçtiğine dair bir anlaşma imzalandı ve bin kadar «hoşnutsuz» işçiye yolverdi.

Şu da biliniyor ki, Batı Avrupa ülkelerinde Amerikan kökenli ÇUK'ların kolları (şubeleri), sermayelerinin ancak üçte birini üretimin genişletilmesine, üçte ikisini ise bu üretimi yeniden kurma ve modernleştirmeye harcıyor ve böylelikle Avrupa kıtasında işsizliğin yaygınlaşmasına «katkı»da bulunuyorlar. Fransız Genel-İş Konfederasyonu haftalık dergisi «La Vie Ouvriere»in verilerine göre, Avrupa «Altılar»ı çerçevesinde 1961'den 1969'a kadar 6 bin çokuluslu kuruluşun meydana getirilmesi 400 bin işçinin işlerinden çıkarılmasına yol açmış bulunuyor. (2)

ÇUK'ların yabancı ülkelerdeki eylemi, ekonomik gelişme ana doğrultularını belirleyen önemli işkolları üzerinde bunların denetiminin kurulması, hükümetlerce belirlenen ekonomi planlarının gerçekleşmesini engelliyor. Birleşmiş Milletler Örgütü Sekreterliği uzmanları şöyle diyorlar: «ÇUK'lar, hükümetlerin ekonomi, vergi ve döviz politikalarını, gelirlere ilişkin politikalarını kundaklıyabilir, aynı zamanda ödeme dengesi üzerinde olumsuz etkiler yapabilirler.» ÇUK'lar bunun için en çeşitli baskı araçlarına sahip bulunuyorlar. Kendi kararlarını dayatmada ekonomi dışı araçlara başvurmaktan da çekinmiyor, bu yolda ulusal bağımsızlıkları ve devlet egemenliğini de çiğniyorlar. Önceleri ekonomide yabancı sermayenin istediği gibi at oynatması yalnız eski sömürgelerin başının derdiyken, bugün gelişmiş kapitalist ülkeler bu sorunlarla karşılaşmakta ve bu da emperyalist-lerarası çelişkilerin birini oluşturmaktadır.

Yabancı sermaye akını, yalnız teknoloji değil, enflasyon da getiriyor. Birçok ülkenin, hele küçük ülkelerin ekonomisinde dış ticaretin yapay olarak kabarık payı, bu ülkelerde ÇUK'ların dışsattım kollarına sahip olmaları yüzünden gayet ciddi yapısal oransızlıklar doğuruyor. Örneğin, İrlanda'-

(2) Şunu da belirtelim ki, Avrupa «Dokuzlar»ı çerçevesinde en yüksek işsizlik düzeyi İrlanda'da görülüyor. AET komisyonunun verilerine göre, 1978 Martında ülkenin işgörü nüfusunun % 9,7'si işsiz durumdaydı (İtalya ve Belçika'da % 8, Danimarka'da % 7,5, Fransa'da % 5, Batı Almanya'da ve Hollanda'da % 4,3).

nın brüt ulusal gelirinde dışsattımın payı % 47'ye varıyor. Böyle yapay olarak dış ticarete bağımlılık bu alanda hep aynı ÇUK'un ağır basmaya başlamasıyla da tehlikeli oluyor. Çokuluslu korporasyonların eylemi sonucu olarak, İrlanda sanayiinin bölgesel yapısında da oransızlıkları belirginleştiriyor, emekçilerin gereksinmelerini karşılama derecesi ile çağdaş üretim güçleri gelişmesinin açtığı olanaklar arasındaki uçurum derinleşiyor.

ÇUK tarafından başka ülkelerde kurulan veya satın alınan kuruluşlarda ilerici tekniğin kullanılması, işin örgütlenmesi, aynı zamanda daha ucuz kadın emeğinden, vasıfsız gençlerden yararlanma, bir kural olarak, burarlarda sömürünün yerel kumpanyalara ait kuruluşlardaki sömürüden daha fazla olduğu sonucuna vardiıyor. Üstelik, yabancı tekellerin başka ülkelerin ekonomik yaşamına sokulmasıyla, ülke çapında sömürünün ortalama düzeyi yükseliyor, çünkü rekabet alıp yürüyor ve bu koşullarda yerel üstenciler emeği yeğînleştirmeyi kendi hakları sayıyorlar. Kuruluşların çeşitli ülkelere serpilmesi tekellerin uluslararası manevra olanaklarını genişletiyor ve onlara en etkin sömürü yöntemlerini ülkeden ülkeye aktarma olanğı kazandırıyor.

Çokuluslu korporasyonlar kendi üretim kolektiflerini özge koşullar içinde tutmak, onları emekçilerin ana yığından ayırmak istiyorlar. Bunun için her şeyden önce daha yüksek iş ücretiyle avlama yolunu tutuyorlar. Ama bir eliyle geri alan düzende, işçiler, çok geçmeden, iş ücretlerine yapılan zamların, emekte gitgide artırılan gerilimi, artık-değer yaratma sürecinde kol ve kafa enerjilerinin alabildiğine zorlanıp israf edilmesini karşılamadığını kavıyorlar.

ÇUK'lar, çeşitli firmalar biçiminde sendikaların alternatifi olacak örgütler meydana getirmeye çabalyorlar. Bu cümleden olarak, Amerikan konserni IBM, Britanya'da bulunan kuruluşlarında danışma kurulları, «Eastman Kodak»da işçi temsilcileri komiteleri meydana getirdiler. Bu gibi birlikler (işçilerin burjuvaziyle birlikleri), kuruluş içinde «sınıf barışı»nı korumakla, toplumsal entegrasyon adına emekçiler üzerinde etki yapma olanaklarını artırmakla, «patronlar ile işçilerin çıkar birliğı» masalına tutunarak onların bilincini yozlaştırmakla ödevlidirler. Emek ile sermaye arasındaki ilişkilerin uzlaşmaz sınıfsal zıtlığının sözümona «insan ilişkileri» taranesiyle maskelenmek istendiğı ortadadır.

Emekçileri ezme mekanizmasını üretim yönetimine işçilerin görünürdeki katılımıyla gizleme çabasına tanık oluyoruz. Örneğîn, Avrupa Aksiyonerler Kumpanyası'nın AET'de hazırlanan tüzük tasarısı, her kumpanyada, emekçi temsilcilerinin de katılacakları üretim komiteleri kurulmasını öngörüyor. Ne var ki, sendikalar bu tasarıya hiç de güvenceyle yanaşmadılar. Bu güvensizlik sırf komitelerdeki işçi temsilcilerine bazı Avrupa ülkelerinde sendikaların artık kullanmaya başladıkları haklardan daha azının tanınacağıını anlamalarından ileri gelmiyor. Sendikalar bunda kapitalist sistem

içinde bütünleşme, harman edilme tehlikesi görüyorlar. Öyle ki, kuruluşların yönetimi sorumluluğu bir yandan sendikalara yükletilebilir, öte yandan bunlar en önemli sorunların çözümünde gerçek erken yoksun edilebilirler. Bu nedenle, birçok ülkede sendika birlikleri yöneticileri bu politikayı reddettiler ve bu türden «yönetime katılım» düşüncesine karşı gelerek eylemsel işçi denetimi isteğinde direndiler.

ÇUK'ların çelişkili özlüğü apaçık ortadadır. Bunlar, bir yandan sermayenin kozmopolitik dokulu gücüdür, öte yandan doğuşlarıyla uluslararası finans oligarşisinin devletçe ayrılmış birliklerinin de âletidirler. İşte, ÇUK'un «tümel» stratejisi ile tek tek emperyalist devletlerin hâlâ süren öncelikle ulusal yönelimleri arasındaki çelişkiler bundan ileri geliyor. Kapitalizmin devletçi ve özsel ekonomi pratiğinde kozmopolitizm ile ulusalcılığın kendine özgü nöbetleşmelerinin nedeni de budur. Ama kapitalist hükümetler ve çokuluslu korporasyonlar, bir şeyde, üretimi kozmopolitikleştirme için yapılan toplumsal harcamaların yükünü emekçilerin sırtına sarmada birlikte hareket etmektedirler.

ÇUK'ların amacı, kapitalist ezgiye karşı en az direniş koşullarında en çok kazancı sağlamaktır. Bu korporasyonların, emekçilerin sosyal-ekonomik kazanımlarına karşı geniş cepheli saldırıları da bundan ileri geliyor. İşçi sınıfı içinde devrimci düşünce ve eğilimlerin, savaşım geleneklerinin ve Marksist-Leninist partilerin güçlü olduğu ülkelerde şubeler açmaktan kaçınmalarının nedeni de budur. Sözkonusu amaca varmak için geniş bir istihbarat ve enformasyon servisi kurmuşlardır. «The Irish Times» gazetesi 22 Haziran 1978 günlü sayısında bu servis konusunda şunları yazıyor: «İrlanda'da sermaye yatırımı olanaklarını incelemekte olan ABD korporasyonları, bu gibi programların görüşülmesinde İrlanda işçi hareketi tarafından yaratılan güçlükler karşısında gayet dikkatli davranmaları için uyarılmışlardı. Kiplinger ajansı tarafından yayımlanan ve Birleşik Amerika iş çevrelerinde geniş ölçüde izlenen «Avrupa Bülteni» aylık dergisinde de böyle bir öğüt vardır.»

Ne var ki, kozmopolit iş adamlarının iradesini yasa olarak kabullenecek uslu bir işgücünü kullanma hesapları yanlış çıktı. Çokuluslu korporasyonların şubelerinde sınıf çelişkileri son derece sertleşti. Gerilimin ana nedenleri arasında, sömürünün daha yüksek bir basamağa çıkarılması, alabildiğine ezici ve yıpratıcı bir çalışma rejimi uygulanması işkolu sendikası ile diyalog yerine personelle «emek ilişkileri» pratiğine geçilmesi, ülke yasalarının pervasızca çiğnenmesi, sınır ötesinde adı konmamış birtakım yönetim merkezlerinde kararlar alınması vardı.

Bu tekellerin hüküm sürdükleri bütün ülkelerde, emekçilerin istekleri ortak nitelik çizgileri kazanıyor. Bununla beraber, her ülkenin kendi özellikleri dipdiri kalıyor. Çoğu kez, bu istekler, iş ücreti düzeyi ile toplumsal

gereksinmelerin eşitlenmesine, iş haftasının her yerde eşit süreli olması gerektiğine ve sendikal haklara değgin oluyor. Aynı çokuluslu korporasyonun işçileri, kendi durumlarını, haklarını ve üstünlüklerini oranlıyor, ne biçimde ve ne ölçüde sömürdüklerini günden güne daha iyi kavıyorlar. ÇUK'ların gelişmesi, proletaryanın emek ve savaşım koşullarının enter-nasyonalleşmesi genel sonucunu veriyor.

ÇUK'lara karşı savaşım stratejisi, emeğin sermayeye karşı savaşımında, dünya sosyalist ve kapitalist sistemleri arasında devlet-tekel birlikleri ça-pında tek tek kuruluşlarca yürütülen savaşımında genel stratejinin bileşen bir bölümü oluyor. İlkesel olarak, bu, kapitalizmle çarpışmadır ve bundan ötürü başlıca gücü de işçi sınıfıdır.

Emekçiler ve emekçi örgütleri, uluslararası tekeli ahtapotlara karşı savaşım için etkin olabilecek biçimler arıyorlar. Bu direnişin en iyi nasıl örgütlenebileceği sorusunu onun kendi mantığı yanıtıyor.

Örneğin, otomobil sanayiinde, daha 1966 yılında tekeller düzeyinde koordinasyon komiteleri kurulmuştu. Bunlara başka başka ülkelerde bu-lunan aynı konsernin şubelerindeki personelden temsilciler girdiler. 1970 yılında da, Lahey'de yapılan kongrede, bu komitelerin delegeleri ve Uluslararası Madenciler Federasyonu temsilcileri, geniş bir eylembirliği programı ve dünyanın en büyük 32 çokuluslu korporasyonunun 4,2 mil-yonu aşkın işçi ve hizmetli çalıştıran kuruluşlarında emek koşullarını eşit-leme sorunu üzerinde görüşmeler yaptılar.

ÇUK üzerinde baskı konusunda, uluslararası federasyonlar sekreter-lerinin toplayabildikleri haberlerden yararlanma, etkin bir savaşım biçimi olmuştur. Fransız «St. Gobain» korporasyonu, Birleşik Amerika'daki şube-sinde çalışan işçilerin sendikaları tarafından ileri sürülen istekleri – son zamanlarda kâr elde etmediği gerekçesiyle – yerine getirebilecek durum-da olmadığını açıklayınca, Kimya Sanayii İşçileri Uluslararası Federas-yonu sekreterliği, Amerikan sendikasına, kumpanyanın genel kârını göste-ren verileri ve Batı Alman ve İtalyan sendikalarının kendisiyle yaptıkları görüşmelerin ayrıntılarını içeren bilgiler gönderdi. Bu enformasyona da-yanan sendika, 26 gün süren görüşmeler sonunda isteklerini kabul ettire-bildi.

Aynı korporasyon çerçevesinde yarımamuller ve parçalar sağlayan ku-ruluşların grevleri önemli bir savaşım doğrultusu oluşturuyor. Son ürünün üretimi bugün çeşitli ülkelerde bölünük durumdadır. ÇUK'ların, üretim koşullarında ve vergi kurallarındaki üstünlüklerden yararlanmaya yönelik olan bu stratejisi, en yüksek kâr elde etmelerine olanak veriyor. Ama kimi zaman bu işbölümü korporasyonun kendi varlığına karşı işlemeye başlıyor. Nitekim, «Ford» işletmelerinde yapılan bir haftalık grev sonucunda, bu kumpanyanın Batı Almanya ve Belçika'da bulunan ve gerekli parçaları

İngiltere'deki şubeden alan kuruluşlarında üretim 26,4 milyon dolar tutarında azaltıldı.

Çokuluslu korporasyonlar, bu işbölümünün olumsuz sonuçlarını giderme çabaları içinde, yerleştikleri ülkelerden birinde grev yapıldığı takdirde, öteki ülkelerdeki kuruluşlarında işçileri zorlayarak çalışma hız ve şiddetini yükseltmek suretiyle üretimi artırıyorlar. Bu koşullarda, aynı kumpanyanın çeşitli ülkelerdeki kollarında çalışan işçilerin giriştikleri dayanışma grevleri sonuçsalıcı bir savaşım aracı oluyor. Nitekim, FAC, Belçika ve Büyük Britanya'da bulunan «Pirelli» kuruluşlarındaki işçiler, yöneticilerin fazla mesai yapma isteğine – bunda İtalyan işletmelerindeki kayıpları giderme ereği sezerek – boyun eğmediler.

Ne var ki, çokuluslu korporasyonların baskısına emekçilerin gösterdikleri direniş ciddi güçlüklerle karşılaştı. Bu güçlükler, ÇUK'un, işçiler üzerinde baskı yapmada ulusal tekellerin erişemeyeceği yöntem ve araçlara başvurmasından doğuyor.

ÇUK her şeyden önce, bir merkezden yönetilen ve çok iyi işleyen bir mekanizma oluşturuyor. Bu korporasyonlar, çeşitli ülkelerdeki kollarıyla kurulu ilişkilerden, tam ve güvenilir enformasyondan yararlanarak, süratle önemli kararlar alabiliyor. Çoğu kez sendikalar ve giderek hükümetler, kimin ve hangi nedenlerle karar aldığını ve şu veya bu sorun üzerinde ÇUK'un politikasını belirlediğini çabucak kestiremiyorlar. Nitekim, «Remington-Rand» firması Fransa'da 1.000 işçinin çalıştığı fabrikayı kapattığı zaman, sanayi bakanı bunun nedenleri konusunda bilgi edinemedi, zira fabrika ana kumpanyanın teleksle ABD'den verdiği buyrukla kapatılmıştı. Ve sözkonusu kuruluş devletin parasal yardımıyla meydana getirilmiş olduğu halde hükümet kumpanyaya dış geçiremedi.

ÇUK, kendi finans gücüne dayanarak, çoğu kez sendikaları tanımaya ve bunlarla görüşmeler yapmaya yanaşmıyor. Bu korporasyonlar, emekçilerin maddesel durumunu iyileştirmeye ilişkin sorunların görüşülmesi boyunca *kârlarını az göstermek üzere transfer fiyatlarıyla işlem yapabiliyor*. Tekelci korporasyonlar, grev olasılığıyla yüzyüze geldikçe, üretimi başka bir ülkeye aktarmakla, yatırımlarını azaltmakla tehdit ediyorlar. Ellerindeki çok büyük olanaklarla sürekli grevlere pek sarsılmadan dayanabiliyorlar. Birçok ülkede de, işçilere ve diğer personele, ÇUK'un kuruluşlarında dayanışma amaçlı enternasyonal çıkışlar yapmayı yasaklayan kanunlar çıkarılmasını etkiliyor ve başarıyorlar.

Çokuluslu korporasyonlara karşı direnişi güçlendirmek her şeyden önce sendikaların pratik ödevidir. Son zamanlarda, kapitalist ülkeler sendika hareketinde, ÇUK'lara karşı savaşımdaya işbirliği ve dayanışma isteğinin arttığı görülüyor. Artık petrol, kimya, camcılık, kâğıt sanayiinde çokuluslu konsernler düzeyinde uluslararası sendika kurulları meydana getirilmiş

bulunuyor. Bu kurullara, ulusal sınıf kavgalarında bağlayıcı halka rolünü oynama ödevi veriliyor. Gerçekte, bunların eylemi, ulusal iş yasalarını en yüksek düzeyde birleştirmeye yönelik olup, ÇUK çerçevesinde toplu iş sözleşmeleri imzalanmasında bir aşama yerini tutuyor.

Sendikaların eylemlerini ülkeler arasında uyumlaştırma olanakları her şeyden önce sanayileri gelişkin ülkelerde belirmiş bulunuyor. Ama bunların, gelişme halindeki ülkeler için ne büyük bir önemi olabilir. ÇUK'ların bu ülkelerde iç pazara dönük üretime yöneltilmesiyle, bunların çıkarları artık yalnızca yeraltı servetleri çıkarma sanayiiyle sınırlanmaz oluyor. Bu da ÇUK yönetim merkezinin yerleştiği ülkedeki sendikaları, az gelişmiş ülkelerdeki ilgili işkolu sendikalarını – uluslararası uyumlu çıkışlarda bağlaşıp haline getirmek üzere – destekleme güdüsü veriyor.

Sendikal savaşımın enternasyonal boyutları bugün artık bir gerçeklik olarak meydandadır. Buna karşın uluslararası sendika merkezleri, bir bütün olarak, henüz ÇUK'ların gücüne ve esnekliğine emekçilerin karşı koymalarına yardım edebilecek eylemsel ve özdeş bir politika belirlemiş değildirler. Ulusal çapta birliğin sağlanmaması, sendika hareketinde ideolojik plüralizm (çoğulculuk) bu savaşıma zarar veriyor. Sendikaların ÇUK'a yönelttikleri istemlerinde uluslararası iş yasalarına veya hükümetlerarası organlara yaslanma olanaksızlığı da sorunu ayrıca ağırlaştırıyor; bu gibi görüşmelerde her şey tekeller ile sendikalar arasında güçler dengesine bağlı kalıyor. Öte yandan, her ülkede işçi hareketinin toplumsal yapılaşa ilişkin özellik ve gelenekleri olması, devletin ekonomik süreçleri etkileme derecesi, sendikaların politik yönlemleri ve komünist partilerinin gücü de bunda rol oynuyor. Bu koşullarda, proletaryanın uluslararası örgütlerinin de, kendileri için, tek tek ulusal istekleri düzara tekrarlamaya düşmeden, işçi sınıfının ulusal birliklerinin çıkarlarını gözetecek bir program hazırlamaları gerekiyor.

Emekçiler, sendika hareketi, belirli bir strateji hattının gerekliliğini hissediyorlar. Dünya Sendikalar Federasyonu, değişik yönelimi olan sendikaların daha etkin bir işbirliği yapmalarına yardımcı olmak için çokuluslu tekellere karşı savaşım ile ilgili bir komisyon kurdu. Bu komisyonun çalışmasına bölgesel ve uluslararası örgütlerin, uluslararası işkolu birliklerinin geniş ölçüde katılımı, sorunların derinine incelenmesine ve sendikaların ortak eylemlerini örgütleme yönünde açık öneriler getirilmesine olanak verecektir. İrlanda sendika hareketinin buna ne denli önem verdiğini, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na giren İrlanda Sendikaları Kongresi'nin 1978 Nisanında Pragda yapılan Dünya Sendikalar Federasyonu'nun Dokuzuncu Kongresi çalışmalarına katılması da yeterince gösteriyor ve kanıtıyor. Bu birleşik ulusal sendika merkezi, sözkonusu kongrede, partimizin ve sendika hareketimizin emektar militanı Betty Sinelair'le resmen temsil edildi.

Çokuluslu korporasyonların egemenliklerini yaygınlaştırdıkları koşullarda, uluslararası işçi sınıfının devrimci öncüsü, sermaye yoğunlaşmasının enternasyonalleşmesi yolundaki bu yeni olguyu bir ortak politik platform üzerinde emekçilerin birleştirilmesi yararına kullanma ödeviyle karşı geliyor. Proletarya, bütün emekçilerin çıkarlarını gözeterek, uygulayacağı sınıf savaşımını stratejisini hazırlarken, yalnızca sendika düzeyinde ekonomik savaşım yürütmekle yetinemez. Ekonomik çıkarları savunmaya yönelik çıkışların bütün önemine karşın, tekellere karşı koyma işi, ancak ortak bir strateji çerçevesinde, yani tekellerin egemenliğini sınırlama ve aşma savaşımını sosyalist perspektifli savaşımına bağdaştırma gözetilerek başarılı olabilir. (3)

Uluslararası işçi sınıfı, kozmopolitik iş adamlarına karşı savaşımında, toplumsal iyelik temeli üzerinde ve kapitalist sistemde ulusun çıkarları ile korporasyonların çıkarlarını ayıran çelişkilerden azat olarak gerçekleştirilen sosyalist ve ekonomik entegrasyon deneyimine yaslanıyor. Bu, ekonomik bakımdan yakınlaşmanın daha yüksek biçimi, kapitalizmde üretimin özelleşme açısından ve çelişkili gelişme gösteren enternasyonalleşmeden ilkesellikte ayrılan biçimidir. Bugün genç devletlerde de, ÇUK'la karşılıklı ilişkilerinde, üretimi, sosyalistçe enternasyonalleştirmeye, sosyalist ülkelerin deneyimine gösterilen ilginin hissedilir derecede artması rastgele değildir. Bu, çağdaş dünyadaki evrimlerde sonuçsalıcı bir rol oynayan üç etken arasında (sosyalist ülkeler, kapitalist ülkelerdeki işçi hareketi ve devrimci hareket, ulusal kurtuluş hareketi) eylemsel birliğin bir başka yönüdür. Onların eylem birliği enternasyonalizmin sosyal içeriğini zenginleştiriyor, ona yeni politik yanlar kazandırıyor.

Sosyalist topluluk bir enternasyonalleşme biçimi olarak emekçilerin ve bütün ülkeler halklarının çıkarlarına uygun düşüyor, zira kendi varlığında, ulusların dünya ölçüsünde yakınlaşmaları sürecinin tarihsel perspektif eğilimini canlandırıyor. Bunun toplumsal karşıtı olan biçim de, gerçekte, burjuva devletin politikasıyla bağlaşıklık halinde enternasyonalleşme biçimini gerçekliyen ve burjuva kozmopolitizmi ideologları tarafından «makropolitika» adı verilen çokuluslu korporasyondur. Bu iki tip enternasyonalleşme, iki dünya görüşü kavrayışının (proletarya enternasyonalizmi ve burjuva kozmopolitizmi) yansıması halinde çarpışmaktadır.

Yeni tipten süper-tekellerin ustalıklı taktiğine ancak bir güç, yani

(3) Az gelişmiş ülkeler, ÇUK'ların egemenliğine karşı direnişin nasıl politik bir nitelik aldığına bir örneğidir. Yenisömürgecilik güçlerinin sağlamlaşması, kurtuluşlarına kavuşan ülkelerin ekonomik bağımsızlık savaşımını güçleştiriyor, ama bunun yanısıra savaşıma daha çok amaca yönelik ve daha derin bir nitelik kazandırıyor. Uluslararası tekellerin elindeki doğal kaynakları ve büyük yapıcılık öbeklerini ulusallaştırma fikirlerinin geniş ölçüde uygulanması, kuşkusuz derin sonuçlar verecek ilkesel önemli bir sorundur.

Marksist-Leninist işçi ve komünist partilerinin enternasyonalist politika ve ideolojisi başarıyla karşı koyabilir. Çokuluslu korporasyonların eylemi, zamanımızda enternasyonalizmin daha da önem kazanmasına, devrimci güçlerin enternasyonalist sıkı birlik ve dayanışması gerekliliğinin daha iyi anlaşılmasına hizmet eden ana etkenlerden biridir. Bugün Lenin'in direktifi, yani işçi sınıfının ancak ortak sınıfsal eylemlerle, «... ancak bütün yabancı, saçmasapan ulusal önyargılardan silkinerek, bütün uluslardan işçileri bir potada birleştirerek sağlam bir güç, sermayeye karşı koyabilecek bir güç haline gelebileceği» (4) uyarısı her zamankinden daha doğrudur. Grev savaşımının gelişmesi, sendikaların daha belirgin ve kesin isteklerle ortaya çıkmaları, komünist partilerinin politik başarıları genel demokratik hareketlerin gözle görülürcesine sola kaymaları, tümüyle, uluslararası sermayeyi, sınıfsal özavunu adına giriştiği eylemleri etkinlikle uyumlaştırmak zorunda bırakıyor ve işçi sınıfını bu gibi eylemlere karşı direnme, kendi enternasyonal dayanışmasına yaslanarak direnme gerekliliğiyle karşı karşıya getiriyor. Burada, işçi sınıfının özelliği, kendi toplumsal durumunun, son hedeflerinin ve karşısındaki sınıf düşmanının enternasyonal bir karakter taşımakta olmasıdır. Bu gerçek, çokuluslu korporasyonların varlığını sürdürdüğü, kapitalist entegrasyon süreçlerinin geliştiği, dünya gericiliğinin gitgide etkinleşen bir işbirliği yaptığı günümüzde iyice göze çarpan bir özellik oluşturuyor. Komünist partilerinin gösterdikleri eylemin, yani kendi ulusal çıkarları yanısıra işçi sınıfının genel nitelikte ve ulusal çıkarlara bağlı olmayan uluslararası çıkarlarını da dile getirmesinin özellikleri bundan ileri geliyor. Bu gerçek, Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Berlin Konferansı'nın «Sonuç Belgesi»nde de önemle saptanmış bulunuyor. Bizce, işçi sınıfının ve bu sınıfın komünist partisinin ulusal ödevini, enternasyonalizmin ana içeriği ve başlıca ölçütü olarak gösterme amaçlı bütün denemeler temelden yoksundur.

Emperyalizm, kozmopolitik yöntemle birleştirilmiş sermayenin enternasyonal işçi hareketiyle uzlaşmaz çelişkisini ön plana sürüyor. Sermaye tarafından yaratılan evrensel kapsamlı sömürü sistemi, çokuluslu korporasyonda aynı ölçüde belirme biçimini buluyor. Doğal olarak ÇUK'lara karşı direnişi örgütlenme sorunu, komünistlerin birçok toplantısında, özellikle Avrupa kapitalist ülkeleri komünist ve işçi partilerinin 1970 ve 1974 yılları konferanslarında dikkat merkezinde yer alan bir konu oldu. Brüksel Konferansı'nın Politik Bildiri'sinde, uluslararası tekellerin emekçiler için kötücül sonuçları her yönüyle ortaya konuldu: «Uluslararası firmaların çok geniş kapsamlı eylemi, % 75 oranında Amerikan sermayesi katılımının ağır bastığı eylem, Avrupa kapitalist devletlerinin ekonomik ve giderek politik bağımsızlığını tehdit ediyor. Firmaların gücü, onlara, sömürüyü şiddetlendirmeleri ve çalışma koşullarını kötüleştermeleri için ek araç ve olanaklar

(4) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 23, s. 376.

veriyor. Ve hepsi de, çeşitli ülkeler emekçilerinin sendikal haklarını ve toplumsal kazanımlarını görmezlikten gelebilecek durumda olduklarını sanıyor, bu yolda faşist akımlar da dahil, en gerici ve en kıyıcı akımları destekliyorlar. En fazla kâr sağlama eylemlerinde sermayelerini hızla bir yerden başka yere değiştirerek binlerce işçiyi bir vuruşta sokağa atabiliyorlar. Bunlar enflasyonun dolaysız sorumluları olup, toplumsal parasal değer gitgide daha büyük payını ellerinde topluyorlar.» Konferans şunu da belirtmiş bulunuyor: «Emekçilerin, kapitalist Avrupa ölçülerinde ve her firma çerçevesinde, uyumlu bir savaşım, emekçi haklarını ve halkın çıkarlarını güven altına alacak önlemlerin getirilmesi uğrunda bir savaşma yürütmeleri gereklidir.»⁽⁵⁾

İrlanda komünistleri, ÇUK'un eylemini değerlendirme yargılarından yola çıkarak, işçi sınıfının, eylemlerinde şu üç doğrultuyu gözetmesi gerektiğini düşünüyorlar:

- Batı Avrupa işçilerinin çokuluslu korporasyonlara karşı elbirliğiyle yürüttükleri savaşımı ve aralarındaki dayanışmayı güçlendirme hareketleri;
- ÇUK'ların ulusal hükümetlere bir yere kadar hesap vermelerini sağlama çalışmaları;
- Son çözümden ÇUK'ları ulusallaştırma ve hepsini toplumun malı haline getirme çabası . . .

Bazan birkaç ülkeye birden hizmet eden üretim komplekslerinin bir avuç milyonerin özel iyeliği olarak kaldığı durumların emekçilerin çıkarlarına ters düştüğünü, halklar gitgide daha açık olarak görüyorlar. Bu nedenle, ÇUK'un operasyonları üzerinde demokratik bir denetim kurulması, bunların eyleminin genel ulusal çıkarlara bağlı kılınması belgisi, sermaye ülkelerinde komünist ve işçi partilerinin, anti-tekelci hareketin toplumsal temelini sağlamlaştırma ve genişletme amacıyla ileri sürdükleri programlarda gitgide daha büyük bir yer alıyor. Çeşitli ülkelerde nice emekçi kümelerinin politik çıkışlarında birlik ve uyum, organik bütünlük örneklerinin günden güne çoğalması, son çözümden, yığınlara, genellikle tekellerin ve özellikle çokuluslu korporasyonların yazgısını belirleme sorununun çözümüne doğru yaklaşacaktır.

⁽⁵⁾ Information Bulletin, 1974/3, s. 45.

Sosyalist Ülkü: Teori ve Gerçeklik

Richard Kosolapov

Felsefe Bilimleri Doktoru (SSCB)

İlk kez 1917 Ekimi'nde kurulan ve ilerici bilimin ardıcıl halk egemenliğiyle bağlaşımı temeline dayanan toplum, sömürücü olmayan toplum, XX. yüzyılın en büyük devrimci kazanımını oluşturuyordu. Bu gerçeği, zamanımızda kapitalist dünyanın kaptanları bile (elbette bazı kayıtlarla) kabul etmek zorunda kalıyorlar. 1968 Mayıs olaylarından sayılabilecek olan Charles de Gaulle, keza, liberal kapitalizmin temelsizliğini tanıdı ve elbette komünizmin kabul edilebilir bir şey olmadığı düşüncesini sözüne eklemeyi de unutmadı. Örneğin, Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin hükümet programında ve Valery Giscard d'Estaing'in Fransız demokrasisi adlı kitabında özü bakımından aynı savlar yer alıyor; Avrupa Ekonomik Topluluğu sosyal demokrat partileri başkanlarının gelecek yıl tertiplenecek Avrupa parlamentosu seçimleriyle ilgili olarak geçenlerde yayımladıkları bildiri de bu savlar göze çarpıyor.

ASDP'nin programında, Batı Alman sosyal demokratlarının bir yandan kapitalizmin, öte yandan sosyalizmin alternatifi olabilecek bir toplum «modeli» meydana getirme isteklerinden doğrudan doğruya söz ediliyor. Reformizmin yandaşlarının ağzından, giderek ileri sürdükleri anti-komünist koşullar dikkate alınsa bile, bundan kısa bir süre önce, 1950 yıllarında, böyle ifadeler işitmek pek de akla sığar gibi değildi. Açıkladıkları bu istek, kapitalizmden hiç olmazsa söz planında, moral bakımdan ayrılma isteği, Batı'nın ekonomice gelişkin ülkeleri halklarının, tekelci sisteminin genel bunalımının yeni belirtilerinin ve bir o kadar da dünya sosyalist topluluğunun dinamik ve güvenli gelişmesinin etkisi altında topyekun sola kayması olgusundan yola çıkıyor.

Doğal olarak, şimdi bir bölüm burjuvazinin yaymaya çalıştığı «anti-kapitalizm» üzerine hayaller kurmak elbette safdillik olur. Sosyalizme düşünce planında sırt çeviren hasımlarımız, hiç de silâhlarını indirmiş ve direnişten vazgeçmiş değillerdir. Tam tersine, hasımlarımız daha kurnaz, yani daha da tehlikeli olmuşlardır, çünkü cepheden saldırı taktiğinin yanısıra, bilimsel sosyalizm teori ve pratiği üzerinde sahtekarlık yapmak için gitgide daha ustaca maskelenmiş yöntemleri günden güne daha geniş ölçüde kullanmaya başlamışlardır.

1

K. Marks ve F. Engels, Komünist Partisi Manifesti yapıtının başında eski Avrupa'nın komünizme karşı kutsal sefere kalkarak birleşmiş güçlerini

isimleriyle belirtiyorlar. Egemen sömürücü sınıflar 19. yüzyılın 40'lı yıllarında komünist öğretiyi karşı açıktan açığa kısıktıya geçebiliyorlardı, çünkü yığınlar henüz bunun meyvalarını tadabilmiş değildiler. F. Engels, Paris'den yazdığı 21 Ocak 1850 günlü mektubunda, kızıl cumhuriyetçiliğin başarılarından söz ettikten sonra, artık daha başka eğilimlere de işaret ediyor ve şöyle diyordu: «Şimdi açıktan açığa gerici olmayan bütün toplum adamları ve gazeteler, bir zamanlar hor görülen «sosyalist» adını kazanabilmek için yarışa girişmiş görünüyorlar. Sosyalizmin en eski düşmanları artık kendilerini sosyalist ilân ediyorlar.» (1) Burjuvazi, havada devrim fırtınası kokusu başladığı zamanlar, her seferinde, hemen böylece kılık değiştirmeye kalkar. Reel sosyalizmin varlığı ve başarıları karşısında burjuva ideologlarının kendilerine bir çekidüzen vermek zorunluğunu hissettiklerini söylememiz bile gereksizdir. Onların en yeni «bulgu»larından biri, artık varolan sosyalist toplumlari dışarıdan değil, adeta içeriden, sosyalist ülkü konularından eleştirmektedir.

Bu arada önce şunu söylemeliyiz ki, Marksistler ülkü kavramına hiç bir zaman sübjektif, fantastik veya kuralcı-dogmatik bir içerik katmazlar. Marksistler, en önemli, perspektif erek ve ilkelerini, sen çözümden toplumsal gelişmenin objektif yasal eğilimlerinden ileri gelen erek ve ilkeleri ülkü sayar ve benimserler. Şu veya bu ülkünün ileri sürülmesi için, burjuva pratiğinde görüldüğü gibi, bunun her hangi bir politikacının hoşuna gitmesi, ya da onun seçmenlerinden bir bölümünü etkilemesi yeterli değildir. Tersine, bu ülkü, geçici arzulara veya modaya uygun olduğu için değil, yığınların sürekli ve değişmez gereksinmelerinin iyiden iyiye kavranmasından ötürü şu veya bu kişinin hoşuna gidebilir ve halkı etkileyebilir. Tekellere uşaklık eden ve reformizmin yandaşı olan bilginler, ülkü sorununa bu biricik bilimsel yaklaşımı kabul etmiyorlar. Ve ülküleri, yığınlara bunların güya harfi harfine, koşulları ve olanakları hiç dikkate almadan, akıllara durgunluk verecek bir süratle gerçekleştirilmesi gerekliliğini telkin ederek, mekanik biçimde yorumluyorlar.

Bilindiği üzere, bir ülkünün açıklanmasından tutun da yaşama geçirilmesine kadar önemli bir tarihsel ara, dirençli bir örgütçülük ve yaratıcılık eylemiyle, çetin bir savaşımın dolu bir ara vardır. İşte, hasımlarımız, sosyalizmin ve komünizmin ülkülerini, yani geleceğin toplumsal kuruluşunu bilimsellikle öngörmenin bileşen öğeleri olan ülküleri, onun şimdiki ve besbelli birçok bakımdan eksikli durumuyla oranlarken hep bu araya tutunuyor ve bundan yararlanıyorlar. Artık demagojiye iyice hız vererek, komünistleri açıktan açığa, hem de güya artık kapitalistleri katmadan ve kapitalistlere karşı bir toplum yaratma işinin başına geçtikleri için değil, bu toplumu güya «kötü» ve herhalde «istenilenden farklı» biçimde kurmakta oldukları için eleştiriyorlar.

(1) K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 44, s. 9.

Sosyalizme karşı olanlar kampını oluşturan bu «uzman» ve «danışman»-ların sayısı büyüyor da büyüyor. Hasımlarımızın gerekçe ve kanıtları günden güne hem daha kaba, hem de daha kurnazca oluyor. Gitgide daha sık biçimde doğrudan doğruya K. Marks'a sığınıyor, onun demeçlerini, konuşmalarını burjuvazi için tehlikesiz ve yararlı bir doğrultuda dondurmak istiyorlar. Anti-komünizmin bu manevi şövalyeleri çoğu kez ve memnuniyetle «ortodoks» kaftanına bürünüyor, Marksizme «gerçek ruh»unu kazandıracak misyonerler olarak ortaya çıkıyorlar. Sosyalist düşünceye açıktan açığa karşı çıkmanın moral bakımdan gözden düşme tehlikesi gizlediği günümüzde yüzyılımızın başlıca paradokslarından biri de budur.

Böyleleri «sosyalizmin açınımları»na ışık tutmaya da kalkıyorlar. Batı Alman politika uzmanlarından R. Löwenthal'in yaptığı gibi. Ama onlar bunu sosyalist devletlere dokunmadan, gelişme halindeki ülkelerde sosyalist hareketlere dokunmadan, yani sosyalizmin ta kendisine dokunmadan yapıyorlar.

Sosyalizmin hasımlarının çeşitli usullerinden biri de, her araca başvurarak, yeni düzenin yandaşlarını kimsenin kimseye dayatmadığı «Sovyet örneği»nden uzaklaşmaya, daha hiç bir yerde gerçekleştirilmemiş olan «yüksek gelişmeli ülke model»ine bel bağlayarak ayrılmaya zorlamaktır. Söz yok, demokrasi ve sosyalizm için savaşımında edinilen enternasyonal deneyim ve sosyalizm kuruluşu deneyimi gayet çeşitlidir; her ülke, her halk bu deneyime ulusal özelliklerden ileri gelen yeni bir şeyler katarak zenginleştirmektedir. Gelecekte, sosyalizme geçiş ve sosyalizmi kurma somut biçimleri çok daha çeşitli olacaktır. Bu karmaşık sürecin gelişmesiyle birlikte, onun genel, ilkesel çizgileri, topluma sosyalist adını kazandıran çizgiler de billurlaşmaktadır.

Bu nedenle, yukarıda sözünü ettiğimiz modeli «kalıplama» denemeleri, yani bu çizgileri dikkate almadan girilen denemeler kısır kalıyor, bu modele ilişkin düşünceler skolastik bir karakter taşıyor; buna karşılık, Sovyetler Birliği'nde ve Sovyet deneyimini hiç de kopya etmeyen diğer kardeş ülkelerde sosyalist toplum onyıllardan beri varlığını sürdürüyor ve başarıyla gelişiyor. Tarih yeni düzeni öyle «hazırlamış» bulunuyor ki, utkuya ulaşmış sosyalizm, ekonomik bakımdan gelişkin kapitalizmin yerini alacağı ülkelerde de, sadece, Marksist-Leninist'lerin sonuçalcı saymadıkları, ama anti-komünistlerin kaçınılmaz yol ayrımı olarak göstermek istiyebilecekleri özelliklerle kendini gösterecektir. Finlandiya Komünist Partisi Başkanı A. Saarinen, geçen yıl bir konuşmasında, bugün sosyalizmin Sovyetler Birliği'nde ve öteki sosyalist ülkelerde görüldüğü biçimde varolduğu düşüncesinden yola çıkılması gerektiğini söyledi. Ve Saarinen şunu ekledi: «Elbette ki sosyalizmin model, renk ve biçim ayrımı üzerinde değişik söyleyişler bulunup ileri sürülebilir, ama eylemsel bir oranlamaya elverecek sağlam temel ancak bir Batı Avrupa ülkesinde sosyalist sistem pratik ola-

rak gerçekleştirildiği zaman elde edilmiş olacaktır. . . . Sosyalizmin kurulmasında bütün ayrımların yanısıra bilinen genel yasallıklar yürürlüktedir.»⁽²⁾ Biz bu düşünceyi paylaşmazlık edemeyiz.

Sanırsız ki, Batı Avrupa ülkelerinde proletaryanın ve proletaryanın Marksist-Leninist partilerinin, demokrasi uğrunda, toplumu toplumsal bakımdan yenileme uğrunda, sosyalizm uğrunda yürüttükleri savaşımın kendine özgü koşullar içinde geçmekte olduğunu kimse yadsıyamaz. Ve onların iktidar olma yolunu yaratımla belirleme hak ve ödevini hiç kimse sınırlıyamaz. Dahası şu ki, bu hak ve ödev doğrudan doğruya kardeş partiler arasındaki karşılıklı ilişkilere değgin ilkelerden ve normlardan, uluslararası komünist hareketinde sağlamca yerleşmiş olan, her partinin bağımsızlık ve hak eşitliğine saygı gibi, birbirinin içişlerine karışmazlık gibi, kendi politikalarını belirlemede partilerin koşulsuz başına buyrukluğu gibi ilke ve normlardan doğmaktadır. Ne var ki, iktidar olma yolunu yaratımlı bir yanışımla belirleme gerekliliği, bizim kanımızca, bu konuda başkalarından daha önce başarıyla gerçekleştirilmiş olan işin herhalde küçümsemesi anlamına gelmez. Tersine, bu her şeyden önce, diğer kardeş partiler tarafından kendi ülkelerinde sosyalizmin üstün gelmesi ve yerleşmesi için, aynı zamanda da bütün dünyada komünistlerin ortak davasında ileri adımlar atılması için ulaşılmış olana, gerçekleştirilmiş olana saygılı olmayı gerektirir. Burada artık yalnız pratik-politik amaç gözetimi değil, aynı zamanda devrimci yoldaşlık duygusu, enternasyonalist sınıfsal moral söz konusudur.

2

Marksizm-Leninizm'e karşı olanlar, öncelikle anti-komünistler, sosyalizm ve komünizm kuruluşunda amaçlar ve araçlar sorunu üzerinde türlü sahtecilikler yapıyorlar. Değil mi ki insanları ideal toplum kurmaya çağırıyor-sunuz, bunun yine ideal araçlarla yapılması gerekir, diyorlar. Bunların demeçleri, yalnız sosyalizm konusunda peşin yargılarla ayak direyenleri değil, aynı zamanda bu konularda bilgisiz ve politikada deneyimsiz olanları da etkiliyor. Sorunları gayet kestirme olarak şöyle sıralıyorlar: Komünistler ülkülerinde güya zorkullanıma karşıdır, ama zora başvurmanın gerekliliğini de kendileri söylüyorlar; komünistler barıştan ve genel silâhsızlanmadan yanadırlar, ama kendileri güçlü ordular bulunduruyorlar; komünistler tam toplumsal eşitlik isterler, ama kendileri emeğin nicelik ve niteliğine göre eşitsiz bir dağıtım uygulaması içindedirler; vb. Bütün bunlar tarihsel anlamın dışında ve elbette kasıtlı yorumlarla ileri sürülüyor.

Peki, bu sorun üzerinde bizim görüşümüz nedir? Biz her iki ucun da kesinlikle karşındayız. Birincisi, biz, sık sık ve kötü niyetle devrimcilere maledilen, ama gerçekte burjuva bireyciliğinin belgisi olan «amaç aracı

(2) Pravda, 18 Ağustos 1977.

haklı kılar» ilkesini kesinlikle iteliyoruz. İkincisi, biz, uygulanan araçlar konusunda hiç de dogmatik değiliz ve son çözümde bunların en etkin olanını, yüce amaçlarımıza yaraşık ve hümanizm normlarına uygun olanını seçeriz; zorkullanıma da, son çare, düşmanlarımızın terör ve zorbalığına karşılık olarak başvururuz.

Bu gibi hallerde, emperyalizmin ideologlarının hücumlarına, işçi sınıfı erkinin şehir ve köy emekçileri arasında, kafa ve kol işçileri arasında geniş bir bağlaşmaya dayanan, Marksist-Leninist partinin öncülüğünde eylem gösteren işçi sınıfı erkinin, bilimsel komünizmde proletaryaya diktatörlüğü olarak tanımlanan erkin boy hedefi olduğu herkesçe bilinmektedir. Burjuva propagandası, bu kavramı gözden düşürmek için, proletaryanın kurduğu devlet düzeninin hatasız ve kurbanatsız geçmediği gerekçesiyle komünistlere bir çeşit «aşağılık duygusu», kaçınılmaz bir «suçluluk duygusu» dayatmak için az çaba harcamadı.

Bununla ilgili olarak, güya kendi diktatörlüğü için yalnız proletaryanın savaşım verdiği gibi yanlış bir izlenime yol açılmaması için (ne yazık ki bazı yayınlardan böyle bir izlenim ediniliyor), daha dikkatli davranmamız gerektiği kanısındayız. İşin özü bambaşkadır, çünkü, birincisi, işçi sınıfı tarihte ilk kez halk çoğunluğunun erkini kuruyor; ikincisi, bu sınıfın, kendi egemenliğini kökleştirmede diğer her hangi bir sınıftan çok daha az çıkarı vardır. Dahası var. Asıl proletaryaya kendi sınıfsal demokrasisinin genel halk demokrasisine dönüşmesi için, gerçek yığınsal toplumsal özyönetimin önkoşullarının yaratılması için elinden geleni yapıyor.

İşçi sınıfının diktatörlüğü kavramı, kendiliğinden değil, emekçi yığınlarının örgütlülük ve iradesiyle burjuva diktatörlüğüne, yüzyıllardan beri süregelen sömürücü sınıfların diktasına karşı çıkma gerekliliğinden doğdu. Ezilenlerin politik erki, ne ad verilirse verilsin, ezicilerin her yandan payandalı diktasına karşıkoymanın, onu alaşağı edip her halkın yaşamından tümüyle çıkarmanın biricik reel yöntemidir. Bu bir tarihsel gerçek, toplumsal dönüşümlere açık yollar konusunda gerçekçi görüşten ve milyonların pratiğinden doğan tarihsel gerçektir. Bu, bir başka deyişle, yaşamdan, hiç de şakaya gelmeyen yaşamın kendisinden çıkarılan gerçektir.

Devrimciler, kapitalizmin ve emperyalizmin düşmanları, proletaryaya diktatörlüğünü başarıyla gerçekleştirmeyi, baskı önlemlerinde çılgınlığa varan bir tutku olarak yorumlayamaz ve hele bu dikta ile emperyalizm çağının menfur yaratıkları olan faşist rejimleri paralel gösteremez. Örneğin, Sovyet devletinin ortaya çıkışı döneminde somut-tarihsel durumun küçümsenmesi (uluslararası gericiliğin genç işçi cumhuriyetini her araçla yoketmek istemesinin, alaşağı edilen sömürücülerin son çabayla direnişlerinin, küçük mülk sahiplerinin kimi zaman düşmanca tutumlarının tümüyle küçümsenmesi) çoğu kez büyük bir tarihsel yalana dönüşüyor.

Bu bazan iyiniyetli bir aldanışla bağlıdır: Biz hatalarınızı çözümlememiz ve elden geldiğince daha temelli gidermeniz için yardım etmek istiyoruz, demek isterler. Ama bu amaçla, Marksist-Leninist metodolojinin şaşmaz neşteri yerine mutfak bıçağı ve burjuva basınının klişeleri kullanılacak olursa, yapılmak istenen etki tersine dönüşür. Politik hatanın da bir toplumsal olgu olarak çerçevesi içinde işlendiği yüce tarihsel davanın tam kapsamı dışında doğru anlaşılacağı unutulursa, kimi zaman öyle olur ki, proletarya devrimi ve sosyalist kuruluş yasallıklarının irdelenmesi, gerçekte, iyiler ile kötüler, dâhiler ile kabiliyetsizler, uygar cesaret ile kiskançlıklar, korkaklık ile gönül yüceliği arasında, genellikle erdemler ile düşkünlükler arasında çatışma, geçmiş yüzyılların edebiyatında yeterince sözü edilen çatışma konulu bir verimsiz, bir soyut felsefeciliğe indirgenir. Bunda Tacitus ve Shakespeare'in üstüne yoktur; konuşmanın özel iyelik sisteminin düşkünlükleri konusundan tüm insan soyunun kusurları veya erk tutkusunun «bozduğu» bazı bireylerin yetersizlikleri konusuna aktarılmasına ise burjuva propagandası can atar. İşte daha ilk yıldan beri, bu propaganda, aralarında genellikle ilericilerin de bulunduğu bazı kişilerin bu daracık, sömürücü düzen için dokunaksız ve politik açınýmdan yoksun patikaya saptıklarını diline dolayıp durur.

Komünistlerin tarihsel davasının anlamından ve ölçülerinden, toplumsal aktifliğin ilerici veya gerici yöneliminden bu türlü sapmalar, yığınlara ancak yönlerini şaşırtır, oluşma halindeki devrim önkoşullarını değerlendirmede, bu devrim için geniş halk katmanlarının ideolojik bakımdan hazırlanmasında düzeltilmesi olanaksız hatalara yol açar. Örneğin terör sorununu ele alalım. Terör, işçi sınıfı için, sınıf düşmanının silâhli eylemlerine karşılık olarak, zorunlukla alınan bir geçici savunu önlemidir. Sınıf düşmanı için terör ise, en çeşitli türleri ve biçimleriyle (görünüşte benzersiz örnekler olarak, Enodezya'da komünistlerin yığınla kırılmasını, Kennedy kardeşlerin ve Martin Luther King'in feci âkıbetlerini, Pinochet'in saldırı birliklerinin işledikleri cinayetleri ve Aldo Moro'nun öldürülmesini sayabiliriz) sömürü toplumunun politik sistemine özgü bir çizgi, erki ele geçirme savaşımında rakiplerle hesaplaşma, sömürülen çoğunluğu yumruk altında tutma usul ve tarzıdır. Doğal olarak, bu sorun ele alındıkça, her defasında, ortalığı daha çok «demokratik» dumuna bürümek, sermayenin fikir yapıcı uşaklarının pek işine gelir. Ve zamanımızın bütün ilerici güçlerinin dürüstlük borcu da, onların çaldığı havaya göre oynamaktan kaçınmaktır.

Elbette, proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirme sürecinde, hatalar, bazan çok ciddi hatalar yapılmıştır. Özellikle bizim ülkemiz de bu dediğimizin dışında değildir. SBKP bunları içtenlik ve dürüstlikle söylüyor. Ne var ki, kanımızca, sosyalizmin eylemde kurulması boyunca hatalardan sakınmanın, aynı zamanda onun elde ettiği çok büyük olumlu deneyimin-

den de ayrılmaya vardırılması bizim için büsbütün yasaya aykırı ve giderek tehlikeli olur. Tehlikeli olur, çünkü böylesi, ya sosyalist yarınlara yığınsal bir güvençsizliğin oluşup artmasına, yani gerçekte kapitalizmin moral-politik konumlarının güçlenmesine, ya da daha kötü hatalara, artık başkaları tarafından yoklanmış çığnek patikalardan yürüyenlerin devrimci ve yurtsever ödevlerini yeterince ciddiye aldıkça tamamen kaçınabilecekleri hatalara yol açar.

Yeni toplumun «büyüme hastalıkları»na, ya açıktan açığa yan tutan sınıfsal-burjuvasal konumlardan, ya da bireysel açıdan yaklaşım, her defasında objektifliğe ters düşer. Çünkü bunda, tüm insanlığın özel iyeliği yaşam tarzından kollektif yaşam tarzına, kapitalist gelişme devrinden komünist gelişme devrine geçişinin önemine uygun ölçüler kullanılmaz. Lenin işte bu ölçüleri gözönüne alarak şöyle diyordu: «Eğer hasımlarımız bizi kınamaya kalkar da, «görüyor musunuz, bolşeviklerin bir sürü aptallık yaptığını Lenin kendisi bile itiraf ediyor» derlerse, onlara şöyle yanıt verebilirim: Evet, ama biliyor musunuz, bizim aptallıklarımız yine de sizinkilere oranla bambaşka türden şeylerdir. Biz yeni öğrenmeye başlıyoruz, ama öyle sistemli çalışıyoruz ki, iyi sonuçlara varacağımızdan kuşkumuz yok. Ne var ki, eğer hasımlarımız . . . bizim yaptığımız aptallıkları vurgulayacak olurlarsa, ben bu konuda bir oranlama olanağı vermek için ünlü bir Rus yazarının sözlerini biraz değiştirerek şöyle ileri süreceğim: Bolşeviklerin aptallığında, bolşevik «iki kere iki beş» diyor. Ama hasımlarının aptallık etmesine, onlarınki «iki kere iki istearin mumu» oluyor.»⁽³⁾

Şu var ki, halkların, artık oluşmuş ve üstünlüklerini kanıtlamış sosyalist toplum sistemine sahip oldukları çağımızda, kapitalist düzenin, dünyaya sayısız felaket ve yoksunluklar getiren ve ne yazık ki daha da getirecek olan kapitalizmin korunması ve sürdürülmesi koskoca bir hatadır. Ve bizce, dünya kamuoyunun dikkati daima işte buna yönelmelidir.

3

V. İ. Lenin, Komünizmin Çocukluk Hastalığı: Solculuk adlı yapıtında, üç Rus devriminin deneyimini ve kapitalist ülkelerdeki işçi hareketinin gelişmesini genelleştirdikten sonra, burjuva parlamenter demokrasininin tarihsel bakımdan kendi kendini yaşayıp tüketmiş, ama şimdilik politik bakımdan henüz tükenmemiş olduğuna, en yüksek sosyalist demokrasiye geçme olanak ve zorunluğunun artık olgunlaşmış bulunduğuna, ama yığınlar arasında parlamenter hayallerin aşılamadığına işaret ediyor. Bu hayallerin yazgısı bir hayli ibret vericidir. Bunların alçalış ve yükselişleri, şu veya bu kapitalist ülkede iç çelişkilerin durumuna bağlıdır ve her ikisini de toplumsal gelişmenin düz bir çizgi izlememesi belirler.

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 45, s. 291.

Örneğin, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra burjuva parlamentolarının saygınlık yitirmelerinin birbirinin karşısı olanaklar gizlediği hatırlardadır. Bundan, örgütlü proletarya, devrimci savaşın yeni bir yükselişi halinde inandırıcı bir demokratik seçenek önererek yararlanabilirdi. Bundan aynı zamanda tekeli burjuvazi yararlanabilirdi ve nitekim İtalya ve Almanya'da faşist darbeler kışkırtarak eylemde yararlandı. Avrupa'nın ufkunu kaplayan faşizm karabulutunu, hümanist kültürün ve demokratik geleneklerin ayaklar altına alınmasının bir sistem haline gelmesi, en gerici ırkçı politika ve yığınla insan kırımı olan beyinsiz militarizmin, birçok halkın İkinci Dünya Savaşı yıllarında tanığı ve kurbanı oldukları militarizmin gemi azağına alması, tümüyle, daha sonra gelen parlamentarizmin «aklanma»sına bir yere kadar yardım etti. Bu parlamentarizm ne de olsa bir yere kadar yasallık sağlıyor, öncelikle biçimsel olsa bile bazı yurttaşlık hak ve özgürlükleri getiriyor, geniş halk katmanlarının iradesinin epeyce sınırlı olarak, ama faşist zorbalık koşullarında aklımızdan bile geçiremeyeceğimiz ölçüde belirmesini garanti ediyordu. İşte Avrupa'da Hitlerizm'in, Asya'da da Japon militarizminin yenilgiye uğratılmasından hemen sonra, komünist ve işçi partilerinin, diğer devrimci ve demokratik güçlerin dikkate almaları gereken politik gerçeklik buydu. Bu durumda hem nesnel, hem öznel olarak, daha önceki, nalçalı işgal çizmeleri altında çığnayan burjuva demokrasininin canlandırılması bile önemli bir ileri adım sayılıyor, ve daha öte gelişmeyi halkların kendilerinin belirlemeleri gerekiyordu.

Ne var ki, bu işte de yabancı eli araya girdi. Uluslararası sermaye, emperyalist gericiliğin vurucu gücü olan Alman faşizminin ezilmesiyle ilgili olarak başlayan genel demokratik, savaş aleyhtarı hareketin başdöndürücü gelişmesini kendisi için tehlikeli buluyordu. İkinci Dünya Savaşı'nda SSCB'nin bağlaşıkları olan Batı devletleri, tarihin şaşılması diyalektiği üzere, kendi sınıf çıkarlarının mantığıyla hareket ederek, yeniden düşmanın kö-tücül işini, sosyalizmin yayılmasını önleme, moral-politik etkisini sınırlama ve onu ekonomik bakımdan yıpratma denemelerini sürdürdüler. İkinci Dünya Savaşı'nın utku sevincini de gölgeliyen son çıkışlarından biri, askersel bakımdan anlamsız bir çılgınlıkla Hiroşima ve Nagazaki'de yüzbinlerce insanın atom bombasıyla barbarca yokedilmesi oldu. Amerikan emperyalizmi bu çıkışıyla, savaştaki düşmanın önünde olmaktan çok, anti-Hitler koalisyonu çerçevesindeki bağlaşıklığı önünde, yani savaşın temel ağırlığını sırtında taşıyan ve sayılara sığmayan kurbanlar veren Sovyetler Birliği'nin önünde, gücünü ve insan düşmanı cibilliyetini gösterdi.

Savaşın yıpranmış ve bitkin çıkan, eski düzenin sağlamlığı bakımından «kuşku götürür» sayılan Batı Avrupa ülkeleri, başlangıçta Marshall Planı'nın dolar zinciriyle, sonra da Kuzey Atlantik Paktı'nın demir zinciriyle Birleşik Amerika'ya bağlandılar. Bunun arkasından ana sermayenin yenilenmesi, sonra yaygınlaşan bilimsel-teknik devrim, büyük burjuvazinin tekeli

altına aldığı yığınsal haberleşme organları tarafından savaş isterisinin, «Sovyet tehlikesi» efsanesinin (sırf silâhlanmadaki yarışı moral bakımdan haklı göstermek üzere) körüklenmesi, kapitalist düzene, kendi iç niteliği zerrece değişmeden nice ek yedeklerini eyleme geçirme olanağını verdi. Kapitalist düzen bu olgular sayesinde bazı ülkelerde bir yere kadar sağlam bir iç pazar sağlayabildi, bunalım dönemlerinde büyük ölçülere varan işsizliği büsbütün gideremese de istihdamı artırabildi. Bunun yanısıra, bilim ve tekniğin en yeni ulaşımlarını uygulama temeli üzerinde sermayenin proletaryayı pek de açık olmayan biçimlerde sömürmeye geçmesi, emek verimliliğinin büyük ölçüde artışı koşullarında işçinin kol gücünü zorlamakla değil, nitelikle daha büyük yarar sağlanması, egemen sınıfın çalıştırdığı ücretli kölelerine birçok maddesel ödünler vermesini ekonomik ve politik bakımdan elverişli hale getirdi. İşçi hareketinin gücü ve dünya sosyalizminin ortaya koyduğu örneğin etkisi, gelişmiş kapitalist ülkelerde proletaryanın belirli bir bölümünün düzeyinin yükseltilmesine olanak verdi (ama gerek bu ülkelerde, gerekse kapitalist dünyanın uç kesimlerinde geniş halk katmanlarının korkunç yoksulluğu yerli yerinde kaldı).

Bununla birlikte, ideolojik alanda köprübaşlarını elinde tutan tekeli burjuvazi, bazı katmanların bilincinde bu iki etkeni bir yere kadar birinden ayırmayı ve sağcı sosyal demokrasinin deneyimini kullanarak bunları birbirine karşı koymayı bile başardı. Savaşın sonraki dönemde, emekçilerin önemlice bir yığını, ilk kez az veya çok bir şeyler edinebildi, bir şeye sahip olmanın, bu iyelik duygusunun tadına vardı. O artık insan gibi yiyip içebiliyor, kendisi için o zamana kadar erişilmez olan nimetlere ulaşma olanağı buluyordu. Peki, bu durumda emekçilerin bu yığını kime teşekkür etmeliydi? Doğrudan doğruya zamanımıza mı? Zamanımızın ortagöbeğinde yer alan proletaryaya mı? Proletaryanın başlıca yapıtı olan sosyalizme mi? Ne var ki, bütün bunları kavrayabilmek için insanın olağan bilinçten cesurca bir atılım yapması, kesinlikle silkinmesi, ruhça çağdaş burjuva toplumunun üstüne çıkması gerekiyordu. Ama büyük sermaye, elindeki, basın, radyonun ve televizyonun gücünü artırırken, dersliklerde kafaları anti-komünizm klişeleriyle ve her yerde hazır reklamlarla doldururken, insanın bu dediğimiz silkinmesi ve ruhça çağdaş burjuva toplumunun üstüne çıkması olur iş midir? Emperyalizmin ideolojik aygıtı, bilimsel sosyalizm teori ve pratiğinin türlü alternatiflerini durmadan kalıplayıp maneviyat pazarına sürdüğü bir sırada bu pazarda «genel genlik devleti», «halk kapitalizmi», «yığınsal tüketim toplumu», «endüstriyel toplum», «post-endüstriyel toplum», «post-kapitalizm» ve daha bir sürü «post»lar ve ensonu, iki sistem arasında şimdiki rekabet koşullarına en iyi uygulanmış ve daha kurnazca ortaya sürülmüş bulduğumuz «yaşamın niteliği» gibi görüşlerin kaynaştığı ve yaygaradan geçilmediği bir sırada, bu dediğimiz ruhça silkinmenin olanağı var mıdır?

Kanımızca olanağı vardır ve olabilir. Ancak, birinci olarak, belirli kat-

manların hastalığa eşit diyebileceğimiz bu memnurluğu «geçirmelerine» olanak vermek gerekir. Bu öyle bir memnurluk ki, artık yaşamda gördüğümüz gibi, bir yere kadar yaşlıları, daha çok anılarıyla, 1920–1940 yıllarında katlandıkları yoksunlukların anılarıyla yaşayanları doyuruyor, daha gençleri, göreceli olarak daha aydın olanları çekme gücü gitgide azalıyor. Bu daha genç ve daha aydın dediklerimiz, çalışmadan kâr getiren özel mülkiyet ile çalışarak, terliyerek kazanılan kişisel mülkiyet arasındaki (bu kendi işgücünü satma sözleşmesini sürekli yenileme gerekliliğini ortadan kaldırmıyor, tam tersine daha da artırıyor) köklü ayrımın bilincine kendi acı deneyimleriyle varıyorlar. Bununla beraber, şimdiki proletaryanın «devrimcilğe yabancılığı»nı yapmacık bir ümitsizlikle irdeliyen reformist, sağcı oportünist karamsarlık da, kimi zaman aşağı yukarı radikal denilebilecek her anti-kapitalist eylemi güya artık meydana gelmiş devrimsel durumun belirtisi olarak göstermeye yatkın solcu sahte iyimserlik de aynı derecede zararlıdır.

İkincisi, bilimsel sosyalizmi işçi hareketiyle, genel anti-emperyalist ve anti-teknelci hareketle birleştirmenin en etkin biçimlerini yorulmak bilmeden ararken, bizce, genelleyici bir teori, propaganda ve ajitasyon çalışması sağlanmalı, ve bu çalışma, Marksizm-Leninizm'in tüm metodolojik hazinesi, zamanımızın bütün sosyalist deneyimin zenginliği, her şeyden önce de, proletarya devriminin, halkçı-demokratik ve ulusal-demokratik devrimlerin, sosyalizm ve komünizm kuruluşunun sayısız örnekleri dikkate alınarak, bunlardan yola çıkılarak, hem de yüksek düzeyde ve geniş bir atılımla yürütülmelidir.

Geçiş çağının deneyimi, birçok yanılla çözümlenmiş epeyce devrimci değişim örnekleri, sosyalist demokrasiyi burjuvazinin ve büyük çiftlikçilerin şu veya bu derecede açık diktatörlüğüyle değiştirme örnekleri, çoğu parlamententer geleneklere değil, askersel güce çağırılan örnekler içeriyor. Bugün, eski düzenin kalelerinde olgunlaşmakta olan sosyalist devrimlerin kendilerine göre değiştirmekle ödevli oldukları sosyal-tarihsel durumun karakteri apayrıdır. Artık gelişmiş, ayrıntılarıyla işlenmiş, tüm halk için alışılmış, kendi sömürücü-diktacı özlüğünü saklamayı iyice kavramış «kültürel» burjuva demokrasisinden emekçi çoğunluğun demokrasisine geçiş hazırlıkları yapılıyor. Gelişmiş kapitalist ülkelerde komünistlerin yaratıcı kolektif aklı şimdi asıl bu yönde çalışıyor. Yapılan araştırmaların özü ve temel anlamı, bizce, yürürlükteki demokratik kurum ve normları paldır küldür yıkmaya girişmeden, burjuva demokrasisini nitel bakımdan içeriden büsbütün değiştirecek bir geçişin yol ve araçlarını bulmakta toplanıyor. Kimi zaman, halkın yararına ve onun denetimi altında çalışır bir egemenlik aygıtı yaratmanın koşulu olarak burjuva devlet aygıtının yıkılmasına ilişkin Marksist-Leninist öğretisi hükümlerinin bu ülkelerde uygulanamıyacağına söyleyenler ve yazanlar oluyor. Şimdilik, böyle bir yaklaşımı değer-

lendirmede kesinlikle konuşmamıza olanak verecek yeterince veriye sahip değiliz. Ve ne yazık ki, ortada çoğu kez devrimin yenilgiye uğraması nedenlerinden birinin de eski memurlar kesiminin sabotajı ve ordu kesiminin muhalefeti olduğunu gösteren bir hayli kanıt vardır (Şili bunun açık bir örneğidir). Besbelli ki, sözünü ettiğimiz görüşün reel meyvalar verip veremeyeceği konusunda kesin bir kaniya varmak üzere, işi zamana bırakmamız gerekmektedir.

4

Sosyalizmin çözecek sorunu olmayan bir toplum olduğunu, aklı başında hiç bir kimse savlayamaz. Bunun gibi, gelişmiş sosyalizmin gelişmeye devam ettiğinden de kimsenin kuşkusu yoktur. Sosyalist ülkelerde halkların, komünistlerin, bir zamanlar işlenmiş hataları tanınmaları, özeleştirel davranmaları, emekçilerin burjuvaziden ve kapitalizmden istedikleri tarihsel hesabı silemez, tarihin onun hakkındaki büyük hükmünü yok sayamaz. Yeni toplumu kurmakta olanlardan her birinin komünist moralin kesin istemlerine göre hareket ettiğini bugüne bugün de söyleyemeyiz. Bunun başka türlü de pek beklenemez. Ama bizim, karşıımızdaki ideolojik karıştırlarımıza, yeni düzenin kurulmasında rastlanabilecek kusurlar ve güçlüklerle dayanarak genellikle yeni toplum düzeninin özüne saldırımlarına, özel iyelik temeline dayalı toplumsal sistemin özü bakımından bozukluğu ve düşkünlüğü hakkında, halkların karşı karşıya buldukları yaşamsal sorunları çözmeye yeteneksizliği hakkında, ensonu da bu sistemden kaynaklanan ve artık yalnız dünya uygarlığını değil, yeryüzünde bütün canlı varlıkları tehdit eden ölümcül tehlike hakkındaki ciddi ve tüm insanlığı ilgilendiren konuşmayı bir yana itmelerine olanak vermeye hakkımız yoktur.

Sınıf düşmanımız, özgürlüğün özel iyellekle, insanın «bencil iç niteliği»nin sınırsız belirtileriyle güya organik bağlantısı olduğunu, bu düzmece fikri insanlara aşılamağa yüzyıllar boyu yığılagelmiş bir deneyim sahibidir. İş ona kalırsa, gerçekte, emeğin araç, gereç ve ürünleri üzerinde ortak egemenlik, yararlanma ve edinmeden daha derin, daha temelli ve daha geniş demokrasi önkoşulu olamaz. Reel sosyalizm pratiğinin inandırıcı biçimde gösterdiği gibi, ancak üretim araçları üzerinde toplumsal iyeliğin gerçekleşmesiyle demokrasi tüm toplumsal yaşamın temellerinin temeli olan maddesel nimetler üretimini, ekonomiyi kapsama yeteneği kazanabilir; bu yeteneğe daha uzlaşmaz sınıfsal çelişkili hiç bir düzenin eristiği görülmüş değildir. Reel ve kollektivist demokrasinin başlangıcını belirlemiş olan sosyalist demokrasinin çıkış noktası ve koşulu budur. Bu demokrasi herkeşçe bilinen anayasal yürütüm usullerini gözetmekle yetinmez, politik ve toplumsal eşitliğin her yerde gerçekleşmesi için, gitgide artan sayıda yurttaş, son çözümde de bütün yurttaşları devlet ve toplum yönetimi işlerine çekmek için çalışır.

Bizlere, Sovyet komünistlerine, ideolojik karşıtlarımız kötü niyetli çabalarla birçok saçma dogmayı, çok geçmeden kolayca yalanlanan dogmaları yaratırmaya kalkıyorlar.

Bu cümleden olarak, Batı kapitalist ülkelerinde tarih profesörleri bile, Bolşeviklerin daha işin başlangıcında tekpartili hükümet ve tekpartili sistem kurmak istediklerini kanıtlamaya girişiyorlar. Oysa Bolşevik Partisi'nin Sol Es-er'ler Partisi ile hükümet bloku, 1917 Ekiminden- yani Sovyetlerin Bütün Rusya İkinci Kongresi'nden, 1918 Temmuzuna, yani Almanya ile barış imzalanmasından memnun olmıyan Es-er'lerin karşı-devrimci bir isyana kalktıkları zamana kadar görev yaptı.

Sovyet Rusyası'nda tekpartili sistem anti-komünistlerin savladıkları gibi Marksist-Leninist doktrin tarafından öngörülmüş değildir. Bu sistem tarihsel planda yaratıldı. İşte bu gerçeğin dikkate alınması ve yanlış yorumlardan kaçınılması gerekir.

SBKP'nin, toplumsal dönüşümler boyunca güya bütün ülkede hep aynı basmakalıp yönetim metotları uyguladığı yollu savlar sadece alay konusu olabilir. Herkes bilir ki, devrimden önceki Rusya, toplumsal-kültürel bakımdan, doğa ve coğrafya bakımından kendine özgü ve çok çeşitli ayrılıkları olan bir ülkedydi. Tundrada ve tropikal kesimde, rutubetli iklim bölgesinde ve çölde yaşayan halklar, sanayi işçileri ve göçebeler, eski çiftçiler ve avcılar, bir zamanlar bir-iki ve bazan üç formasyonluk tarihsel mesafeyle birbirinden ayrılıyorlardı. Çukotka'lı yazar Yuriy Ritheu (devrime kadar alfabeti de olmayan bir halk grubunun temsilcisi) bu durumu ustaca dile getiriyor ve şöyle diyordu: «Benim çocukluk çağımın küçücük oğlanı her sabah yarangasından çıkıp okula gidereken, farkında bile olmadan binlerce yıllık bir tarih bölümü geçiyordu.»⁽¹⁾ Rusya Sovyet Cumhuriyeti, proletarya devleti olarak, ilkönce, Orta Asya'da tarih sahnesine çıkan ve Lenin'in «köylü sovyet cumhuriyetileri» diye tanımladığı emekçi devletleriyle ilişkiler kuruyordu. Devrimden önceki Rusya'nın dörtte üç nüfusuyla, uç kesimlerinin de büsbütün okuma-yazmasız olduğu, yüz dil konuşan ülke halkını üç dünya dininin etkilediği gözönüne alınırsa, bu ülkede birbirinden çok ayrı nice sorunlarla uğraşılması gerektiği kolayca anlaşılır.

Böyle bir ülkede, kısa bir süre için olsa da, tek tip örneklerle iş görmeye kalkışacak bir partinin yönetmenlikte ne kadar tutunabileceğini görmek ilginç olurdu.

Demek oluyor ki, burjuva propagandasının bütün bu gibi sataşmalarının ardında bir tek amaç, Lenin'in ve Oktobr yurduunun deneyimini, en kapsamlı ve derin devrimin deneyimini her yolla kötü göstermek, yığınları devrimsel isteklerden saptırmak değilse bile, en azından taşracılık-yerellik yoluna yöneltmek amacı gizleniyor.

Bolşevikler, diğer nedenler arasında bir de, daha işin başlangıcında, kâh narodniklerin, kâh bundçuların, kâh ulusal-sapmacıların koşuldıkları ulusal ayrıcalık telkinlerine karşı savaşım yürütmeleri sayesinde, ayrıca da Avrupa ve tüm uluslararası işçi hareketinden ders almış olmaları sayesinde Oktobr'a ulaştılar. Bolşevikler, Paris Komünü'nden aldıkları derslerin kılavuzluğunda eylemlerini düzeltere düzeltere yürümeselerdi, Petrograd'da silâhli ayaklanmaya öylesine başarıyla önderlik edemez ve sosyalist devletin temellerini atamazlardı. Lenin, biz Komün'ün omuzlarında duruyoruz, diyordu. Ve Lenin kendisi, dünya tarihinin en yığınsal 17. ve 18. yüzyıllar köylü savaşlarından ve Dekabristler hareketinden tutun da, bir insan ömrü sınırları içinde bile küçücük sayılacak 12 yıllık bir zaman dilimi boyunca oluşan üç Rus devrimine kadar, Rus devrimci kurtuluş hareketinin alabildiğine zengin geleneklerini herkesten fazla tanıyordu.

Günümüzde, bütün yeryüzü halklarının geleceğinin uzak veya yakın bir planda bilimsel sosyalizm ülküleri, teorisi ve pratiğiyle bağlı oluşunun reel güvencesini, dünya sosyalist topluluğunun günden güne artan gücünde, entellektüel ve politik bakımdan olgunlaşmakta olan uluslararası işçi sınıfının enternasyonal dayanışma yasaları uyarınca haklı olarak güvenle yaslanabileceği kudretinde, bu ülkelerin ulusal kurtuluş hareketiyle sıkı bağlantılılığında, birçok ülkede sapasağlam bir sosyalist renk kazanan bu bağlantılılıkta görüyoruz.

(4) Komünist 1972/6, s. 43.

Bildiri

Amerikan-Çin askersel-politik işbirliği dünyada, bölgemizde barışı tehlikeye sokacak, yumuşama sürecini baltalayacak, ülkemizin ulusal güvenliğini sarsacak doğrultuda yoğunlaşıyor. Amerikan-Çin işbirliği nükleer kırım silâhlarının yasaklanmasına, sınırlandırılmasına karşı duruyor. Bu, insanlığın geleceği için büyük bir tehlike yaratıyor.

Bu serüven ortaklığı sosyalist dünya sistemine, komünist, işçi ve ulusal kurtuluş hareketine karşı yöneliktir. Pekin hegemonyacıları, Sovyetler Birliği'ne, öteki sosyalist ülkelere karşı yürüttükleri savaşta zayıf olan konumlarını Amerika ve NATO'ya yaslanmakla güçlendirmeyi deniyor. Amerikan emperyalizmi de, Afrika, Asya, Yakın ve Uzak Doğu'daki çıkarlarını koruma, silâhsızlanma görüşmelerinde Sovyetler Birliği'ne karşı şantaj yapmak için Pekin'i «koz» olarak kullanıyor. Böylesi bir Pekin-emperyalizmgericilik ekseninin kurulması bir dünya savaşı tehlikesini arttırıyor. Günümüzde Çin yönetimi, soysuzlaşmasında yeni bir aşamaya, Amerikan emperyalizmiyle tam bir kenetlenme aşamasına girmiştir.

Hua-Guo-Feng'in Balkanlar'daki gezisi bölgemizde barış, halklar arası dostluk ve işbirliği ilişkilerini baltalamak amacıyla yapılmıştır. Pekin'in Türkiye üzerindeki hesapları, Türk-Sovyet ilişkilerini bozmayı ve kendilerine bağlı gurupları desteklemeyi amaçlıyor.

Ülkemizde doğrudan doğruya Pekin'in örgütlediği, beslediği Maocu guruplar Amerikan emperyalizminin işbirlikçileriyle, en gerici faşist güçlerle bütünleşmişlerdir. Türkiye'de Maoculuk çürüme-kokuşma sürecinde yeni bir aşamaya girmiştir. Onlar ülkemizde, Çin'in Amerika'yla ve dünya gericiliğiyle oluşturduğu eksenin saldırgan, kanlı militanlığını yapıyorlar. Maocular Amerikan üslerinin Sovyetler Birliği'ne, komşu halklara karşı güçlendirilmesini, emperyalizme, NATO'ya bağımlılığı, silâhlanma yarışını savunuyor, Türk-Sovyet ilişkilerinin gelişmesine, hükümetin bu yolda attığı adımlara azgınlıkla saldırıyor. Onlar, yüzlerce yurtseverin kanına girmiş olan faşist MHP ve Ülkü Ocaklı komandolarla kolkola giriyor. Başta TKP üyelerine ve tüm ilerici güçlere yalanla, demagojiyle, kan ve kurşunla saldırıyor. Maocuların bu saldırıları, onların yalıtılması ve bunalmalarının derinleşmesiyle atbaşı gidiyor. Değişik Maocu guruplar arasındaki çatışmalar birbirini öldürmeye kadar varıyor. Egemen çevreler, CIA ve MIT Maocuları gizli ve açık yollardan politik ve maddesel yardımla destekliyor.

Maocular halkımızın baş düşmanları arasında emperyalistlerle ve faşistlerle yanyana yer alıyor.

TKP, Amerikan emperyalistlerinin, Pekin yayılıcılarının baltalamaya çalıştıkları dünya barışının güçlendirilmesi, Nötron bombasının yasaklanması, silâhsızlanma, bölgemizin ve topraklarımızın her türlü nükleer silâhlardan arındırılması için savaşıyor. Türkiye'nin NATO'dan çıkmasını, Amerikan üslerinin sökülmesini, başta Sovyetler Birliği olmak üzere tüm komşu ülkelerle dostluk ve işbirliği ilişkileri kurulmasını vargüçle savunuyor. TKP emperyalizme, işbirlikçi gerici, faşist güçlere, Pekin hegemonyacılarına ve onların ülkemizdeki uzantılarına karşı aralıksız bir savaş veriyor. Barıştan, ulusal bağımsızlıktan ve demokrasiden yana bütün örgütleri, güçleri bu savaşa eylem ve cephe birliğine çağırıyor.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

25 Eylül 1978

Şili Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

TKP Merkez Komitesi, Amerikan emperyalizminin, işbirlikçi faşist generallerin darbesinin 5. yılında, bütün Türkiye'li komünistlerin ve anti-faşistlerin faşist cuntaya karşı yiğitçe savaşan Şili Komünist Partisi'yle, Şili demokrat ve yurtseverleriyle dayanışmasını duyurur.

Şili halkının direnişi ve sosyalist ülkelerin, uluslararası işçi sınıfının, dünya halklarının dayanışması Pinochet diktatörlüğünü gittikçe derinleşen bir bunalıma sokmuştur. Şili Komünist Partisi emperyalizmin dayattığı bu faşist rejime karşı bütün anti-faşist güçlerin birliğini sağlamak savaşında başarılar kazanıyor. Faşizmin kökleriyle kazanması, gerçek bir demokrasi-nin kurulması için savaşıyor. TKP, Şili Komünist Partisi'yle kardeşçe, proletarya enternasyonalizmi bağlarıyla bağlıdır.

TKP Türkiye'de emperyalizme ve işbirlikçi tekelci burjuvaziye, faşist tirmanışa karşı savaşımı, Şili halkıyla dayanışma eylemlerinden ayırmıyor. Bugün işçi sınıfı, ilerici gençlik, halkımız Şili halkıyla böylesi aktif bir dayanışma içindedir. Partimiz bundan böyle de bu dayanışmayı sürdürmekten, geliştirmekten geri durmayacaktır.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
İ. Bilen*

11 Eylül 1978

İran Tudeh Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

TKP, tüm Türkiye komünistleri ve emekçilerinin, İran'da işçi sınıfı, geniş emekçi ve halk yığınlarının kanlı Şah rejimine karşı sürdürdükleri yığınsal savaş eylemleriyle, bütün ilerici güçlerle, en başta kardeş Tudeh Partisiyle dayanışmasını duyurur, devrimci selâmlarını yollar. Emperyalizmin ve gericiliğin her türlü baskı ve terörü Tudeh Partisi öncülüğünde işçi sınıfının, halkın ulusal bağımsızlık ve demokrasi için yükselen savaşını kıramayacaktır. Ulusal ve demokratik güçlerin birliğinin utkusuna engel olmayacaktır. Despot Şah rejimi alaşağı edilecek, demokratik cumhuriyet kurulacaktır.

Yaşasın İran halkının yiğit savaşı!

Yaşasın Tudeh Partisi!

*İ. Bilen
Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri*

11 Eylül 1978

Alman Komünist Partisi Yönetim Kurulu'na

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, bütün Türkiye komünistleri, Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri adına Alman Komünist Partisi'ne, kuruluşunun X. yıldönümü nedeniyle devrimci savaş selâmlarını yollar.

Alman Komünist Partisi, Federal Almanya topraklarında devrimci Alman işçi hareketinin savaş geleneklerini yaşatıyor, sürdürüyor. Marks, Engels, ve Lenin'in devrimci öğretisini Federal Almanya'nın bugünkü koşullarına uyguluyor. Gericiliğin, eski-yeni faşistlerin başkaldırmasının karşısına var-gücülle dikiliyor. Tekellerin baskı ve sömürüsüne karşı, işçi sınıfının, emekçilerin demokratik ve sosyal haklarını, kazanımlarını korumak ve daha da genişletmek için savaşıyor. Bu savaşımı demokratik ve sosyal ilerlemeye dönüşüm için, tekellerin egemenliğini kırmak, sosyalizme giden yolu açmak için savaşımıyla bağlıyor.

Alman Komünist Partisi, barış, uluslararası yumuşama ve güvenlik için, silâhlı yarışına son vermek için, «soğuk harb» çiliğın yeniden canlandırılmasına karşı, Federal Almanya halkının ulusal çıkarları için savaş veriyor. AKP proletarya enternasyonalizmi bayrağını yükseklerde dalgalandırıyor. Lenin'in ülkesi Sovyetler Birliğı ile dostluğı, dünya komünist hareketinin devrimci birliğini sarsılmaksızın savunuyor. Federal Almanya'da çalışan değışik uluslardan işçilerin ortak çıkarları, eylem birliğı için savaşıyor. Enternasyonalist dayanışmayı somut, canlı olarak uyguluyor.

AKP bugün dostlarının saydığı, burjuvazinin korktuğı gerçek, politik bir güç olmuştur. TKP ile AKP arasındaki kardeşçe savaş bağları günden güne güçleniyor, gelişiyor. TKP, AKP'nin barış, demokrasi ve sosyalizm uğruna yürüttüğü çetin savaşımıla tam bir dayanışma içindedir.

Yaşasın Federal Almanya işçi sınıfının devrimci partisi AKP'nin X. savaş yıldönümü!

*Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
I. Bilen*

25 Eylül 1978

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Yönetim Kurulu'na

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, bütün Türkiye komünistleri ve emekçileri adına, partiniz üyelerine ve Batı Berlin demokratik güçlerine karşı yürütülen anti-demokratik baskı önlemlerini şiddetle protesto eder.

12 Eylül'de partiniz üyelerinden öğretmen Hans Apel'in yasalara aykırı olarak, bir mahkeme kararı ile çalışma hakkının elinden alınması, düşünce özgürlüğünün, temel insan haklarının Batı Berlin'de egemen çevrelerce nasıl çiğnendiğine somut bir örnektir. Kapitalist bunalımın yükünü işçilerin, emekçilerin sırtına yükleyen, bu arada yabancı işçileri daha da amansızca sömüren büyük tekeller ve onların politik temsilcileri, Batı Berlin halkının demokratik haklarına karşı da saldırıyı yoğunlaştırıyorlar. Bu baskılar en başta, emekçilerin demokratik ve sosyal çıkarlarını savunan, barış, demokrasi ve sosyalizm için savaşta işçi sınıfının eylem birliğini, bütün demokratik, anti-tekelci, anti-faşist güçlerin işbirliğini gerçekleştirmeye çalışan Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'ne yöneliktir.

Türkiye Komünist Partisi bu durumu elindeki bütün olanaklarla Türkiye kamuoyuna duyuruyor, açıklıyor. TKP, kardeş BBSP'nin haklı savaşımıyla, Batı Berlin demokratik güçleriyle tam bir dayanışma içindedir.

*Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
I. Bilen*

29 Eylül 1978

Norveç Komünist Partisi Genel Başkanı Knutsen yoldaşa

Değerli M. G. Knutsen yoldaş!

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi adına ve kendi adıma 60. doğum yıldönümünüzü candan kutlar, devrimci savaş selâmlarımızı yollarım.

Uzun yıllar boyunca faşist saldıncılara karşı, emperyalizme karşı Norveç işçi sınıfının, Norveç halkının çıkarları uğruna yılmadan savaştınız. Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerine sınıksız bağlı kaldınız. Başında bulunduğunuz Norveç Komünist Partisi'nin barış, demokrasi ve sosyalizm savaşında daha da güçlenmesi için aktif olarak çalışıyorsunuz.

Sorumlu görevinizde, savaşınızda Size yeni yeni başarılar, sağlık ve esenlik dileriz.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
I. Bilen*

29 Eylül 1978

Avustralya Sosyalist Partisi'nin III. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, tüm Türkiye komünistleri ve emekçileri adına Avustralya Sosyalist Partisi'nin III. Kongresi'ni selâmlar ve başarılı çalışmalar diler.

Partinizde tekellerin egemenliğine, aşırı-sağcı hükümetin halk düşmanı politikasına karşı işçi sınıfının ve tüm emekçilerin çıkarları için savaşıyor. Barış, demokrasi ve sosyal ilerleme için tüm demokratik ve ilerici güçlerin birliğini kurmak için çalışıyor.

Türkiye Komünist Partisi, Avustralya Sosyalist Partisi'nin haklı savaşıyla tam bir dayanışma içindedir. Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temelinde partinizle kardeşçe bağlıdır.

Partinizin III. Kongresi'ne ve savaşınıza bundan böyle de yeni başarılar dileriz.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
I. Bilen*

29 Eylül 1978

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

AKEL MK, Size sıcak kardeş selâmlarını yollar, ve TKP'nin öncülük ettiği Türkiye ilerici güçleriyle Kıbrıs'lı komünistlerin dayanışmasını duyurur.

AKEL ve ilerici Kıbrıs halkı, en kritik anlarında Kıbrıs sorunu karşısında Partinizin aldığı yürekli ve ilkeli proleter enternasyonalist tutuma yüksek bir değer biçiyor.

Partimiz, partimizin öncülüğünde Kıbrıs'ın ilerici güçleri TKP'nin önderlik ettiği Türkiye işçi sınıfı ve tüm ilerici, demokratik güçlerin yürüttüğü savaşı derin bir ilgi ve sempatiyle izliyor. Amerikan ve NATO emperyalistlerine bağımlı olan Türkiye'nin gerçek bağımsızlığı ve egemenliği için, emperyalist ve yerli tekellerin, toprak ağaları gurubunun sömürü ve baskısından halkın kurtulması için yürüttüğünüz savaşımınla tam bir dayanışma içindeyiz.

Faşist gurupların, gerici silâhlı güçlerin Türkiye ilerici halkına karşı giriştikleri kanlı saldırıları öfkeyle karşılıyoruz.

TKP'nin yasallaşması istemini ileriye sürdükleri için koşuşturmaya uğrayan ilerici örgütlerle dayanışmamızı duyururuz. «Ürün» yayıneviyle çağdışı, demokrasi dışı yasalarla yargılanan Ürün Yayınevi yönetmeni Ahmet Taştan'la dayanışmamızı duyururuz.

Açık ve gizli gericiliğe karşı savaşan Türkiye işçi sınıfı ve ilerici halkıyla dayanışma içindeyiz. Bu savaşımın, Türkiye'de, Yakın Doğu'da, Akdeniz bölgesinde ve Avrupa'da barışın ve ilerlemenin çıkarına er geç utkuya ulaşacağı inancındayız.

Kardeşçe en iyi dileklerimizle
Andreas Fantis
Genel Sekreter Yardımcısı

Nikosya, 13 Eylül 1978

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Ağır illegal koşullarda ülkenizin demokratikleşmesi ve Türkiye halkının haklı istemleri için çetin bir savaş veren Türkiye Komünist Partisi'nin kuruluşunun yeni bir yıldönümü nedeniyle Küba komünistlerinin en sıcak selâmlarını partinize iletiriz.

*Küba Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

AKEL MK Genel Sekreter Yardımcısı Andreas Fantis'in Ürün Yayınevi'ne yolladığı dayanışma mesajı

AKEL MK, sizinle ve Türkiye'deki demokratik güçlerle tam bir dayanışma içinde olduğunu duyurur, çağdışı, gerici yasalara dayanarak yönetmeniz Ahmet Taştan'a karşı girişilen demokrasi dışı koşuşturmaları yerer.

*Andreas Fantis
Genel Sekreter Yardımcısı*

Londra AKEL Örgütü'nün TC Başbakan'ı Bülent Ecevit'e gönderdiği Protesto Telegrafı

Sıralarında Kıbrıs Rum ve Türk komünistlerini birleştiren Londra AKEL örgütü demokratik örgütlere ve yayınlara karşı girişilen keyfi koşuşturmaları, şiddetle protesto eder, özellikle çağdışı, demokrasi dışı yasalara dayanarak Ürün Yayınevine karşı girişilen adli önlemleri lanetler. Demokrasi ve insan hakları adına ilerici politik tutukluların serbest bırakılmasını, TKP'ye, ilerici örgütlere özgürlük tanınmasını istiyoruz.

*Stelios Costis
Sekreter*

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin 20. yıldönümü nedeniyle düzenlenen tören toplantısında yaptığı konuşma

Değerli yoldaşlar,

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin 20. savaş yıldönümü nedeniyle düzenlenen bu törene katılan tüm yoldaşları, kardeş partilerin temsilcilerini, dergiye emeği geçen tüm yoldaşları, redaksiyon kurulunu devrimci, enternasyonalist duygularla selâmlarım.

Biz komünistler, 20 yıl boyunca emperyalizmin, gericiğin politik, ideolojik saldırılarına karşı, dünya devrim sürecine ışık tutan uluslararası komünist hareketin bu savaş organıyla haklı bir övünç duyuyoruz.

Günümüzde barış ve silâhsızlanma için bütün barışsever güçlerin, başta işçi sınıfının, emekçilerin yığın eylemleri, savaşları dirimsel, çözümleyici önem taşıyor. Yığınların barış savaşımının başını çeken komünist partilerinin ortak, eşgüdümlü eylemleri her zamankinden daha fazla zorunludur. Bu savaşın dünya çapında ana gücü Sovyetler Birliği, sosyalist dünya sistemidir. Bu gücü vargüçle desteklemek, komünist partilerinin başta gelen görevlerinden biridir.

Amerikan emperyalizmi, NATO'nun elebaşları silâhlanmayı görülmemiş ölçülerde hızlandırıyor.

Pekin yönetimi harp kışkırtıcılığında Pentagon'la açıktan açığa işbirliği içindedir. Hua Guo Feng'in son gezisi, Balkanlar'da barışı, yumuşama sürecini kundaklamak amacını güdüyor. Partimiz, Çin yönetiminin halkımızın can düşmanı emperyalistlerle işbirliği ve hegemonya politikasına karşı savaştan geri durmuyor, durmayacaktır.

Sosyalist ülkeler, başta Sovyetler Birliği ardıcıl, yapıcı, Leninci bir barış politikası izliyor. Sovyetler Birliği'nin silâhsızlanma yolundaki öneri ve girişimleri bu politikanın somut örneğidir.

TKP, barış savaşımını ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm savaşından ayırmıyor. Amerikan emperyalizmine, NATO'ya, topraklarımızdaki Amerikan üslerine, ikili kölelik anlaşmalarına karşı savaşıyor. Türkiye'de barış uğrunda savaşım yığınları maloluyor. Bu savaş örgütlü ve yığınsal bir düzeye yükselmiştir.

TKP, ideolojik alanda, Marksizm-Leninizm'in anklığı savunmak savaşımını başa alıyor. Her türlü oportünizme, Marksizm-Leninizmi' revize etme çabalarına karşı vargüçle savaşmayı görev biliyor.

TKP, başta faşist tehlikeye, emperyalizmin artan baskılarına, ekonomik bunalımın yükünü emekçilerin sırtına yükleme girişimlerine karşı savaşıyor. Bugün Türkiye'de sınıf savaşları kanlı biçimler, kanlı bir nitelik almıştır. Faşist komandoların ve Maocu provokatörlerin CIA ve MIT ile işbirliği içinde yürüttükleri saldırılar yoğunlaşıyor. Son sekiz ay içinde 400'den fazla yurttaşımız bu saldırılar sonucu can verdi, binlercesi yaralandı. Bugünlerde bu saldırılar, karşı devrimci iç savaş tehlikesini artırıyor. Durum böyleyken hükümet bir yandan da ilerici örgüt ve yığınlar üzerindeki baskıyı yoğunlaştırıyor. TKP Programı'nı yayınlayanlar yargılanıyor. Bu saldırılarla egemen güçler hükümeti daha da sağa çekmek, Türkiye'nin sosyalist ülkelerle yakınlaşmasını engellemek, ilerici güçleri sindirmek istiyorlar. Hükümetin ikircimli politikasına karşı TKP, faşist tehlikeye, emperyalist baskılara karşı bütün ulusal demokratik güçlerin eylem ve cephe birliği politikasını izliyor.

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi, böylesi çetin koşullarda Türkiye'de legal olarak yayınlanmaya başladı. «Yeni Çağ» dergisi ise 15 yıldan beri çıkıyor. Dergi, böylesi zor koşullar içinde işçi sınıfının, halkımızın, milyonların barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için verdiği savaşımın yoluna ışık tutuyor.

İlginize saygılar.

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Sayın okurlar,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Biz bu istekleri elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okurlarımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Adreslerini değiştirenler, yeni adreslerini bize derhal bildirmelidirler.

Dergiye abone olmak ve diğer yayınlarımızı edinmek isteyenler adresimize bir mektupla bildirebilirler.

1. L. I. Brejnev, «LENİN'İN 100. YILDÖNÜMÜ, SBKP'NİN XXIV. KONGRESİ, SSCB'NİN 50. YILI»
2. NAZIM HİKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 8 cilt çıkmıştır),
3. BİLİMSEL KOMÜNİZM,
4. LENİN (Biografisi),
5. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA
6. S. Üstünel, «SAVAŞ YOLU». (3. baskı)
7. S. Üstünel, «GÜNÜMÜZDE TKP»
8. S. Üstünel, «GÜNEŞLİ DÜNYA»
9. A. Saydan, «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ»
10. A. Saydan, «YEDİ SOSYALİST ÜLKEDE DÜN-BUGÜN-YARIN»
11. A. Saydan, SOVYETLER BİRLİĞİNDE 12 GÜN»

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozšírování tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

«YENİ ÇAĞ» I
OKU
VE
OKUT!

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
xx: Yirmi yıl	779
<i>Kurt Hager</i>	
İşçi sınıfının bilimsel dünya görüşü	781
<i>Ernst Wimmer</i>	
Leninizm ve savaşıımızın açınımları	792
<i>Kemal Kervan</i>	
«Sovyet tehdidi» efsanesi ve günümüzün gerçeklikleri	803
xx: «Barış ve Sosyalizm Sorunları», İlk yirmi yıl	812
<i>Harilaos Florakis</i>	
Yunanistan'ın politik yaşamında önemli bir olay	816
<i>Bhupesh Gupta</i>	
Komünistler parlamentoda	827
<i>Michael O'Riordon</i>	
Sermayenin kozmopolitizmi ve işçi sınıfının enternasyonalizmi	839
<i>Richard Kosolapov</i>	
Sosyalist ölkü: Teori ve gerçeklik	850

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesinin bildirisi	863
xx: TKP Merkez Komitesinin kardeş partilere gönderdiği mesajlar	865
xx: Kardeş partilerden TKP Merkez Komitesine gelen mesajlar	869
xx: TKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin 20. yıldönümü nedeniyle düzenlenen tören toplantısında yaptığı konuşma	871